Carl Olof Rosenius

Samlede skrifter, Bind 2 – Barnekår hos Gud

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Carl Olof Rosenius: *Samlede skrifter, Bind 2 – Barnekår hos Gud*.
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 24. november 2026.

Innhold

Grunnene for vårt barnekår 1
Guds barn født av Gud 16
Ånden som gir barnekår 28
Den hemmelige visdom 39
Gleden i Herren 48
Samfunnet med Gud og alle de hellige 59
En bestandig nåde 68
Guds folks hjemland i himmelen 80
Den nye skapning 93
Kristi glede av menneskenes barn 98
Om Carl Olof Rosenius 116

Grunnene for vårt barnekår

Å være Guds barn – kan det tenkes noe større og herligere? Det er stort å være skapt av Gud, enda større å være hans tjener eller tjenerinne, men størst av alt er det å være Guds barn – sønner og døtre av den store, allmektige Gud.

Men selve uttrykket «Guds barn» er blitt brukt opp og har mistet noe av sin kraft. Det er lett å si, og vi har hørt det mange ganger før. Noen ganger blir det brukt på en tankeløs og overfladisk måte, og dermed har det mistet noe av sin klang og dybde.

En hjelp til å forstå dybden i dette uttrykket kan vi få ved å se på steder i Bibelen som uttrykker den samme sannheten, men med andre ord:

- "Guds sønner og døtre"
- "Kristi brødre"
- "Kristi medarvinger"
- "Den førstefødte blant mange brødre" osv.

I 2 Kor 6,18 leser vi: «Jeg skal være deres far, og dere skal være mine sønner og døtre, sier Herren, Den Allmektige.» Og i Rom 8,17 sier apostelen: «Men er vi barn, da er vi også arvinger. Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger.»

Det kan ikke sies tydeligere hva som ligger i ordet «Guds barn». Det er ikke bare en fin tittel, men en salig virkelighet, for barnerett betyr arverett.

På dagen for sin oppstandelse sa Jesus: «Gå til mine brødre og si til dem: Jeg farer opp til min Far og deres Far, min Gud og deres Gud.» Joh 20,17.

«Mine brødre» – disse ordene er talt av Herren selv. De er talt av ham om hvem det er skrevet: «Det ble ikke funnet svik i hans munn.»

Dermed har han gitt oss den mest utfyllende forklaringen på ordet «Guds barn».

Og når han videre sier: «Jeg farer opp til min Far og deres Far,» ligger det i disse ordene noe langt større og herligere – en langt mer inderlig forening med ham – enn om han hadde sagt: «Jeg farer opp til deres far.» Her får vi den fulle forklaringen på hva ordet «brødre» betyr, og vi får bekreftet at Jesus brukte ordet i dets sanne og fulle betydning.

Det er en stor og guddommelig, men likevel ufattelig virkelighet for våre hjerter: at vi, arme menneskebarn på jorden, skal kunne være sanne barn av den store, allmektige Gud – og at vi er hans sønns brødre og medarvinger.

Om dette sier Luther at vi aldri fullt ut kan forstå det her i tiden. Det er så altfor stort for våre trange hjerter. Det er i sannhet stort at en fattig synder som klynger seg til Frelseren og daglig må sukke over synd og uverdighet, skal få den æren å kalles et Guds barn. Ikke trell eller tjener, men sønn og arving.

Skulle vi da ikke la verden beholde sin ære og herlighet for seg selv? Det er likevel en tvilsom ære å være djevelens trell – ja, til og med hans tro og tjenestevillige brud.

Men hvilken mennesketanke kan forstå hvor stor ære du nyter, du som holder deg til Kristus: at du, med alle dine feil og mangler, likevel er et Guds barn, elsket av ham og arving til hans herlighet?

Luther sier: «Å være barn av en mektig og kjent konge eller keiser regnes for en stor ære. Og om noen med rette kunne skryte av å være sønn av den øverste blant englene, ville det vært en enda større ære. Men hva er alt dette i forhold til det å være utvalgt av Gud selv – til å være den guddommelige majestets sønn og arving? Dette må i sannhet føre til usigelig herlighet, rikdom, ære og makt, langt utover det som finnes i himmelen og på jorden.»

Det er et under, virket av Gud selv, når det likevel er mulig for et menneske å tro og ta imot denne store, ubegripelige sannheten. For slik menneskehjertet er av naturen, er det ikke i stand til å romme den fullt ut.

Det er ikke så vanskelig for deg å tro at mennesker som utmerker seg med et spesielt hellig liv, er Guds barn. Men at du, med all din synd og dine nederlag, skulle være et Guds barn – det kan du umulig tro.

Likevel er det helt nødvendig at du tar dette til deg for din egen del, og tror at nettopp du har barnekår hos Gud. For å tro dette bare om andre, gir ingen kraft, ingen styrke, ingen fred og glede i Herren.

Er imidlertid storheten i det å eie barnekår hos Gud gått opp for deg, og du samtidig ønsker å få del i det, er det ikke rart om troen blir anfektet. Ikke bare er våre hjerter så innsnevret og trange at selve sakens storhet får oss til å trekke oss tilbake. Etter syndefallet har vi også fått i arv den frykt for Gud som gjorde at Adam og Eva skjulte seg for hans ansikt.

I tillegg har vi en mektig hindring i vår fornuft. Forblindet som den er i åndelige ting, vil den bare tro det den med rett og rimelighet kan forstå. Når vårt forvendte hjerte og vår onde natur er en uendelig kilde til synd og laster, og vår samvittighet tidlig og sent fordømmer oss, har vi ingen følelse av Guds nåde og nærvær, men pines snarere av angst og uro. Hvordan skal vi da kunne tro at vi likevel er Guds elskede barn, Kristi brødre og søstre?

Fornuft, følelser og samvittighet – hele vårt innerste – må rope et tydelig: Nei, det er umulig! Skulle jeg virkelig være et Guds barn? Umulig!

Men ikke nok med det. Vår fiende, djevelen, arbeider målbevisst, med makt og list, for å rive oss ut av vårt barneforhold, rokke ved vår tillit til Gud og dermed føre oss ut i fortvilelse. Hans fristelser til synd, de piler av tvil han skyter inn i våre hjerter og de anfektelsene han plager oss med, har alle samme formål: å frarøve oss den livgivende trøst vi har i vissheten om å tilhøre Gud som Hans barn.

Og kan han bare frarøve oss troen, så har han dermed også tatt fra oss selve skatten. For det er kun ved tro på Jesus Kristus at vi er Guds barn.

Denne fiendens makt forsterkes av at han har mektige allierte i vår onde, syndige natur, vårt forvendte hjerte og vår forblindede fornuft. Og skulle det lykkes ham å bringe oss til fall, så går han – med vår samvittighet og Guds hellige lov som våpen – til angrep på vår tro. Det heter: «Hvordan kan du være et Guds barn,» du som igjen har syndet mot Gud? «Du kjenner Guds vilje, du har fått tilgivelse så ofte, du har lovet bot og bedring, og likevel synder du igjen – hvordan kan du da være et Guds barn?»

Disse tankene stemmer overens med vår fornuft og alvoret i Guds hellige lov. Vi vet med oss selv at vi har gjort det Gud har forbudt, og latt være å gjøre det han har befalt – og vi måtte være aldeles forherdet om ikke dette rørt oss og vekket forferdelse. Men i slike stunder skyter djevelen sine piler mot vårt hjerte og spør: «Kan du virkelig være et Guds barn?»

Det kan også skje at Gud i sin visdom lar en kristen bli lutret i prøvelsens ild over lengre tid, ved å sende ham motgang og nød av ulike slag: store tap og bitter sorg, langvarig fattigdom og trykkende gjeld, harde fristelser og åpenbare fall i synd, store anfektelser, for eksempel opprørske tanker mot Gud og alt som er hellig.

En slik ildprøve måtte Job, David, Peter og flere andre gjennom. Når denne prøvelsen varer i måneder, ja år, og alle sjelens nødrop synes å være forgjeves, er det et ubegripelig Guds under om en slik sjel likevel blir bevart i troen, og fortsatt tør å regne seg som et Guds barn og kalle Gud sin far.

I slike tider blir det helt nødvendig for oss å ha en fastere og sikrere grunn for vår tro enn det vi selv føler og synes, en grunn som er helt utenfor oss selv. For når alle avgrunnens makter stormer imot oss, hvem kan da holde fast ved troen på at han er et Guds barn, en Kristi bror, en himmelarving? Umulig! Urimelig! – slik lyder svaret fra vårt eget hjerte. For hvem kan tro noe så høyt og herlig når våre erfaringer sier oss det stikk motsatte?

Under slike nedslående erfaringer er det bare ett middel for å bevare troen: Vi må sette vårt lit til Guds ord, og der uavlatelig feste blikket på hva Gud selv har gjort for den fallne slekt. Vi må stadig komme i hu – og tenke over – grunnlaget for vårt barnekår.

La meg bruke et bilde for å belyse dette: På en reise legger jeg merke til en stor, flott eiendom med et praktfullt palass, omgitt av all slags kunst og naturens skjønnhet.

Litt senere møter det meg på veien en fattig vandringsmann. Hans klær er skitne og utslitte, hans ansikt er magert og blekt, og hele hans utseende vitner om nød og elendighet.

Hvis nå en kjent på stedet ville ha sagt til meg: «Ser du denne fattige vandringsmann? Han er eier og herre til den store og flotte eiendommen du nettopp gikk forbi.» – da ville jeg uvilkårlig ha svart: «Nei, det er umulig! Det kan ikke stemme!»

Men den andre svarer smilende: «Det forundrer meg slett ikke at du synes dette er umulig, så lenge du ikke kjenner til sammenhengen. Denne usle vandringsmannen er nettopp kommet hjem etter at han i lang tid har vandret borte fra sin far, til hans store sorg. Han har vært i et fremmed land, hvor han dels har blitt mishandlet og plyndret av røvere, dels har ødelagt seg selv med et utsvevende og lastefullt liv. Derfor ser han nå så stakkarslig og elendig ut. Men i virkeligheten er han den eneste sønnen til denne flotte eiendoms eier og grunnlegger, og hans far har før sin død, med et blødende hjerte, opprettet et testamente. Der har han innlemmet sin falne sønn som arving til hele eiendommen – på den betingelse at han vender tilbake til sitt fedreland og mottar arven.

Og nå har han altså vendt hjem. Nå nærmer øyeblikket seg da han igjen vil gå over dørterskelen til sin fars hus, bli omfavnet av sin ømme mors armer, og ta imot sin arv.»

Etter å ha fått disse opplysningene, har jeg ingen vanskeligheter med å tro det som før syntes umulig. På samme måte gjelder dette med våre barnerett hos Gud. Hvis vi bare baserer oss på det vi ser med våre øyne, vil vi synes det er fullstendig urimelig. For vi er også fortapte sønner, som har vandret bort i et fremmed og fiendtlig land. Vi er plyndret, såret og ødelagt på sjel og legeme ved vårt eget syndige liv og levned. Vi ligner minst av alt himmelarvinger.

Men den trofaste far, som ikke kunne bære over med å se oss gå evig fortapt, har selv sørget for at vårt barnekår kan gjenopprettes. Han har opprettet et testamente, og i det finnes det en bekreftelse på at arven er vår.

Men vårt ytre preges kun så lite av denne vår høye stilling. Vel har vi vendt tilbake fra det fremmede land til vår fars rike, og vel har vi byttet ut et liv i synd og vantro mot et liv under Guds nåde. Men så lenge vi ennå ikke har nådd frem til vårt rette faderhus, himmelen, kleber ennå urenheten ved oss. Våre gamle klær bærer vi fremdeles, vi har sår og sykdommer som ennå ikke er blitt fullkomment legt.

Med andre ord: Så lenge vi fortsatt befinner oss i syndens og dødens legeme, må vi alltid sukke over synden som henger fast ved oss, over kjødet som kjemper mot ånden. Det vil stadig forekomme oss urimelig at vi skal være Guds elskede barn.

Hva er det da som ligger til grunn for at vi – slik vi er – dog har rett til barnekår hos Gud?

For det første, at vi fra begynnelsen var Guds barn, fordi Gud, den evige far, allerede fra begynnelsen skapte mennesket i sitt bilde – til sitt barn og arving.

Hvilken rik trøst er det ikke å finne i beretningen om menneskets skapelse! Ikke bare er det skapt i Guds bilde, men dette er også selve hovedformålet med hele Guds skaperverk. Alt det Gud har skapt på jorden, er skapt for menneskets skyld. Mennesket var barnet og arvingen, og for menneskets skyld ble jorden rikelig prydet, skjønn og fylt med så mange herlige ting.

Da alt var ferdig, og det sto der i sin fagreste prakt og skjønnhet, vendte Gud Herren seg til sine to barn og sa: «Legg den (jorden) under dere, og råd over havets fisker, himmelens fugler og over alt levende som rører seg på jorden. Se, jeg har gitt dere alle planter som sår seg over hele jorden, og hvert tre med frukt som setter frø. Det skal være føde for dere.»

Med disse ordene vil Gud si: «Alt dette er skapt for deres skyld og skal tjene dere.» Vi ser også hvor underfullt alt det skapte er tilpasset menneskets behov: alle våre husdyr, viltet i skogen, havets fisker, jordens kilder, elver, sjøer, trær og urter. Mennesket må virkelig stå Guds hjerte nær, og være elsket av ham.

Hvert dyr, hver fugl, hvert tre roper ut: «Se hvor høyt deres Far elsker dere! Alt dette er skapt for deres skyld!»

Men det er ikke bare jorden som skal være menneskenes bolig. Kristus sier om sin himmelske herlighet: «Arv det riket som er beredt for dere fra verdens grunnvoll ble lagt.» (Matt 25,34). Og det er heller ikke bare den synlige skapning som står til menneskets tjeneste. Skriften sier at også englene skal tjene oss. “De er alle tjenende ånder, som sendes ut til tjeneste for deres skyld som skal arve frelse”. (Hebr 1,14).

Kort sagt: «Alt hører dere til, enten det er Paulus eller Apollos eller Kefas, enten det er verden eller liv eller død, enten det er det som nå er, eller det som skal komme – alt hører dere til, men dere hører Kristus til, og Kristus hører Gud til.» (1 Kor 3,21–23).

Men mennesket er barnet og arving. Hvor formørket er ikke vår ånd blitt ved syndefallet, at vi ikke kan fatte en så herlig sannhet!

Hvordan har det da blitt til, dette merkelige vesenet som kalles "menneske", og hva var Guds opprinnelige tanke med det? Denne – på én gang – så herlige og usle skapning; dette selv, i sin falne tilstand, så opphøyede menneske, som etterligner skaperen i sin skapende evne, og djevelen, den falne engel, i sin ondskap.

På dette spørsmålet finner jeg kun ett svar: Det er et fallent Guds barn, utgått fra Gud, skapt i hans bilde til å være hans sønn og arving.

Ingen annen skapning er bestemt til noe så høyt som mennesket – selv englene står til dets tjeneste. Å, vår himmelske Far! Hvor stor du er i dine tanker, stor i de under du gjør mot menneskenes barn.

Men nå melder spørsmålet seg umiddelbart: Er ikke alt dette gått tapt ved syndefallet? Så lenge mennesket var Gud lik, kunne det vel være et Guds barn, men har det ikke etter fallet blitt mer lik djevelen? Jeg lider jo daglig under følgene av det første syndefallet. Jeg merker syndens og Satans makt over min natur, slik at jeg gjør det jeg ikke vil, og har dermed tusen ganger forspilt min barnerett og fortjent Guds vrede. Har jeg da lov til å søke trøst i Guds evige tanker og bestemmelser om mennesket?

Til dette svarer Paulus: "Gud angrer ikke sine nådegaver og sitt kall." Rom 11,29. Det ligger i selve Guds vesens fullkommenhet at han ville sørge for at hans evige rådslutning ble ført igjennom, og at hensikten med hans høyeste skapning ble nådd.

Han har selv sørget for at synden vi fikk i arv ikke skal utelukke oss fra himmelen. Han har sørget for at mennesket har samme mulighet som før til å bli et Guds barn – men nå må det skje på en annen måte. Mens prøven før skulle stå overfor "gjerningenes lov", er det nå overfor "troens lov". Mennesket skal motta barnekår som nåde, ikke som lønn.

Den andre, faste og urokkelige grunnen for vårt barnekår er Kristus. For det første, ved at Guds evige Sønn ble menneske som oss, ble vår bror. Ved dette antok, adlet og opphøyet han mennesket på ny og innsatte det i dets opprinnelige ære og verdighet: å være Guds barn.

For det andre, ved sin fortjeneste, sin lovoppfyllelse og sin soningsdød, rev Kristus ned gjerdet som skilte oss fra Gud. Han drepte fiendskapet, rådet bot på syndefallet, og gjenopprettet det tapte barnekåret med alt det inneholder av nåde, salighet og ære.

Også denne grunnvollen for vår rett til barnekår hos Gud er evig. Derfor kan heller ikke synden lenger røve den fra oss. Apostelen sier at Gud har utvalgt oss i Kristus før verdens grunnvoll ble lagt (Ef 1,4). Dette betyr at før Gud ennå hadde skapt mennesket, ja, før han skapte jorden til bolig for det, forutså han dets dype fall og hjelpeløse elendighet under synden.

Da besluttet Gud selv menneskets frelse, nemlig ved en person som skulle være både Gud og menneske. Hans evige, enbårne Sønn, skulle i tidens fylde ikle seg menneskenatur, og som menneskenes bror og stedfortreder påta seg deres plikter og skyld: oppfylle loven og "smake døden for alle."

Slik var det evige nådevalget, hvor Gud utvalgte oss i Kristus før verdens grunnvoll ble lagt. Derfor kunne han på selve syndefallets dag møte sitt falne og ulykkelige barn med et budskap om håp og forsoning: det første løfte om kvinnens sæd som skulle knuse slangens hode.

Det samme løftet gjentas uopphørlig gjennom hele Det gamle testamente. Først til patriarkene, og siden til profetene, dels med ord, enten dunklere eller klarere forutsigelser, dels gjennom en rekke forbilledlige soningsoffer. Disse ofrene skulle stadig male den lovede frelse for øynene til Herrens folk, for derved å styrke og oppholde deres tro.

Gjennom hele Det gamle testamente går det i vekslende former og uttrykk, en rød tråd av herlige forutsigelser om en hjelper og frelser for menneskeslekten.

- "Sions konge"
- "en løser"
- "en profet"
- "min tjener Spire"
- "hedningens lys"
- "folkeslags fyrste og hersker"
- "Herrens arm"
- "Herrens salvede" osv.

Og endelig, "da tidens fylde kom, utsendte Gud sin Sønn, født av en kvinne, født under loven, for at han skulle kjøpe dem fri som var under loven, så vi skulle få barnekår." Gal 4,4.

Legg merke til ordene "vi skulle få barnekår". Det var derfor Gud sendte sin sønn, født av en kvinne, født under loven. Gud være lovet i evighet!

Jesus begynte sitt store frelsesverk på den måten at han ble født av en kvinne. Han ikledde seg vårt kjød og blod, ble vår slektning og bror. Ved dette opphøyde han vår – ved fallet – fornedrede natur, og knyttet igjen de bånd mellom Gud og mennesket som var gått tapt i fallet.

Denne herlige sannheten er spesielt tydelig fremstilt i Hebreerne 2, 11, hvor apostelen sier: "For både han som helliggjør, og de som helliggjøres, er alle av én. Derfor skammer han seg ikke ved å kalle dem brødre."

Det har for mange vært en kilde til forundring, at Guds evige Sønn kunne kalle mennesker på jorden for sine brødre. De har sett det allerede i Salme 22, hvor Kristus sier til sin Far: "Jeg vil kunngjøre ditt navn for mine brødre, midt i menigheten vil jeg lovprise deg." De har med Maria Magdalena hørt den liflige morgenhilsenen ved den åpne graven påskemorgen: "Jeg farer opp til min far, og deres far..." Og de har storlig undret seg over at Guds Sønn slik kunne fornedre seg.

Men her kommer apostelen med sin forklaring og sier: "For både han som helliggjør, og de som helliggjøres, er alle av én. Derfor skammer han seg ikke ved å kalle dem brødre." Og han føyer til: "Da nå barna har del i kjøtt og blod, fikk også han på samme vis del i det", og så videre.

Hør, hvilke liflige ord! Kristus, Guds Sønn, skulle være sine brødre lik, ha samme kjøtt og blod som dem, dog uten synd. For oss, arme og falne mennesker, er dette en så stor ære at, som Luther sier det: "englene kunne ha grunn til å ønske: Akk, den som var et menneske!". For mennesket har felles natur med Guds egen Sønn, de er hans slektning og bror.

Apostelen er inne på samme tanke når han i Hebreerne 2, 16 sier: "Det er jo ikke engler han tar seg av, men Abrahams ætt han tar seg av." Den usigelige og underfulle nåde og ære som er blitt mennesket til del, grunner seg ene og alene på Guds evige rådslutning og utvelgelse. Mennesket var barnet, alle andre skapninger – også englene – dets tjenere.

Vel er ikke englene falt i synd og derfor helligere og renere vesener enn oss, men fordi mennesket opprinnelig var barnet, og "Gud ikke angrer sine nådegaver og sitt kall," så har han på nytt opphøyet oss over englene ved at hans Sønn ble menneske.

Med rette kan vi nå rose oss av at Guds Sønn er blitt menneske som oss, og at vi er mennesker som Guds Sønn. Dette er vår nådige Herre og Frelsers første skritt i gjenopprettelsen av vårt barnekår: "født av en kvinne – så vi skulle få barnekår."

Det andre er at han også ble født under loven. Dette er et kort, men innholdsrikt ord som beskriver Guds Sønns hovedoppgave på jorden. Han skulle være vår andre Adam, vår stedfortreder overfor Gud, og i vårt sted oppfylle det vi burde, men ikke kunne. Som det står: "født under loven for at han skulle kjøpe dem fri som var under loven."

Det samme leser vi i Romerbrevet 8, 3: "Det som var umulig for loven, fordi den var maktesløs på grunn av kjødet, det gjorde Gud, da han sendte sin egen Sønn i syndig kjøds lignelse."

Hvilken herlig utvei for den falne slekt! Det som loven krever av oss, men som vi aldri kan oppfylle, det vi med frykt og beven forgjeves arbeider på – det har denne vår andre Adam tatt på seg.

Så fullstendig har han gått i mitt sted, at det er som om jeg selv i min person hadde oppfylt alt sammen.

Jeg burde elske Gud over alle ting – men til min store sorg er mitt hjerte så kaldt og forvendt, at selv om jeg slet meg selv i stykker, kunne jeg ikke forandre på det. Derfor går jeg nå nedtrykt og halvveis fordømt under loven. Men da kommer min barmhjertige Herre og sier: "Din frukt kommer fra meg." (Hos 14,9). Menneskesønnen er kommet for å tjene, "født under loven." "Det som var umulig for loven – det gjorde Gud da han sendte sin Sønn."

Jeg burde frykte Gud over alle ting, slik at jeg var mer redd for å synde enn for døden og helvete. Jeg burde sette min lit til Gud alene. Jeg burde være varm og vedholdende i bønnen og i bekjennelsen av Kristi navn. Jeg burde elske min neste som meg selv, være mild og saktmodig, ren, avholdende, uegoistisk, med mer.

Når jeg da, ansikt til ansikt med disse kravene, ser mine feil og mangler, ja, åpenbare synder, og intet synes meg mer uforståelig enn at jeg skulle være Guds elskede barn – da kommer Herren og sier: "Alt

dette har jeg gjort for deg. For det som var umulig for loven, det gjorde Gud, da han sendte sin Sønn."

Men ikke nok med dette. Også syndens straff og lovens forbannelse måtte vår frelser bære da han ble en forbannelse for oss. Han måtte, som Skriften sier det: "gi tilbake den han ikke hadde røvet" (Sal 69,5), for at verken synd eller lov lenger skal kunne frarøve oss retten til barnekår hos Gud. Også dette taler apostelen om i det kapittelet vi nevnte i Hebreerbrevet, hvor han sier:

"Da nå barna har del i kjøtt og blod, fikk også han på samme vis del i det, for at han ved døden skulle gjøre til intet den som hadde dødens velde, det er djevelen, og fri alle dem som av frykt for døden var i trelldom hele sin livstid." Hebr 2,14–15.

Dette er i store trekk hva vår nådefulle Herre og Frelser har gjort for å gjenvinne oss vår tapte barnerett. Det er også verdt å legge merke til at det var umiddelbart etter at hans store forsoningsverk var fullbrakt, på selve oppstandelsens morgen, at han første gang kalte sine skrøpelige disipler for brødre.

Han ga en utfyllende forklaring i sine ord til Maria: "Gå til brødrene mine og si til dem: Jeg farer opp til min Far og deres Far, min Gud og deres Gud." Han sier ikke bare "brødre", men "min Far og deres Far." Så er vi da virkelig gjennom ham Guds barn, hvor urimelig det enn synes for vår fornuft. Apostelen sier: "I kjærlighet har han forut bestemt oss til å få barnekår hos seg ved Jesus Kristus, etter sin frie viljes råd." Ef 1,5.

Like fullt som det var etter Guds frie rådslutning at han skapte oss, like fullt er det etter hans frie nådevalg at han gjennom sin sønn rådet bot på syndefallet og gjenvant oss vår tapte barnerett. Så har vi da ingenting annet å si til dette enn et undrende: "Gud skje takk for hans usigelige gave."

Vi har nå sett på hvilket grunnlag et menneske er et Guds barn. Men de fleste av disse barna er villfarne barn som lever i syndens og vantroens fremmede land, fjernt fra deres fars hus og hans ømme hjerte. Barn som den barmhjertige Far må klage over: "Barn har jeg oppfostret og opphøyet, men de har satt seg opp mot meg." (Jes 1,2). Og så lenge de er borte fra faderhuset og Faderens favn, gagner deres barnerett dem ingenting.

De er, som Skriften sier: "vredens barn", ja til og med "djevelens barn" (Ef 2,3; Joh 8,44; 1 Joh 3,10). Vel kan et menneske aldri bli et djevelens barn på samme måte som et Guds barn, for det er verken skapt av djevelen eller født av ham. Men ved sin ubotferdighet og sitt gudfiendtlige sinn står de i pakt med djevelen, og er dermed et djevelens og dødens barn. Dette er Jesu egne ord i Johannes 8,42–44.

Det som kreves er enda et stort guddommelig nådeverk, før mennesket i ordets sanne og fulle betydning blir et Guds barn.

Denne nødvendige betingelsen er Den Hellige Ånds gjerning i hjertet. Kun slik blir mennesket i dypest forstand et Guds barn.

Om dette leser vi i Johannes 1,12–13 følgende dyrebare ord: "Men alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn. De er ikke født av blod, heller ikke av kjøds vilje, heller ikke av manns vilje, men av Gud."

Merk deg vel hva apostelen taler om her. Det gjelder evig liv eller evig død – det gjelder det store spørsmålet om du er et Guds barn eller ikke. Barneretten eier du – nå gjelder det om å virkelig ta imot den og nyte de rettighetene som følger med den. Da blir det av uendelig stor viktighet å forstå disse ordene og handle etter dem, slik at du ikke bedrar deg selv med en falsk trøst.

Hva det vil si å ta imot ham, ser vi best av de eksempler vi har i vår Bibel på mennesker som tok imot Jesus, samt av apostelens egen forklaring. Han sier først om Guds Sønn, at "han kom til sitt eget, og hans egne tok ikke imot ham." Og deretter: "Men alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn."

"Hans egne tok ikke imot ham." Når Johannes døperen, Jesus og hans apostler lot oppfordringen lyde: "Omvend dere, for himmelens rike er kommet nær", da hadde de fleste ikke tid. Som Jesus sier, gikk de bort, den ene til sin åker, den andre til sin forretning, mens andre til og med slo de tjenere i hjel som var sendt til dem. Alle disse måtte "dø i sine synder." Jesus gråt over dem, men dommen sto ikke til å endre.

Det var i Jødeland, likesom i dag, mennesker som var bekymret over sin synd og ventet på "Israels trøst." Enkelte slet under loven, uten at de, som fariseerne, fant trøst i sine egne gjerninger. De sukket i sitt hjertes nød: "Å, om det fra Sion ville komme frelse for Israel!" (Sal 14,7). Andre hadde sunket ned i synd og skam; de var

syndere og synderinner, tollere og horkvinner som var tynget av sine synder fordi de kjente loven, og visste at de med det livet de levde førte dommen over seg.

Da evangeliets glade budskap begynte å lyde over landet, da det demret for dem at den lenge ventede Messias var kommet, da ryktet fortalte at han gikk omkring og gjorde vel, og menneskers vitnesbyrd om ham lød: "Han er sannelig Guds Sønn og Israels konge" og "Han tar imot syndere", da ble disse ringaktede og utstøtte menneskene dratt mot ham.

De hørte hans nådefulle ord. De så hans mektige gjerninger, i særdeleshet hans nåde mot syndere, og de falt ham til fote med bønn, i håp om hans barmhjertighet. Og alle de som tok imot ham og trodde på hans navn, dem ga han rett til å bli Guds barn.

Han forsikret dem om at deres synder var dem forlatt, spiste og drakk med dem, lærte og formante dem, og kalte dem sine brødre. Og dette var ikke mennesker som etter en kort tid mistet interessen og gikk ut i synden og verden igjen. De ble hans venner og etterfølgere for livet, og ble under hans ledelse fornyet og helliget i sannheten. Slik ble de en flokk som skilte seg ut fra mengden, ble hånet og forfulgt, men bar det med glede og frimodighet. Og alle disse "ga han rett til å bli Guds barn."

Bibelen nevner ikke en eneste som søkte nåde hos Herren og ble avvist fordi han var en for stor synder. Den samaritanske kvinnen hadde hatt fem menn, og den hun nå levde sammen med var ikke hennes mann. Men denne lastens trell fikk straks nåde, og den barmhjertige Herre, som trett og sulten hadde sendt sine disipler inn i byen for å kjøpe mat, behøvde nå ikke denne maten. Hans hjerte, som hungret etter menneskers frelse, var mettet.

Simon Peter falt forferdet ned for Jesu kne og sa: "Herre, gå fra meg, for jeg er en syndig mann!", og fikk straks det oppmuntrende svar: "Frykt ikke! Fra nå av skal du fange mennesker." Og den lamme fikk ikke engang anledning til å åpne sin munn før Jesus møtte ham med et: "Vær frimodig, sønn! Dine synder er deg forlatt!"

Saulus var en "spotter, forfølger og voldsmann", men barmhjertighet ble ham til del, og han ble den største av apostlene. Kort sagt: "Alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn."

Også i våre dager opplever vi det samme. Vi ser den store, sorgløse mengden som er så opptatt av sin forretning eller bedrift, at de ikke har tid til å ta imot innbydelsen. De bekjenner Kristus i kirken, de nevnes etter hans navn, de feirer hans fødsel, hans lidelse og død, søker ham kanskje ved hans nattverdsbord og så videre. Men utover dette har de ikke bruk for ham. De lever sitt liv i full tilfredshet uten ham, lever i tomhet og synd, og skal til slutt dø i deres synder fordi de ikke, som Salme 2 sier, hyllet Sønnen.

Men vi ser også en liten flokk hvor Jesus er blitt livets midtpunkt og innhold. Fullkomne er de ikke. De sukker og klager daglig over sin synd og sine skrøpeligheter, men én ting har de til felles: de kan ikke unnvære Frelseren og hans nåde. Vissheten om å være et Guds barn og eie syndenes forlatelse er deres daglige behov. Å kunne tilegne seg dette i tro, og i sannhet følge etter Jesus, er deres daglige begjær. Det er disse som tok imot ham og tror på hans navn.

Er du nå en av disse, så har han også gitt deg rett til å bli Guds barn. Om du enn ikke alltid eier den fulle visshet og glede – er bare din sjels øye lengselsfullt rettet mot den korsfestede, da er dette i virkeligheten å ta imot ham.

De som kom til Jesus, kom jo ikke med hjertet fylt av glede og fryd, men snarere gråtende, sukkende og bedende. Og til slike sa Jesus: "Din tro har frelst deg!"

Deres tro viste seg i at de vendte seg til Jesus med sin nød, at de søkte nåde hos ham alene, og ikke som fariseerne, søkte å bli rettferdiggjort ved sine egne gjerninger. For, som Luther sier: "hadde de ikke trodd, så hadde de ikke kommet." Men når Jesus nå tok imot dem og ga dem sin trøst, så fikk de oppleve troens fulle visshet og fred. Slik vil det også gå med deg. Du skal tro ham på hans ord, så vil hans Ånd vitne sammen med din ånd at du er et Guds barn.

Nå kan ikke vi gå til ham i bokstavelig forstand slik de gjorde det, men har vi et hjerte som ikke kan unnvære ham, og som ville ha søkt ham om han var synlig til stede blant oss, et hjerte som søker ham i hans nådemidler, og hvis høyeste ønske er å ta imot ham – da er dette nettopp det Johannes mener.

Og alle, alle som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn. Slik er du og jeg som har tatt imot Jesus, like fullt Guds barn som den samaritanske kvinnen, Simon Peter og Maria Magdalena. For de var

syndere som oss, og Jesus er like fullt vår frelser som deres. Og når vi tar imot ham slik de gjorde det, så gir han også oss rett til å bli Guds barn.

Gud skje takk for hans usigelige gave.

Guds barn født av Gud

«Men alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn. De er ikke født av blod, heller ikke av kjøds vilje, heller ikke av manns vilje, men av Gud.» Joh 1,12–13.

Født av Gud! Her på jorden går det altså mennesker som er Guds barn, «født av Gud», og som har del i guddommelig natur. Burde ikke alle troendes hjerter utvide seg av glede og undring over disse vitnesbyrdene i Skriften? Og burde ikke alle de som freidig, men feilaktig nevner seg med dette høye navnet, vekkes til besinnelse?

Guds barn i Skriftens betydning er nye, åndelige skapninger som har fått del i guddommelig natur, og dette som en følge av den sanne, levende tro. Av nåde, ved tro blir vi Guds barn. Men en tro som kun beror på en innbilning, er ingenting verdt. Det er mange som nok vil kalles Guds barn, og det er mange som slår seg til ro i håpet om å være det. Men de mangler de karakteristiske kjennetegnene som vitner om en ny fødsel.

«Far ikke vill! Gud lar seg ikke spotte!» Til slutt vil det ikke bli spurt etter hvor stor forstand vi har hatt, eller hvor store ord vi har brukt, men om det har vært sannhet i vår kristendom, om vi er blitt født av Gud.

Det ville være forferdelig å ha levd hele sitt liv på en falsk trøst, å ha bedratt seg selv og andre med en ren og skjær forstandstro uten kraft, en tro som kun besto i kunnskap og ord, samt visse religiøse øvelser: bønn, bibellesing og tale som hjertet ikke var med på, men som kun var ment å vinne andre kristnes tillit eller lignende.

Snart er spillet over, snart kommer Den Hellige som man har hyklet for, med sitt alvorlige ord: «Gjør regnskap!» Og ansikt til ansikt med døden, avslørt og naken for Den Helliges øyne – hvor forferdelig

da om man med all sin religiøsitet kun har løyet mot Den Hellige Ånd. Nettopp fordi nåden er så stor og det å eie barnekår hos Gud er så herlig, står det så uendelig mye på spill, om vi ikke er av sannheten i vår kristendom. Gi derfor nøye akt på apostelens ord.

Først sier han: "Men alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn." Og dette forklarer han nærmere ved å føye til: "de som tror på hans navn." Som overalt i Skriften, stadfestes det her at det er alene ved troen vi blir Guds barn.

Her sier Johannes: «Han ga dem rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn.» Og Paulus sier: «Alle er dere jo Guds barn ved troen på Kristus Jesus.» (Gal 3,26). Kort sagt: Når det gjelder dette viktige spørsmålet, tales det ikke et eneste ord om våre gjerninger og vår fortjeneste.

Nei – «Av nåde er dere frelst, ved tro. Og dette er ikke av dere selv, det er Guds gave.» (Ef 2,8).

Det er en gave. Det var Guds frie nåde som gjorde at han skapte oss til sine barn, og det var igjen Guds frie nåde som gjorde at han utvalgte oss i Kristus før verdens grunnvoll ble lagt og i tidens fylde sendte oss sin eneste sønn. «Men er det av nåde, da er det ikke mer av gjerninger. Ellers blir nåden ikke lenger nåde.» Den sannheten står fast.

Men se så videre på apostelens forklaring. Han føyer til at de som gjennom troen er Guds barn, er de som er «født av Gud». Denne sannheten må vi skrive dypt inn i vårt sinn. Den som skal kunne «se Guds rike», og som et Guds barn leve evig sammen med ham, må være født av Gud. Før syndefallet bodde det guddommelige liv i mennesket, og det var tapet av dette Gud spesielt siktet til da han sa: «Den dag du spiser av det, skal du visselig dø.» Dette guddommelige livet må nå gis tilbake til oss gjennom en ny fødsel ved Ånden.

Jesus sa uttrykkelig: «Uten at en blir født på ny, kan han ikke se Guds rike.» Guds rike skjenkes oss av bare nåde – den sannheten står fast – men den som ikke er blitt født av Gud er fullstendig uskikket til å eie det og nyte godene i det. Den sanne Gud er en hellig Gud. Et urent og vanhellig vesen vil pines og fortæres i hans nærhet. Den som skal kunne nyte saligheten i samfunn med Gud, må ha en natur som er i slekt med Gud, han må være et nytt menneske, «skapt i Guds bilde.»

«Kjødets attrå er jo fiendskap mot Gud.» Det vil ikke trives i hans nærhet en eneste dag, langt mindre en evighet. Derfor sier Jesus i

Johannes 3: «Undre deg ikke over at jeg sa til deg: Dere må bli født på ny. Det som er født av kjødet, er kjød, og det som er født av Ånden, er ånd. Uten at en blir født på ny, kan han ikke se Guds rike.» Og her i Johannes 1 sier Johannes: «De er ikke født av blod, heller ikke av kjøds vilje, heller ikke av manns vilje, men av Gud.»

Hos Peter leser vi: «For dere er gjenfødt, ikke av forgjengelig, men av uforgjengelig sæd, ved Guds ord, som lever og blir.» (1 Pet 1,23).

Og hos Paulus: «For det som betyr noe, er verken å være omskåret eller uomskåret, men å være en ny skapning.» (Gal 6,15).

Hvem skulle vi vel tro i dette viktige spørsmålet, om ikke Kristus selv og hans apostler? Og når de – som med én og samme munn – slår fast at mennesket må bli født på ny og få del i guddommelig natur for å komme inn i Guds rike, hvordan kan du da gå evigheten i møte uten å være bevisst på om du har opplevd denne nye fødselen?

Det er helt nødvendig at denne sannheten blir skrevet dypt inn i vårt sinn. Og det er det to grunner til:

Den første er at det er mange som bare «tar skummet av evangeliet». De kan virke overmåte evangeliske, men troen deres virker ikke det den burde i livet deres: ingen ny fødsel, ingen gudsfrykt eller helliggjørelse. De er bare rike på ord – tanker og ord som de bedrar både seg selv og andre med. Slike bør stanse for det Guds ord sier om den nye fødsel, og bli klar over at de er utsatt for et skjebnesvangert bedrag fra djevelens side. Dette bedraget er så mye farligere ettersom han gir seg ut for å være en lysets engel.

Andre derimot, som alltid plages av frykt, anfektelse og mistanker til seg selv, skal av den nye fødselens virkninger overbevises om at de er Guds barn. I sitt første brev nevner Johannes kjærligheten til brødrene som et slikt kjennetegn, og sier: «På dette kjenner vi at vi er 'født av Gud' – er 'Guds barn' – er 'av sannheten' osv.»

Mot synden og mot loven gjelder ikke denne trøsten. Der er det kun én ting som gjelder: Lammet, som ble slaktet, og som med sitt blod har kjøpt oss til Gud. Men når du er bekymret med tanke på om din tro er ekte – altså om du virkelig har en tro – da må du følge apostelens oppfordring: «Ransak dere selv, om dere er i troen.» Det er i denne betydningen Jesus og apostlene taler om treets frukt, og at Johannes sier: «Den som tror på Guds Sønn, har vitnesbyrdet i seg selv.» (1 Joh 5,10).

Like sikkert som at Skriften taler om at vi blir frelst av nåde, ved tro på Jesus Kristus, så taler den også om at vi skal ransake oss selv for å se om vi er i troen. Dette bør de tenke på, de som ikke vil vite av noen slik selvprøvelse.

«Hele Skriften er innåndet av Gud og nyttig til lærdom, til overbevisning, til rettledning, til opptuktelse i rettferdighet.» (2 Tim 3,16). Det er vi og hjertet vårt som skal prøves etter Skriften, og ikke Skriften som skal prøves etter vårt hjerte.

Om selve den nye fødsel vil vi ikke bruke mange ord. Jesus sier: «Vinden blåser dit den vil, du hører den suser, men du vet ikke hvor den kommer fra, og hvor den farer hen. Slik er det med hver den som er født av Ånden.» Selve underet, hvordan Gud føder oss på ny og tenner det nye livet i vårt hjerte, er vi aldri i stand til å forstå fullt ut.

De ytre midlene, samt visse følbare erfaringer av omvendelsen til Gud og troen på vår Herre Jesus, kan vi vel peke på, men at det nye livet i oss blir til, det er et under fra Skaperen selv. At en ny fødsel har skjedd, kan vi imidlertid se når et nytt menneske, skapt av Gud, trer frem for øynene våre. Derfor skal vi nå se på dette nye mennesket og dets mest iøynefallende egenskaper.

At den nye fødsel ikke er et menneskeverk, men et Guds verk, det understreker Johannes sterkt når han sier: «De er ikke født av blod, heller ikke av kjøds vilje, heller ikke av manns vilje, men av Gud.»

Ikke av blod: Man blir ikke Guds barn gjennom den naturlige fødselen. Døperen Johannes sa til jødene: «Tro ikke at dere kan si ved dere selv: Vi har Abraham til far.» (Matt 3,9). Og Paulus sier: «Ikke kjødets barn er Guds barn, men løftets barn regnes til ætten.» (Rom 9,8).

Ikke av kjøds vilje: Intet menneske kan ved sin nidkjærhet og sine anstrengelser omskape hjertet sitt til likhet med Gud, slik at det kan se Guds rike. Paulus sier også: «Så beror det altså ikke på den som vil eller på den som løper, men på Gud, som viser miskunn.» (Rom 9,16). Nådemidlene kan et menneske bruke, men det vil likevel forbli like kaldt og dødt om ikke Guds Ånd skaper liv.

Ikke av manns vilje – det er ikke et annet menneskes verk at man blir født på ny. Hvorhen du enn vender deg, er veien stengt, inntil Gud selv, ved Den Hellige Ånd, føder deg på ny ved sannhetens ord. At vi får del i guddommelig natur, er like fullt Herrens eget verk som det at han skapte verden.

Nådemidlene har han gitt oss, og nådemidlene må vi bruke. Å la være, og samtidig be om å bli født av Ånden, ville være å friste Herren. Men som allerede sagt: Om vi enn bruker alle nådemidler, virker det ingen ny fødsel om ikke Herren selv gir ånd og gir liv.

I Jeremia 31,33–34 sier Herren: «Jeg vil gi min lov i deres sinn og skrive den i deres hjerte. Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk. De skal ikke lenger lære hver sin neste og hver sin bror og si: Kjenn Herren! For de skal alle kjenne meg, både små og store, sier Herren.»

Kunnskap kan en bror gi videre til sin neste. Men ved dette er ikke loven skrevet i hjertet, eller den rette kjennskapen til Gud vunnet, for dette er Herrens eget verk. I Esekiel 36,26–27 leser vi: «Jeg vil gi dere et nytt hjerte, og en ny ånd vil jeg gi i dere. Jeg vil ta bort steinhjertet av deres kjød og gi dere et kjødhjerte. Min Ånd vil jeg gi inne i dere, og jeg vil gjøre det så at dere følger mine bud og holder mine lover og gjør etter dem.»

Det ligger en stor trøst i at Herren så ofte og så avgjort erklærer at det er han og ikke vi som skal gjøre dette store underet: å gi oss et nytt hjerte og en ny ånd.

For å bli klar over hva dette nye hjertet innebærer, må vi først se på de mest iøynefallende kjennetegnene på det falne og ugjenfødte mennesket. Ingenting karakteriserer vår gamle natur mer enn et sinn som er egenkjærlig, selvsikkert, likegyldig til sin sjels frelse, verdslig og jordbundet. Det sier både Guds ord og våre egne erfaringer oss, og det ser vi daglig hos andre mennesker.

Et menneske kan høre de mest alvorlige dommene fra Guds munn, og beskrivelsen av hvem denne dommen rammer kan passe nøyaktig på ham selv – og likevel forferdes han ikke. Det kan hende at den gjerrige, drankeren og ekteskapsbryteren slett ikke tviler på at Bibelen er Guds ord.

Men hører han for eksempel i kirken ordene fra 1 Korinterbrev 6,9–10: «Far ikke vill! Verken horkarer eller avgudsdyrkere eller ekteskapsbrytere eller de som lar seg bruke til unaturlig utukt, eller menn som øver utukt med menn, eller tyver eller pengegriske eller drankere eller baktalere eller røvere skal arve Guds rike,» så forferdes han likevel ikke for Guds dom, men går direkte fra Herrens hus for å utøve de samme syndene igjen.

Og ikke nok med at synderen er freidig og selvsikker. Han er også så forblindet at han tror han holder mål for Gud og ikke trenger noen omvendelse – ja, han forbitres til og med om noen i kjærlighet formaner ham til dette.

Et annet menneske er kanskje av en mer stillferdig karakter eller av høyere utdannelse. Det har også så mange gode, menneskelige egenskaper, at du ut fra disse forledes til å anse vedkommende for å være født av Gud. Men pleier du nærmere omgang med et slikt menneske, vil du med forundring vike tilbake for den dødens lukt som slår deg i møte.

Et sinn så verdslig og egenkjærlig, så likegyldig for Gud, for Kristus og hans forsoning, at du må forbauses. Det er kanskje til og med et religiøst menneske, med flotte læresetninger og det mest eksemplariske liv, men om du stiller ham overfor prøvesteinen, Kristus, vil du snart få klarhet i hvordan det står til med hans hjerte.

Der inne råder det selvtilfredshet, sikkerhet og en kald likegyldighet for forsoningen i Kristus, en forsoning han nok anerkjenner teoretisk, men fort blir ferdig med. Alt annet av religiøs karakter kan interessere ham, men det å tale om Kristus, om syndenes forlatelse i hans navn og den daglige erfaringen av synd og nåde, det har ingen interesse, og den ellers så fromme mannen blir taus. Sangen om lammet som ble slaktet, og med sitt blod har kjøpt oss til Gud, har han aldri lært.

Det ugjenfødte mennesket avslører seg også på en annen måte. De kan elske hvem som helst ellers, ja, så hjertelig at de røres til tårer, men de sanne kristne kan de ikke fordra. De forstår å vurdere gode egenskaper hos mennesker som aldri spør etter Gud, men at mennesker brenner av nidkjærhet for Herren og hans sak, det har de ingen sans for. Hos de første kan de bære over med alt, men hos de siste kan de ikke tilgi eller unnskylde selv den minste feil eller mangel. Disse trekkene hos det naturlige mennesket er så alminnelige at vi stadig ser dem foran oss.

Det skyldes intet mindre enn et Guds under når et slikt menneske blir forvandlet ved en ny fødsel. Når den som av naturen var selvsikker, lettsindig, ubekymret for sin sjels frelse, likegyldig for Kristus og fiendtlig innstilt mot hans venner, får et nytt sinn som er den rake motsetningen.

Nå blir det en stadig omsorg for sjelens frelse, nå frykter og engstes man, er mistenksom overfor seg selv og misfornøyd med seg selv. Og trodde man før at man hadde et godt hjerte, så er det nå ingenting man lider mer under enn nettopp hjertets ondskap. Nå er ingenting mer kjært og uunnværlig enn Kristus og ordet om ham, og nå føler man seg knyttet til de troende med den inderligste kjærlighet.

Dette er ikke bare en forandring i den ytre livsførselen, men en omskapning av selve hjertet. Lovet være Gud, at han fremdeles gjør under blant oss.

Et menneske blir vekket opp av sin søvnige sikkerhet, og i sine forsøk på å forbedre seg blir det bare mer ydmyket og knust for hver dag som går. Dette er begynnelsen. Men selve den nye fødselen, selve det å få del i guddommelig natur, skjer først når troens gnist blir tent i hjertet.

Dette underet skjer når den som knuges under Guds dom, og som ved sine forsøk på å bli bedre har prøvd å frelse seg selv, får høre det liflige budskapet om nåden i Kristus. Det skjer når han i en lykkelig stund får sjelens øyne åpnet og ser at alt er rede, at alt er fullbragt, og at lovens oppgave kun er å gjøre fallet større for at nåden kan bli enda mer overstrømmende rik.

Da fødes det i sjelen noe helt nytt, en ny natur som følger oss livet igjennom så sant vi forblir i troen: et nytt sinn og et nytt syn, en ny lyst og ny kjærlighet.

Denne nyskapelsen blir spesielt merkbar når et menneske i ett øyeblikk blir ført fra den dypeste syndenød til en klar og frydefull visshet om nåden. Men også de som har nådd fram til denne vissheten gjennom en lengre utvikling, vet med seg selv at det var en tid da denne store forandringen i livet deres fant sted – om den da har funnet sted, og det hele ikke beror på innbilning og bedrag.

De minnes sitt gamle liv i vantro som en lang, mørk natt. I kontrast er den nåværende tiden som en ny, herlig dag, der rettferdighetens sol har gått opp med legedom under sine vinger. De kan gjøre den blindfødtes ord til sine egne: «Ett vet jeg, at jeg som var blind nå ser.»

Det er en høyst betenkelig sak å trøste seg med noe som direkte strider mot Bibelens ord og eksempler. Og det gjør den som regner seg som kristen uten å vite av noen vesentlig forandring eller noe vendepunkt i livet sitt.

Alle de omvendelsene som omtales i Bibelen, hadde jo en begynnelse. Mennesker ble vekket opp og deretter ført fram til den fulle mottakelsen av Kristus og hans nåde. Ordene gjenfødelse, omvendelse og lignende peker da også på et bestemt tidspunkt hvor dette må ha skjedd.

Slik er det også når Jesus taler om at en sterkere overvinner og binder den sterke og plyndrer huset hans, eller at den fortapte sønnen fra et fremmed land vender hjem til sin far. Derfor er det fare for at du bedrar deg selv, du som ikke vil vite av en tid i livet ditt som satte skille mellom før og nå.

At du ikke kan spore alle nådens virkninger i ditt hjerte, og ikke kan fastslå dag og time for din omvendelse, strider derimot ikke mot Ordet. En vekkelse som har foregått gradvis, ved gjentatte påminnelser av loven, og en tilsvarende gradvis tilegnelse av evangeliet, er ikke ringere enn den brå overgangen fra død til liv.

Hva gagner det oss, likevel, om vi en gang har fått dette nådelivet, dersom det senere er gått tapt? La oss derfor se litt nærmere på de mest fremtredende av det nye livets uttrykk.

Det karakteristiske for *det nye mennesket*, er at Kristus har blitt hjertets liv og vårt dypeste behov. Det er jo også etter Kristus vi kaller oss kristne. Bekjentskapet og foreningen med Frelseren er det største for en kristen. Kristus har blitt hans Alfa og Omega, den første og den siste. Kristus er solen som lyser over alt, og som alt dreier seg om. Er Kristus nær, gleder en kristen seg. Er Kristus borte, sørger han. Kort sagt: Kristus er hans liv.

Etter vår nye natur blir det maktpåliggende for oss å ha Guds vennskap. Før var vi fullstendig likegyldige overfor Gud og hans nåde, vi tenkte kun på det jordiske, og spurte bare: «Hva skal vi spise, hva skal vi drikke?»

Nå er derimot det viktigste spørsmålet: «Er jeg et Guds barn? Har jeg Guds vennskap?» I dette merker vi det nye menneskets hjerteslag. Men denne iveren etter å ha Guds vennskap må ha blitt vår andre natur, og vare livet ut. Det må ikke være noe vi bare for en gitt tid er opptatt av.

Vel kan det være svært skiftende med din trøst og din fred, ja, selve iveren din etter å eie Guds vennskap kan kjølne. Men snart vil du på ny våkne opp med desto større bekymring. At dette er blitt av så stor

viktighet for oss, strider mot vår gamle natur og er et sikkert kjennetegn på det nye mennesket.

Etter vår nye natur vet vi ikke om noe annet vi kan bygge vårt håp på enn Kristus, hans soningsdød og hans evangelium. Der har vi vårt liv, vår tilflukt og vår glede, og der søker vi vår næring.

Jesus taler med sterke ord om dette når han sier: «Jeg er livets brød – mitt kjød er i sannhet mat – den som eter av dette brød skal leve i evighet.» Disse ordene gir nettopp uttrykk for at Kristus er selve livet for de troende, deres dypeste behov, deres alt i alle.

At du er blitt religiøs, slik at det interesserer deg å tale om religiøse emner og kirkelige anliggender, er ikke noe bevis på at du er en kristen. At du dyrker Kristus som lærer eller eksempel til etterfølgelse, er like lite et bevis. Det kan en hvilken som helst fariseer gjøre. Her er det kun et spørsmål om Kristus og hans soningsdød er din daglige trøst mot synden. Det er dette som ifølge Åpenbaringsboken kjennetegner de beseglede, for ingen unntatt disse kunne lære den nye sangen: sangen om Lammet som ble slaktet og som med sitt blod har kjøpt oss til Gud.

Dette er det Luther gang på gang gjentar i sin forklaring til Galaterbrevet 4,6, hvor han skildrer tegnene på Guds Ånds iboende i hjertet og sier: «Den som gjerne hører, taler og skriver om Kristus og tenker på ham, han skal vite at dette ikke skjer av menneskelig vilje eller fornuft.» Dette er et så vesentlig trekk ved det nye mennesket, at jeg uten noen betenkning regner enhver jeg finner det hos for å være en kristen.

Om nå en slik kristen har iøynefallende mangler, betrakter jeg dette som et svakhetstegn, men er like fullt overbevist om at han er en kristen. Ellers ville han ikke på den måten ha hele sitt behov, sin trøst og livet sitt i Kristus.

Et annet kjennetegn på de som er født av Gud, er at «Gud har gitt oss av sin ånd» (1 Joh 4,13 og 3,24). Eller, som Paulus sier: «De som er etter Ånden, attrår det som hører Ånden til.» (Rom 8,5).

De har en ny, hellig natur som er ett med Ånden, og som derfor lider under synden og elsker det som er hellig. De drives av Guds Ånd en helt annen vei enn før, og er blitt helt nye mennesker, med nye tanker, ny tale og et nytt liv. Selv om mitt onde kjød, som stadig elsker synden, strider mot Ånden, ja, også ofte overrumpler meg og fører meg til fall

– så kan jeg likevel ikke slutte vennskap eller fellesskap med synden, men står i en stadig kampstilling til den.

Når jeg av Guds nåde får lov å tro at Gud for Kristi skyld har tilgitt meg synden min og er min kjære Far, da blir også hans bud så kjære for meg at alt hva han vil, det vil også jeg, for han er min og jeg er hans. Og når jeg i denne tro eier Guds fred og glede i hjertet, får jeg ikke bare lyst, men også kraft til å gjøre det gode. For: «Herrens glede er deres styrke.»

Selv når det mørkner rundt oss, og synd og fristelse er i ferd med å overvelde oss, avslører Den Hellige Ånd seg i oss ved at vi hater den synden som frister oss mest, og aldri vil kunne slå oss til ro i noen synd. Det luften og det tørre landet er for fisken, er synden for oss – et element vi ikke kan leve i.

Det er dette Johannes mener når han sier: «Hver den som er født av Gud, gjør ikke synd» – det vil si, synder han, er det ikke hans lyst, men hans lidelse – «fordi Guds sæd blir i ham. Han kan ikke synde, fordi han er født av Gud.» (1 Joh 3,9). Peter kunne falle, men fornektelse, løgn og sverging var ikke Peters element – tvert imot, han «gikk ut og gråt bittert».

Det kjennetegnet på den nye natur som Kristus og apostlene oftest fremhever, er kjærligheten. Først kjærligheten til brødrene, men også «i broderkjærligheten, kjærlighet til alle».

Jesus sier: «Av dette skal alle kjenne at dere er mine disipler, om dere har kjærlighet til hverandre.» (Joh 13,35). Johannes gjentar det gang på gang i sitt første brev, at kjennetegnet på at vi er «født av Gud» – «er Guds barn» – «er av sannheten» og lignende – er kjærligheten til brødrene.

Og Paulus sier: «Om jeg taler med menneskers og englers tunger, men ikke har kjærlighet, da er jeg en lydende malm eller en klingende bjelle. Om jeg har profetisk gave og kjenner alle hemmeligheter og all kunnskap, og om jeg har all tro, så jeg kan flytte fjell, men ikke har kjærlighet, da er jeg ingenting.» (1 Kor 13).

Det var ikke uten grunn at Kristus og apostlene la så stor vekt på nettopp dette kjennetegnet. Av alle den nye fødselens virkninger er ingen så underfull og så uforklarlig for fornuften vår som kjærligheten.

At jeg har begynt å elske Gud, som har tilgitt meg all synd og gjort meg så mye godt, er egentlig ganske naturlig. Men at det også tennes en kjærlighet i hjertet, ikke bare til alle troende, men også en «kjærlighet til alle», som gjør at jeg får omsorg for menneskers frelse – mennesker som jeg før ikke har brydd meg det minste om – dette kan ikke forklares på annen måte enn med Peters ord: at «vi har fått del i guddommelig natur» – for «Gud er kjærlighet».

Denne kjærligheten må ikke forveksles med den naturlige kjærligheten, det vil si kjærlighet til dem som har samme mening som oss (partikjærlighet), eller til dem som også elsker oss og forstår å verdsette og sette pris på oss (egenkjærlighet).

Den sanne kjærligheten forklarer apostelen slik: «Hver den som tror at Jesus er Kristus, er født av Gud. Og hver den som elsker Faderen, elsker også den som er født av ham. På dette kjenner vi at vi elsker Guds barn: når vi elsker Gud og holder hans bud.» (1 Joh 5,1–2). Dette betyr at vi elsker dem fordi de hører Gud til.

Vi har nå fremhevet noen karakteristiske trekk ved det nye mennesket. Disse trekkene utgjør noe helt nytt i oss, noe som strider mot vår gamle natur, og er derfor et kraftig bevis på at en ny fødsel har funnet sted.

Vi har også sett på de tre hovedsannhetene som danner grunnlaget for vår barnerett:

- At Gud Herren i begynnelsen skapte mennesket som sitt barn.
- Deretter at Guds egen sønn kom til jorden vår, ble vår bror og kjøpte oss til Gud med sitt blod.
- Til slutt at Den Hellige Ånd føder oss på ny, slik at vi også er født til å være Guds barn.

Alle våre skrøpeligheter til sammen kan ikke rokke ved denne barneretten vår.

Men du må ikke forvente at du midt i anfektelsens mørke skal kunne se disse kjennetegnene på din nye fødsel. I mørket ser man ingenting, og i tider med anfektelse merker man ikke mye, verken til sin tro, sin nye, hellige lyst til Guds lov eller sin kjærlighet til brødrene.

Gud kan i den grad tildekke alt det i oss som er av ham, at verken vi selv eller andre kan få øye på det. Ja, som Luther sier: «Så man til slutt ikke vet hvem som er en kristen.»

Da får vi bruk for en bedre trøst enn den vi kan finne i vårt eget hjerte. Når synden, loven og samvittigheten fordømmer oss, la oss da holde fast ved hvem Gud er og hva han har gjort for oss, og alltid regne med blodet som gjelder til evig tid.

Og når vi i langvarig anfektelse synes å være fullstendig overgitt i syndens og djevelens makt, da skal hjertet vårt finne hvile i at Gud – som i sin kjærlighet og trofasthet søkte oss da vi vandret borte fra ham og ikke ville høre hans stemme – umulig kan nekte å høre oss når vi nå, i vår nød, roper på ham.

Han vil ikke la oss gå til grunne, verken i noen åndelig falskhet eller i noen kjødelig sikkerhet. For: «Du er vår far, Herre, 'vår gjenløser' var ditt navn fra evighet!» Amen.

Ånden som gir barnekår

I Romerbrevet 8,15-16 sier apostelen Paulus: «Dere fikk jo ikke trelldommens ånd, så dere igjen skulle frykte. Men dere fikk barnekårets Ånd som gjør at vi roper: Abba, Far! Ånden selv vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn.»

For en herlig stilling å befinne seg i: å eie vissheten om at man er et Guds barn og ha fått barnekårets Ånd, som fortrolig omgås med Gud. Om dette er det ikke bare apostelen og Skriften som vitner. Alle frigjorte kristne kan tale om det med salig erfaring.

Har du, som leser dette, også opplevd denne store lykke? Vitner Guds Ånd sammen med din ånd at du er et Guds barn? Mennesker anser deg kanskje for å være en kristen, ingen har noe å utsette på livsførselen din, men hvordan står det til med hjertet ditt? Kan forholdet ditt til Gud beskrives med ordene: «Abba, far»? For hjertets inderlige forening og fortrolighet med Gud gjennom Jesus Kristus, er selve livet i all sann kristendom.

Å omgås Gud og tale fortrolig med ham som et barn med sin far – det er paradislivet som mennesket mistet ved fallet, og som nå er gjenopprettet.

Men dette må ikke forveksles med en falsk tro som bare beror på en innbilning, den som gjør at noen tror de står nærmere Gud enn alle andre, og at de er hans spesielle yndlinger. Om dette sier Luther: «De som roper aller høyest: «Kristus er min bror» – eller «Kristus er min brudgom» – de har ikke den rette ånd.»

For om troen deres var sann og levende, ville den angripe deres eget «jeg», og også selv bli angrepet av djevelen med store anfektelser. Å tro faller imidlertid disse menneskene så lett at de ikke engang har

bruk for Ordet, men har nok med stemmer og åpenbaringer fra sitt eget indre.

Det er ikke slike vi taler om, men om den som er tynget av synd, den anfektede, den som er fattig, men likevel salig, fordi han alene i Lammets blod har sin trøst og sin visshet om Guds nåde. Riktignok har han daglig ufullkommenhet, synd og engstelse å kjempe med, men gjennom evangeliet styrkes og opprettholdes troen hans, og han roper i sin daglige omgang med Herren sitt «Abba, far!»

Til tider i glad fortrolighet: «Abba, far! jeg er din, og du er min» – til andre tider i angstfylte, men likevel dypest sett fortrolige ord: «Min Gud, min Gud! hvorfor har du forlatt meg?»

Har denne Ånd som gir barnekår, også blitt din? Slipp ikke tak i dette spørsmålet før du har fått full visshet. For denne Ånd er hjerteslaget i hele det åndelige livet. Om den mangler, råder kulde og død, avmakt og trelldom.

Kristus har uttrykkelig sagt at om vi ikke er kommet i samfunn med ham, gavner alt annet ingenting til vår frelse. Når Herren på dommens dag skal svare dem som har regnet seg for å være hans disipler, men som ikke i sannhet har vært det – de som riktignok var jomfruer som hadde gått ut for å møte sin brudgom, men som var blant de uforstandige – skal han kun si én ting: «Jeg kjenner dere ikke!»

Hva kan da dette bety? Han kjenner jo alle sine skapninger. Ikke en spurv faller til jorden uten at han er med, og David sier: «Hvor skal jeg gå fra din Ånd, og hvor skal jeg flykte fra ditt åsyn? Farer jeg opp til himmelen, så er du der. Og vil jeg rede mitt leie i dødsriket, se, da er du der. Tar jeg morgenrødens vinger, og vil jeg bo ved havets ytterste grense, så fører også der din hånd meg – Da jeg bare var et foster, så dine øyne meg.» (Sal 139,7–10 og 16).

Når Herren likevel sier «Jeg kjenner dere ikke», må det bety at de ikke har stått i den inderlige foreningen med ham som det her er tale om. De har ikke, som hans venner, levd i et fortrolig samfunn med ham.

I Matteus 7,22-23 sier Jesus: «Mange skal si til meg på den dagen: Herre, Herre! Har vi ikke profetert i ditt navn, drevet ut onde ånder i ditt navn og gjort mange kraftige gjerninger i ditt navn? Men da skal

jeg åpent si til dem: Jeg har aldri kjent dere. Vik bort fra meg, dere som gjorde mot loven!»

Og når de uforstandige jomfruene roper ved bryllupssalens dør: «Herre, Herre, lukk opp for oss!», skal han svare dem og si: «Sannelig, sier jeg dere: Jeg kjenner dere ikke.» Samme forhold finner vi i Lukas 13,25-27. Her kunne han jo brukt helt andre, og langt sterkere uttrykk, og for eksempel sagt: «Dere har overtrådt mine bud, dere har trådt min sønn under føttene.» Men nei, han sier bare: «Jeg kjenner dere ikke.»

Så viktig er altså dette fortrolige bekjentskapet med Frelseren.

Når Herren på dommens dag skal regne opp en rekke gode gjerninger, og si: «Dette har dere gjort mot meg», så er det ikke selve gjerningene, men motivet deres – hjertets forhold til Jesus – som avgjør den enkeltes evige skjebne.

Selv om det er Kristi tjeneste vi utøver, er likevel ikke Herren fornøyd med det om vi ikke som fattige syndere bestandig ligger for hans føtter. Til engelen for menigheten i Efesus sier Jesus: «Jeg vet om dine gjerninger og ditt arbeid og din utholdenhet, og at du ikke kan tåle de onde. Du har prøvd dem som kaller seg selv apostler, og ikke er det, og du har funnet at de er løgnere. Du har tålmodighet, du har hatt mye å bære for mitt navns skyld, og du er ikke gått trett. Men jeg har imot deg at du har forlatt din første kjærlighet.» (Åp 2,2–4).

Han er ikke lenger en sønderknust synder som hungrer etter nåde, for «den som meget er forlatt, elsker meget.» (Luk 7).

Dette fortrolige forholdet til Frelseren er også kraften i all sann kristendom. Derfor mangler de som står utenfor dette forholdet også denne kraften. De kan ha mange gode forsetter, men får aldri ført dem ut i livet. De ligger under for sine skjødesynder og føres fremdeles i ledebånd av Satan.

Også der en sann tro har begynt å spire fram – men ennå kun er svak – råder avmakt og trelldom under synden. Det samme forholdet finner vi hos en eldre kristen når han har mistet sin glade frimodighet, ved at kristendommen hans er blitt mer preget av loven enn av evangeliet. Bekjennelsen stilner, bønnen mister sin kraft, hjertet blir kaldt og tomt, og vil da snart igjen søke tilfredsstillelse i synden og verden. Men hvor mye lettere inntreffer da ikke dette hos den som fremdeles «ligger under trelldommens åk», og ikke er kommet igjennom til tro.

På den annen side: for et liv, for en lyst og kraft, når sjelen lever i glad visshet om å være benådet av Gud, og står i et fortrolig vennskapsforhold til Frelseren! For en glad lovprisning og frimodig bekjennelse, og hvor lett er det ikke da å ta avstand fra synden og verden.

Det var dette Jesus mente da han sa: «Likesom greinen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare når den blir i vintreet, slik kan heller ikke dere bære frukt uten at dere blir i meg. Den som blir i meg, og jeg i ham, han bærer mye frukt.» (Joh 15,4–5). Johannes sier: «Dette er den seier som har seiret over verden: vår tro.» Og fra det gamle testamentet lyder det: «Glede i Herren er deres styrke!» (Neh 8,10).

Kraft til helliggjørelse, bekjennelse, forsakelse av verden og tålmodighet i lidelsen, får vi kun gjennom den fulle vissheten om nåden. Derfor er det så viktig å bevare barnets inderlige tillit til Gud. Skulle vi da ikke stanse for apostelens ord om «den Ånd som gir barnekår», og hver av oss for Guds ansikt spørre oss selv: «Har også jeg denne Ånd? Har jeg vitnesbyrd om at jeg eier barnekår hos Gud?»

«Dere fikk jo ikke trelldommens ånd, så dere igjen skulle frykte. Men dere fikk barnekårets Ånd som gjør at vi roper: Abba, Far!», sier apostelen.

Det er altså en ånd som hersker over mennesket, enten trelldommens ånd eller barnekårets Ånd. Trelldommens ånd gjør vakte sjeler trellbundne, bevende og engstelige, uansett hva de hører om Gud og hans nåde i Kristus. De kan høre det mest herlige evangelium, forstanden deres kan oppfatte det og munnen deres gjenta det, men ånden deres forblir like trellbunden, engstelig og i uvisshet.

Dette viser seg især hos dem som har en del kjennskap til Guds ord og derfor kan tale om åndelige ting. De kan tale om liv, om kjærlighet og om fred, og om hva troen ellers skal virke, men så lenge de ikke for Gud har fått den fortrolige barnekårets Ånd, forblir de selv like kalde og døde.

Barnekårets Ånd virker helt motsatt. Riktignok sier Luther: «Jo større lys over evangeliet, desto større lys over loven, og jo større lys over loven, desto større syndserkjennelse.»

Det er også alle troendes erfaring, og derfor engstes samvittigheten deres ofte langt mer enn deres som ennå lever i trellekår. Men de kan ikke unnvære Gud. De må bestandig tilbake til nådestolen, de må

bestandig søke trøst for sin engstelige samvittighet i evangeliet, og de må bestandig i nøden sin trenge inn til faderhjertet, inntil de ved et ord fra ham er blitt trøstet og igjen med frimodighet kan rope det glade, fortrolige: «Abba far!»

Om ikke dette passer for oss, er det fare på ferde. For lar vi oss spenne i trelldommens åk, og begynner å bygge på lovgjerninger, er vi under forbannelse (Gal 3,10 og 5,1 og 4). Trelldommens ånd gjør ikke Guds vilje frivillig og med glede, men kun av tvang, og derfor motvillig og med frykt.

Barnekårets Ånd er en med Gud fortrolig Ånd, som tilegner seg nåden i Kristus, ser seg rettferdiggjort i ham, frimodig kaller Gud sin far, og taler frimodig med ham som et barn med sine foreldre. Det arameiske ordet «abba», som betyr «pappa», synes å være tatt fra de små barns første famlende, men for faren så kjære forsøk på å nevne farsnavnet. Det brukes her som et bilde på den første kjærlighets fortrolige samtale med Frelseren.

Imidlertid gir ordet «roper» oss forståelsen av at det ikke er en uforstyrret stillhet og fred som råder i en benådet synders hjerte. Anfektelser og bekymringer – fremkalt av fristelser og feiltrinn – er hyppige gjester. Og da, i særdeleshet når man ikke engang kan samle sine tanker til bønn, stiger et nødrop opp til Gud, et nødrop som Barnekårets Ånd former i ordene: «Abba, far!»

Barnekårets Ånd har vi ikke selv gjort oss fortjent til, men fått av Gud som en gave. Hvordan dette går til, forklarer apostelen med ordene: «Ånden selv vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn.»

Han vil dermed si at visshet om barnekår hos Gud kan vi ikke få på noen annen måte enn ved at Guds Ånd vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn.

Sier ikke også vår erfaring oss det samme? Mens vi som vakte var begynt å spørre etter Gud, leste og hørte vi ofte det herligste evangelium om den frie, uforskyldte nåde i Kristus, og vi ønsket av hele vårt hjerte å få del i det, for siden i troskap følge etter Kristus gjennom livet. Men alt dette ga oss ingen fullkommen trøst, ingen glad visshet om nåden, før øyeblikket kom da sløret ble dratt bort fra våre øyne, og vi så – som vi aldri før hadde sett det – evangeliets herlige sannheter.

Det var som om Gud selv hadde sagt det inn i vårt indre: «Vær frimodig sønn, dine synder er deg forlatt!» I dette øyeblikket er det

at Ånden selv vitner sammen med vår ånd at vi er Guds barn. I dette øyeblikket er det vi får den fulle vissheten om barnekår hos Gud, en visshet som vår egen ånds vitnesbyrd ikke kunne gi oss.

Om dette sier Luther: «Dette vitnesbyrdet får vi på den måten at vi opplever Den Hellige Ånds kraft, som virker i oss gjennom Ordet når vår egen erfaring stemmer overens med dette. For du vil snart kunne merke om du i din nød og angst får trøst av evangeliet, og dermed overvinner din tvil og din frykt, slik at hjertet ditt med full visshet finner at du har en nådig Gud som du ikke lenger trenger å flykte fra, men tvert imot påkaller og venter hjelp fra.»

Dette indre vitnesbyrdet er en Guds gave, men må ikke forveksles med de tilfeldige og flyktige følelsene av glede som ikke etterlater seg noe annet enn et minne. Guds Ånds vitnesbyrd virker tro på Ordet, og det etterlater seg en virkelig tillit til Gud og fortrolighet med ham. Det gir den fortrolige barnekårets Ånd med Gud, som roper «Abba, far!»

At denne Ånd er en troens gave, forklarer Luther når han sier: «Dette abba-ropet lyder bare når samvittigheten uten nøling og tvil tror og er viss på at man ikke bare har fått sine synder tilgitt, men også er et Guds barn som med en glad visshet kan kalle Gud sin kjære far og med full tillit påkalle hans navn.»

I tillegg til dette får du også et ytre vitnesbyrd og kjennetegn. Gud gir deg nemlig et nytt hjerte og en ny Ånd, slik at du blir et helt nytt menneske, ser alt i et nytt lys, elsker Guds lov og avskyr synden. Kristus og hans fortjeneste blir ditt hjertes dyreste skatt. Det er ingenting du så gjerne beskjeftiger deg med som ordet om Kristus, og intet du høyere ønsker enn at hans evangelium må nå ut til alle og at mange tar imot det til frelse.

Finnes alt dette hos deg, er det et sikkert bevis på at Den Hellige Ånd bor og virker i ditt hjerte, for ingen kan i dypeste forstand si: «Jesus er Herre», uten ved Den Hellige Ånd.

Mennesker som er vakt til erkjennelse av sin fortapte tilstand og søker frelse, må imidlertid være på vakt overfor en skjebnesvanger villfarelse. De vil alltid være tilbøyelige til å mene at dette Guds Ånds vitnesbyrd i hjertet deres er det første de skal oppleve. *De vil føle seg frelst, før de kan tro*. I stedet for å ganske enkelt høre og tilegne seg i tro det Gud sier i sitt ord, går de og venter på liflige følelser og stemningsfulle opplevelser av Guds nåde.

Denne villfarelsen er så alvorlig, fordi den er en absolutt hindring for å komme til troens fulle visshet. Ingen venter frukt av et tre før det er plantet, og ingen bygger et hus ovenfra før grunnmuren er lagt. Derfor må du begynne med begynnelsen: lytt til hva Guds ord sier deg, og ta imot det i tro, selv om du ikke kjenner noe annet enn synd, sorg og uverdighet.

Hungrer og tørster hjertet ditt etter Kristus og hans rettferdighet – strekker du i tro dine svake hender mot din frelser, gir Gud rett i sitt ord, og ikke har noe høyere ønske enn å eie visshet om Guds nåde, da er du allerede frelst. Da er troens gnist allerede tent i hjertet ditt, og da skal så visst også Guds Ånd vitne sammen med din ånd at du er et Guds barn. Det er derfor en stor nåde å kunne ta Herren på ordet og holde fast ved hans løfter allerede før beseglingen har funnet sted.

Den kananeiske kvinnen holdt ut i tro, selv om Jesus tilsynelatende var uvillig til å hjelpe. Denne utholdenheten var rett etter Herrens hjerte, og glad og beveget bryter han ut: «Kvinne, din tro er stor! Det skal skje deg som du vil!» (Matt 15).

Da var seieren vunnet, og hun kunne glede seg i troens fulle visshet. Denne vissheten må også du få i eie om troen din skal bli en «seier som seirer over verden.» Men for å komme til denne troens visshet, er det første du må gjøre å tro Gud på hans ord.

Det er ikke uten grunn at vi har talt så utførlig om dette. Det ligger så snublende nær for oss alle å ville bygge vår tro, enten på følelser eller på troens kjennetegn og virkninger. Vi må også gjøre oss klart at Guds måte å lede den enkelte på er høyst forskjellig. Det gjelder måten de kommer til troen på, og også livet gjennom.

Noen opplever en brå omvendelse, og føres på et øyeblikk fra den dypeste syndenød til den mest frydefulle vissheten om nåden. For andre skjer overgangen så stille og umerkelig at de ikke engang selv er klar over at de har gått over fra døden til livet. Det vil spesielt være tilfellet med slike som er godt kjent i Guds ord og over lengre tid har vært under dets påvirkning, men som samtidig ikke er utpregede følelsesmennesker.

Om de da frykter for å bedra seg selv med en falsk tro uten forutgående omvendelse, behøver de kun å prøve seg selv på det som er hovedsaken: om de i sin nød over synden har Kristi fortjeneste som eneste tilflukt, og derfor daglig må søke ham i evangeliet. Hvor dette

er tilfellet, er omvendelsen et faktum og troen ekte nok, selv om den merkbare følelsen av glede fremdeles mangler.

Det er om slike Luther taler når han bruker lignelsen om fiskene som fanges i garnet. «Man drar dem», sier han, «så langsomt og så forsiktig i land at de ikke merker at de er fanget, før de ligger blottet og sprellende på stranden.» Slik skjer det også med de sjelene som blir fanget av evangeliet – som Jesus sammenligner med et garn.

Når evangeliet får inngang i et hjerte, knytter det hjertet til Kristus og fører det ut av synden og fortapelsen – til tider så stillferdig og umerkelig at sjelen fortsatt tror den er i sin forrige stilling. Da er det striden begynner, idet troen og følelsen kjemper om makten. Jo mer troen vinner fram, desto mer må følelsen vike tilbake – og omvendt. Synden henger fremdeles ved oss, men både hovmod, grådighet, vrede og andre synder tjener med til å drive oss til troen, for at den må vokse og bli større dag for dag.

Din eneste hjelp under slike erfaringer er å lytte etter hva Herren sier deg gjennom sitt ord og sine sakramenter. Han vil at du skal tro ham på hans blotte ord – «Den som ikke tror Gud, har gjort ham til en løgner.» (1 Joh 5,10). Men når du gjerne vil tro Ordet, og det likevel ikke gir hjertet ditt noen virkelig trøst, da skal du vite at også troen er en Guds gave som du i ydmykhet må la ham skjenke deg.

Du må be med den besatte guttens far da han falt ned for Jesu føtter: «Jeg tror, hjelp min vantro!» Du må som den kjempende Jakob om natten klynge deg til Herren med et «Jeg slipper deg ikke før du velsigner meg!»

Den følbare fornemmelsen av Guds nåde er altså ikke det samme som den egentlige trosvissheten. Det er den siste som er kilden til liv og fred. Det er den som gir kraft til helliggjørelse og trøst i vår sorg over synden. Men mange av dem som søker frelse, når ikke fram til denne vissheten. Det skyldes oftest den tidligere nevnte tilbøyeligheten til å ville bygge sin tro på sine følelser, sine bedringsforsøk eller på troens virkninger, kort sagt: på noe i oss selv.

Hos andre har nøden ennå ikke blitt så stor at det har blitt en kamp på liv og død å få del i Guds nåde. I stedet for å samle seg om denne viktige saken og gi akt på hva Herren sier i sitt ord, samles tankene deres om mange mindre viktige spørsmål. Derfor får de heller ikke fred før det av en eller annen grunn blir tvingende nødvendig for dem

å komme til klarhet. Alvorlig sykdom kan være noe som tvinger dem til dette.

Andre igjen lider under tungsinn og plages av djevelen med store fristelser og anfektelser som de ikke engang tør å si til noen, og går derfor i en vedvarende uro.

Det kan også være legemlig svakhet eller sykdom som er skyld i at troen hos noen ikke fremkaller de samme glade følelsene som hos andre. Har man så den feilaktige oppfatningen at disse følelsene er noe som må oppleves likt hos alle, vil man også mene at man ikke kan tro Gud på hans blotte ord.

Bare alle som sitter fast her, ville forstå, at det avgjørende er om det å eie Kristus og hans nåde er hjertets dypeste trang og inderligste begjær. «Den som kommer til meg», sier Jesus, «vil jeg slett ikke støte ut.»

Dessverre finnes det også kristne som en gang har hatt denne vissheten, men som har mistet den igjen. Dette har som regel en meget nærliggende årsak. De har forsømt bruken av Guds ord og dermed ikke gitt sitt åndelige liv den nødvendige næring. Likegyldighet og verdslighet begynner å ta overhånd, troslivet blir svakt, og troens frukter få og små.

Da forsvinner også den glade vissheten man før hadde. Da må man heller ikke prøve å innbille seg at alt er i orden, men heller våkne til erkjennelse av sin alvorlige stilling og omvende seg. Hvis ikke vil snart den døende troen bli erstattet av trelldom og åndelig død.

Luther sier: «Jeg synes ikke noe om dem som sier de er tilfreds, bare de har en gnist av tro. For djevelen kan lett slukke den om den så var mer enn en gnist. Dessuten, så vitner det om en kald og lettsindig ånd, når man ikke søker vekst i troen, i vissheten om Guds nåde, og i det fortrolige samfunnet med Frelseren.»

Kort sagt: Uansett hva du måtte være usikker på i denne verden, la det aldri være usikkert for deg om du eier barnekår hos Gud. La det aldri være usikkert om du har Guds nåde og vennskap, og kan se døden i møte uten frykt. Det finnes likevel ingen større lykke i denne syndens og sorgens verden enn med barnets fortrolighet å kunne lene seg til Frelserens bryst og der tale ut om alle sine bekymringer.

Og denne troens visshet kan og bør du eie.

Er du da ikke døpt til Kristus? Er det i kraft av dine egne prestasjoner du skal bestå for Gud? Tror du ikke at den løsesummen Jesus har brakt for deg er tilstrekkelig? Veier dine synder og mangler mer for Gud enn Kristi blod? Eller har din utroskap gjort Guds troskap til intet?

Hva er det som gjør at du ikke får den fulle vissheten om nåden, når du søker den i Kristus?

Du har i din uforstand foraktet Guds tilsagn i hans ord og sakramenter så lenge du ikke har denne vissheten. Om dette sier Luther: «Menneske bør ikke tvile på, eller være usikker på at det i dåpen og nattverden virkelig har fått skjenket den nåden Kristus vant for oss. Den som tror dette, har rett til å si at han er hellig, rettferdig, et Guds barn, med visshet om sin salighet – ikke av seg selv, eller for sin egen fortjeneste og verdighets skyld, men fordi han av Guds barmhjertighet eier nåden i Kristus. Og denne nåden holder han for så stor – hva den i sannhet også er – at den gjør ham hellig for Gud og til et Guds barn. Å tvile på dette ville være å vanære dåpen og den hellige nattverd og beskylde Guds ord og nåde i sakramentene for å være løgn og bedrag. Du har således ingen grunn til å engstes eller tvile på om du av Guds nåde er rettferdiggjort og et Guds barn. Saligheten eier du, og det eneste som kan gi anledning til bekymring er tanken på hvordan det skal lykkes deg å bli stående i troen inntil målet er nådd.»

Og videre sier han: «Man bør være like overbevist om å eie syndenes forlatelse og være et Guds barn som man er om sin egen eksistens.» Ja, man skulle heller ville dø enn å unnvære denne vissheten. For det ville være å ringeakte det Kristus har gjort og lidd for oss om vi ikke trodde at han derved til overflod har vunnet alt dette for oss. Det ville være ringeakt om vi ikke like kraftig lot oss styrke i tilliten vår, som synd og anfektelser søker å undergrave den og gjøre oss motløse.

Riktignok kan striden være så hard at mennesket engstes og ikke synes det kan være et Guds barn. Det har tvert imot en følelse av at Gud står overfor det som en vred og streng dommer. Slik gikk det med Job og mange andre med ham. Men i denne kampen må den barnlige tilliten til slutt gå av med seieren, om enn man sitrer eller skjelver. Ellers er alt fortapt!

Nå er det noen med en kristendom som ligner Kains forhold til Gud. De øver visse religiøse seremonier, men sinnet deres er uomvendt og uforsonlig. De har en viss syndserkjennelse, men har ingen bruk for nåden.

Når disse hører en slik tale, slår de fra seg med hender og føtter, og sier i stor ydmykhet: «Gud bevare meg for dette gruelige kjetteriet, denne formasteligheten! Skulle jeg, fattige synder, være så hovmodig at jeg kaller meg et Guds barn? Nei, jeg vil være ydmyk og erkjenne at jeg er en synder.»

Slike mennesker må du vokte deg for, for de er den kristne troens verste fiender. Riktignok vet også vi at vi er fortapte syndere, men her regnes det ikke med hva vi er og gjør, men hva Kristus er og har gjort for oss. Vi taler ikke om vår natur, men om Guds nåde, og den er, som Sal 103,11 sier, så stor «som himmelen er høyere enn jorden.»

Alt hva Gud gjør, er stort. Derfor virker det også stor glede og frimodighet. Det virker en uredd ånd som ingenting frykter og allting makter. Men Kains åndelighet skaper bare motløse og engstelige hjerter som mangler kraft, både til tjeneste og til lidelse.

Derfor er det nødvendig at dette Åndens rop lyder fra ditt hjerte. Har du ikke fått den Ånd som gir barnekår, så slå deg ikke til ro, men be om det til Gud bønnhører deg. For du ligner Kain, og din situasjon er ikke rett for Gud.

Men dette abba-ropet skal ikke være det eneste som lyder fra ditt hjerte. Også din synd må rope, det vil si skape angst i samvittigheten din og presse abba-ropet fram. Men ropet fra din synd skal og må overdøves av Guds Ånd. Din tillit og din tro må bli sterkere enn din angst. Som også Johannes sier: «For om vårt hjerte fordømmer oss, så er Gud større enn vårt hjerte og kjenner alle ting.» (1 Joh 3,20).

Den hemmelige visdom

I Salme 51 taler David om en hemmelig visdom som kun Gud kunne lære ham, idet han ber: «— Så lær meg da visdom i hjertets dyp.»

Også andre, endog særskilt benådede og opplyste kristne, taler om en hemmelighet som de aldri fullt ut har kunnet fatte. Paulus sier at han ennå ikke har grepet det, men jager etter det (Fil 3,12). Luther sier: «Det er de kristnes aller høyeste og vanskeligste kunst på jorden, og som de aldri blir utlært i.» Og profeten Jeremias sier om denne hemmeligheten: «De skal ikke lenger lære hver sin neste og hver sin bror» (Jer 31,34). Kun Gud kan åpenbare den.

Denne hemmeligheten består dypest sett i å få øynene åpnet slik at en kan se det verden ikke ser av Guds Ords hemmeligheter. Selv om det står tydelig og klart for alles øyne, ser ingen mer enn Gud vil åpenbare ham.

Leser vi Davids ord i sin sammenheng, forstår vi at det dreier seg om to ting: vår synd og dens soning. I verset før sier han: «Se, jeg er født i misgjerning, og min mor har unnfanget meg i synd», og i verset etter: «Rens meg fra synd med isop så jeg blir ren! Vask meg så jeg blir hvitere enn snø!» (Sal 51,7–9).

David var en stor profet. Han var undervist av Gud selv og hadde innsikt i forsoningens hemmelighet. Paulus sier at det han ennå ikke hadde lært til fullkommenhet, var det å finnes i Kristus og ha sin rettferdighet i ham (Fil 3,9). Og det Luther kaller den aller vanskeligste kunst, var nettopp troen på Kristi rettferdighet og syndenes forlatelse.

Dette er altså den hemmelige visdommen, som selv de som har nådd aller lengst i helliggjørelse, aldri er blitt utlært i. Hva så med dem som aldri har hatt noen bry med denne vanskelige kunsten?

Det mest sannsynlige er at de ennå ikke har begynt å øve seg i den. Ordene som uttrykker hemmeligheten kan de se og gjenta, men selve hemmeligheten ser de ikke. Det beviser at de er fullstendig uberørt av den. Den fyller ikke deres hjerter med glede, den skaper ikke noe liv, ingen fred og ingen kjærlighet.

Dyp ettertanke, ivrig studium og inngående beskrivelse av hemmeligheten strekker ikke til. Alt beror på om Gud forbarmer seg og åpner våre øyne. Dette er også de troendes daglige erfaring. Det samme ord som en gang fylte deres hjerte med glede og takk, ser de til andre tider ingenting i. Det er tomt og dødt for dem – og så kan plutselig igjen mørket forvandles til lys. Det er Gud som åpner deres øyne igjen slik at de ser.

For vårt eget vedkommende må vi flittig bruke Ordet og granske det under bønn. Det er de midlene Gud har befalt oss å anvende.

Også nå vil vi fordype oss i et avsnitt av Guds Ord som kaster lys over denne herlige sannheten. Men kun den Herren vil åpenbare det for, vil få glede og kraft av det.

Vi leser med oppmerksomhet en gammel, men kjent tekst fra vår Bibel:

«Og han tok et brød, takket og brøt det, ga dem og sa: Dette er mitt legeme, som blir gitt for dere. Gjør dette til minne om meg! Likeså tok han begeret etter aftensmåltidet og sa: Dette begeret er den nye pakt i mitt blod, som utgytes for dere. Men se, hans hånd som forråder meg, er med meg over bordet. For Menneskesønnen går nok bort, slik det er bestemt, men ve det mennesket som forråder ham! Da begynte de å spørre hverandre om hvem av dem det kunne være som skulle gjøre dette. Det ble også en trette blant dem om hvem av dem som skulle gjelde for å være størst. Da sa han til dem: Folkenes konger hersker over dem, og de som bruker makt over dem, kalles velgjørere. Men slik er det ikke blant dere. Den største blant dere skal være som den yngste, og lederen skal være som tjeneren. For hvem er størst, han som ligger til bords eller tjeneren? Er det ikke han som ligger til bords? Men jeg er som en tjener blant dere. Men dere er de som har holdt ut sammen med meg i mine prøvelser. Jeg overgir riket til dere, slik som min Far overga det til meg, for at dere skal ete og drikke ved mitt bord i mitt rike, og sitte på troner og dømme Israels tolv stammer. Simon, Simon! Se, Satan krevde å få dere i sin makt for å

sikte dere som hvete. Men jeg ba for deg at din tro ikke måtte svikte. Og når du en gang omvender deg, så styrk dine brødre. Men Peter sa til ham: Herre, med deg er jeg rede til å gå både i fengsel og i død! Da sa han: Jeg sier deg, Peter: Hanen skal ikke gale i dag, før du tre ganger har nektet at du kjenner meg.» (Luk 22,19–34).

Høydepunktet i denne teksten er uten tvil det Jesus sier om sitt legeme og blod: «Dette er mitt legeme, som blir gitt for dere» og «Dette begeret er den nye pakt i mitt blod, som utgytes for dere» (Luk 22,19–20).

Disse velkjente ordene burde være en stadig kilde til usigelig glede og undring, bare våre øyne ble åpnet slik at vi kunne se hva de inneholder. Det er Kristus selv som taler her. Det er ham som skal være dommer på den siste dag, som sier at han gir sitt legeme og sitt blod for oss til syndenes forlatelse.

Dette er summen av evangeliet. Det er dette de utallige soningsofrene i den gamle pakt vitnet om og pekte frem mot.

Og likevel er våre hjerter så tørre og kalde, så fattige på fred, på glede og kjærlighet. Det skyldes vår vantro og likegyldighet. Vi fordyper oss ikke i dette store og herlige budskapet, og vi ber ikke Gud om troens gave til å fatte det rett. Når vi en gang ligger med døden og evigheten for øye, eller om vi kommer i alvorlig syndenød, vil saken bli helt annerledes aktuell.

I teksten taler Jesus om to slags disipler, først om forræderen og deretter om dem som var ham tro. Disse siste var likevel langt fra fullkomne. Det ble en strid blant dem om hvem av dem som skulle regnes for den største, og Jesus måtte alvorlig irettesette dem. Men legg merke til forskjellen i hans uttalelser. Om Judas sier han: «Ve det menneske…», men om de andre: «Dere skal ete og drikke ved mitt bord i mitt rike.»

Med god grunn spør vi: Hva er forskjellen mellom disse og Judas? Også de andre hadde jo syndet. En slik trette sømmet seg ikke for Jesu disipler. Hvorfor faller da ikke disse under samme dom? Hvorfor får de i stedet et slikt herlig tilsagn?

Forskjellen ligger i deres innstilling til synden. Judas levde i falskhet og bedrag. Over lang tid hadde han i hemmelighet vært en tyv (Joh 12,6). Derved var hans hjerte blitt så forherdet at han nå for penger kunne forråde sin herre og mester. Ikke engang Jesu ord «Det

hadde vært godt for det mennesket om han aldri var født» (Matt 26,24) forferdet ham. De andre disiplene derimot, hadde et oppriktig hjerte som var villig til å angre synden og avstå fra den.

Å, måtte du bli vekket til ettertanke, du som vet med deg selv at du – skjønt du omgås med Herren, hans ord og hans venner – i ditt liv har en hemmelig synd som du ikke vil avstå fra. Måtte dog sannheten gå opp for deg: Du er en Judas. Om du ikke omvender deg, vil du til slutt – som Judas – «gå bort til ditt eget sted» (Apg 1,25).

Du derimot, som er redd for at du på grunn av dine synder faller inn under den samme dommen: La ikke Satan stjele fra deg din frimodighet. Du har alltid synd å kjempe med, det er sant. Men er det ikke også sant at det er ingenting du så ofte, og så inntrengende har bedt om, som befrielse fra din synd? Judas kunne ha blitt reddet fra fortapelsen om han hadde gjort det samme. Det tør vi på Guds Ords grunn å kunne regne med.

Så er heller ikke du – tross din synd og usselhet – hjemfallen til fortapelsen, men skal få det evige liv, om du bare gir Guds Ord rett og tror på hans enbårne Sønns navn.

I Herrens handlemåte med de feilende disipler ligger det en mektig trøst for alle de som av ulike årsaker dømmer seg selv og har vanskelig for å tro på Guds nåde.

For noens vedkommende dreier det seg kun om en underlig ustadighet i deres åndelige liv. De kan oppleve de største beviser på Guds nåde, og fatte de mest alvorlige forsetter om å vokte seg for synden, for så i neste øyeblikk forglemme seg og synde på ny. Stort bedre går det heller ikke – tross inderlig bønn – med kjærligheten, verken mot Gud eller mot sin neste. Alltid er det noe hjertet setter høyere enn Gud. De kjenner seg så kalde, tomme, lettsindige og gudløse at de tror seg å være en vederstyggelighet for Gud.

Andre plages av så store og langvarige fristelser og anfektelser at de likefrem gyser ved tanken på syndens uhyggelige makt. Om det var mulig, kunne de ønske å synke i jorden og skjule seg for alles øyne. Slik vemmes de over seg selv på grunn av de synder de har å kjempe med.

Andre tror at de har falt ut av nåden på grunn av et eller annet grovt syndefall.

Nå ser vi dog i vår tekst hvordan Jesus handlet med de disiplene som hadde syndet. Og vi kan trygt regne med at han er den samme i dag. Han gjør ikke forskjell på folk (Rom 2,11).

Naturligvis var en ordstrid om hvem som skulle regnes for å være den største, høyst utilbørlig for Jesu disipler. Bare en tanke i den retning ville være en stor synd. Jesus irettesetter dem da også, idet han sier: «Folkenes konger hersker over dem, og de som bruker makt over dem, kalles velgjørere. Men slik er det ikke blant dere. Den største blant dere skal være som den yngste, og lederen skal være som tjeneren.»

Og for å ytterligere forsterke virkningen av sine ord, stiller han seg selv frem som eksempel, idet han fortsetter: «Hvem er størst, han som ligger til bords eller tjeneren? Er det ikke han som ligger til bords? Men jeg er som en tjener blant dere.»

Han er altså vred på dem, og det hadde de ærlig fortjent. Men se nå vår Frelsers hjertelag mot syndere. Midt i sin alvorlige straffetale, begynner han å tale om deres æresplasser i himmelen, hvor de skal sitte på troner og dømme Israels tolv stammer.

Du forunderlige Frelser! Og jeg som trodde at vi på grunn av så utilbørlige synder ville miste både vår barnerett og din kjærlighet – eller i alle fall for en tid bli stilt utenfor nåden.

Men nei! Her ser jeg noe annet. Nåden og barneretten er noe som ikke kan rokkes. At de feilende disiplene var Guds barn og skulle være med Kristus i himmelen – det var en avgjort sak som deres arme, ustadige fromhet ikke hadde noen innvirkning på. Jesus irettesetter og formaner dem, men fordømmer dem ikke. Djevelen derimot, er straks klar til å fradømme oss livet så snart vi har forsyndet oss.

Jesu forhold til syndere ser vi også i hans forhold til Peter. Hva gjorde Jesus da Peter tre ganger fornektet ham, ja, endog sverget på at han ikke kjente ham? Det var jo en forferdelig synd. Jesus sendte Peter et blikk som fikk ham til å gå ut og gråte bittert. Det var det hele. Ved dette hadde Peter fått den tukten og ydmykelsen som var nødvendig. Han fikk den advarselen han hadde behov for, både mot overmot og mismot.

Og da Herren påskemorgen sender disiplene sin hilsen, nevner han Peter særskilt ved navn. Peter skulle ikke fristes til å tro at han ikke var regnet med. Senere taler Jesus så mildt og kjærlig til Peter – som

om han aldri skulle ha forbrutt seg. Og det var etter sin oppstandelse at Jesus viste dette hjertelaget mot syndere. Det var den herliggjorte frelseren, den evig uforanderlige, og som derfor også er den samme i dag, ja til evig tid.

På Paulus' tid – og også i dag – var det noen som spottende ville hevde at den eneste slutningen man kan trekke av Jesu eksempel overfor sine feilende disipler, er at vi ikke trenger å ta det så nøye med synden. Da kan også vi trette om hvem som er den største. Men Paulus sier at rettferdig er den dom som rammer de som taler slik (Rom 3,8).

Disse eksemplene på disiplenes svakhet og mesterens nåde er ikke skrevet ned i evangeliene for å forbigås i stillhet. Tvert imot! De skal heller ikke betraktes som eksempler på vantro menneskers synder, men som eksempler på de troendes svakhet. Jesus sa jo kort tid før sin død til de samme disiplene: «dere er grener på meg» (Joh 15,5), «jeg i dem og de i meg» (Joh 17,23), og «dere er rene» (Joh 13,10).

Den spesielle kraften som disiplene mottok på pinsedagen, gjorde dem ikke til kristne, for det var de allerede. Den gjorde dem til apostler. Men heller ikke som apostler var de feilfrie (Gal 2,11; Apg 15,39).

Om du tror at du har Guds nåde i samme grad som din helliggjørelse er fullkommen, da tar du feil. Det er å forvrenge evangeliet. Det er å legge en annen grunnvoll for frelse enn den som er lagt: Jesus Kristus. Derfor gjør evangeliene rett i å bruke nettopp de svakeste disiplenes benådning som et eksempel på Kristi kjærlighet.

Disse eksemplene skal ikke lære oss at det er ufarlig med synden. De skal heller ikke lære oss at vi er gode kristne om vi bare etterfølger disiplene i deres svakhet.

Det disse eksemplene er til for, er å åpne våre øyne for storheten av Jesu Kristi nåde. Aldri viste den seg større og herligere enn mot hans feilende venner. Aldri ser vi betydningen av Kristi forsoning og syndenes forlatelse så klart som vi gjør det på denne mørke bakgrunnen. Det styrker vår tro, og i samme grad som troen økes, forøkes vår kjærlighet og vår kraft til å gjøre det gode. Er vi levende lemmer på Kristus, vil vi erfare at «Kristi kjærlighet» tvinger oss.

Det er derimot et dødens tegn om vi i ly av nådens storhet mener at vi kan synde fritt.

Det er med dette som med grenene på et frukttre. For noen grener vil solens varme føre til mer frukt. En gren som visner derimot, må med rette anses for å ha mistet sin livsforbindelse med stammen.

Men vi vender tilbake til teksten og kommer nå til det som utgjør kjernen i den hemmelige visdommen. Vi har nå sett den trofaste frelserens uforanderlige kjærlighet mot sine disipler. Han er nødt til å irettesette dem, men gir dem i samme åndedrag de mest herlige løfter. Når vi vet at Guds Sønn er den samme i all evighet, tør vi heller ikke tvile på at han til alle tider og overfor alle vil dømme på samme grunnlag.

Vi spør med undring: «Hvordan er det mulig at Gud kan være like nådig til alle tider, også når jeg har syndet mot ham?» Men til dette svarer Johannes: «For om vårt hjerte fordømmer oss, så er Gud større enn vårt hjerte og kjenner alle ting» (1 Joh 3,20). Legg merke til ordene: Gud kjenner alle ting. Derfor vil han felle en annen dom enn vårt hjerte. Hvordan dette skal forstås, vil vi nå se nærmere på.

«Jeg gir mitt legeme og blod for dere», sa Jesus. Om vi virkelig kunne fatte innholdet i disse ordene, ville vårt hjerte fryde seg så vi umulig kunne tie. Mot dette offeret er våre synder som et intet – ja, som en gnist mot det store hav. Slik regner Gud, for i himmelen holdes Jesu blod høyt i ære. Våre formørkede hjerter er ikke i stand til å verdsette det riktig, men for Gud er det av uendelig stor verdi. Dette visste Jesus, og derfor kunne han si: «Den som er badet er jo helt ren» (Joh 13,10).

Dette har du og jeg veldig vanskelig for å tro, men hos Kristus finnes det ikke noen skygge av tvil om at hans blod gjelder. Derfor kunne han dømme slik han gjorde, og derfor kan du midt i din største syndenød frimodig si til Gud: «Hellige Far! Om du forkaster meg, må du først forkaste din elskede Sønn, hans legeme og blod som du har tatt imot som løsesum for meg. Du kan ikke forkaste meg så lenge du godtar løsesummen.»

Og hør så:

Ha trøst i all din skrøpelighet til Gud deg sender bud her ned: den løsesum ei gjelder.

Det er på dette grunnlaget nåden hviler. Derfor er den også så uforanderlig. Men når Johannes sier: «Gud kjenner alle ting», så aner vi at hans viten omfatter enda flere forhold som stadfester nåden.

Jesus visste på forhånd at Peter ville fornekte ham. Dersom Jesus ville ha forkastet ham for dette, ville han ha gjort det lenge før. Ja, han ville aldri ha villet hatt noe med ham å gjøre, for han kjente fra begynnelsen til alle Peters skrøpeligheter. Ikke et eneste øyeblikk hadde Jesus overvurdert sin venn.

Den oppfatningen at Gud først på et eller annet tidspunkt ble oppmerksom på vår synd, er feil. Han har fra begynnelsen sett alt det onde som bor i oss, og som gir seg utslag i tanker, ord og handlinger livet igjennom. Skulle han da bli trett av oss, eller forkaste oss for våre synders skyld, så ville han aldri ha kunnet hatt noe som helst med oss å gjøre.

En kristen har to naturer: kjødet og ånden. Disse to naturene ligger i stadig strid med hverandre. Da Satan hadde Peter i sin vold og siktet ham som hvete, var det ikke lett å få øye på ånden hos Peter. Men da han gikk ut og gråt bittert, hadde igjen ånden seiret over kjødet.

Vår frelser lar seg ikke forvirre av disse skiftende forholdene hos oss. Da Peter i Getsemane modig og uredd grep til sverd, visste Jesus at han samme natt ville falle så ynkelig. Og i det øyeblikket Peter falt, visste Jesus at han i sitt hjerte var den samme trofaste vennen som før. På hvilket tidspunkt skulle han da forkaste ham?

Ennå en gang: «Gud kjenner alle ting» (1 Joh 3,20). Vi hørte hvordan de skrøpelige disiplene skal sitte på troner i himmelen sammen med Kristus for å dømme Israels tolv stammer. Da skal ingen synd eller skrøpelighet klebe mer ved dem. Kristus vet at også vi gjennom evigheten skal være fullstendig rene, herlige og skjønne, fulle av kjærlighet og hellighet, ham til ære og pris.

Så kan vi da – som en har sagt – tillitsfullt si til Gud: «Jeg ber deg om at du i det øyeblikket jeg faller, vil se meg som jeg en gang skal være i himmelen, der hvor jeg aldri mer skal synde mot deg, men elske deg, og uten opphør love og prise ditt navn. Betrakter du meg slik jeg er på jorden, så ser du en feilende synder. Men betrakter du meg slik jeg skal være i paradiset, ser du meg ren og rettferdig. Så se meg da i denne tilstand, og bli ikke vred om du i 30, 40 eller 50 år – det er jo kun to eller tre sekunder av evigheten – må se meg ligge under for svakhet og skrøpelighet.»

Dette er vår hemmelige visdom. Måtte den fylle, styrke og glede våre hjerter, slik at kjærligheten til Frelseren blir det første og største

for oss. Da skal denne kjærligheten bli kilden og kraften i den sanne helliggjørelsen, for «kjærligheten utholder alt» og «kjærligheten er lovens oppfyllelse».

Gud, for din kjærlighets skyld, forøk hos oss troen og kjærligheten! Amen.

Jeg har en venn, så tro, så mild, så yndig
av alle venner han meg elsker mest
og like varmt, skjønt jeg er kald og syndig
av alle venner, denne venn er best

Han er min frende, ja, min egen broder,
og Jesus Kristus er hans kjære navn
Han elsker ømmere enn noen moder,
hvor godt det er å hvile i hans favn

Min Herre Krist for meg sitt liv har vovet,
gjenløst meg fra fordømmelse og død,
og knust han har den gamle slanges hoved,
gled deg min sjel, nå har det ingen nød.

Skjønt Adams fall i hvert et lem jeg kjenner,
av "kvinnens sæd" det alt opprettet blev,
Skjønt syndens gift samvittigheten brenner,
til korsets tre er festet skyldens brev.

Så er jeg frikjøpt, ingen dom meg feller,
for Jesus løste meg, pris være ham!
Hans dyre blod langt mer enn synden gjelder,
hans renhet dekker all min synd og skam.

Ja, min rettferdighet der oppe sitter
ved Herrens Høyre hånd på tronen hist,
og fienden, om han er grum og bitter,
ei den kan skade med sin argelist.

Halleluja! Jeg derfor nå må sjunge:
Lov, ære pris skje deg, o Jesus Krist,
til jeg i Himlen med forklaret tunge,
med alle frelste lover deg til sist.

Gleden i Herren

"Det som var fra begynnelsen, det som vi har hørt, det som vi har sett med våre øyne, det som vi betraktet og våre hender rørte ved, om livets Ord – og livet ble åpenbart, og vi har sett det og vitner og forkynner dere livet, det evige, som var hos Faderen og ble åpenbart for oss – det som vi har sett og hørt, det forkynner vi for dere, for at også dere kan ha samfunn med oss. Og vårt samfunn er med Faderen og med hans Sønn, Jesus Kristus. Dette skriver vi til dere for at deres glede kan være fullkommen."
1 Johannes 1:1-4 NB

Sann kristendom er ikke noe tungt og trist. Da apostelen Johannes skrev sitt første brev, skrev han det for at vår glede kunne være fullkommen (1 Joh 1,4). Paulus sier at Guds rike består i rettferdighet, fred og glede i Den Hellige Ånd (Rom 14,17). Og da Jesus på kvelden, skjærtorsdag, spiste påskelammet sammen med sine disipler, brukte han mange ganger uttrykket: "for at deres glede kan bli fullkommen." Herren selv ønsker at hans disipler skal være glade. I dette ligger det for oss en herlig trøst.

Gleden – både deres og hans – skulle være fullkommen, sier Johannes. I sitt andre brev er han inne på det samme: "Men jeg håper at jeg kan komme til dere og tale muntlig med dere, så vår glede kan være fullkommen." (2 Joh 1,12). Dette er ikke bare et fromt ønske, men noe som er av den aller største betydning.

Vil noen mene at en apostels viktigste oppgave må være å kreve og formane til gudsfrykt, ydmykhet og gode gjerninger, og at en slik formaning er det vi mest av alt trenger, så tar han feil. Og om noen tenker: "Om jeg er glad eller ei, det er da noe som kun angår meg selv personlig! Hvem skulle vel bekymre seg om det," så viser det bare hvor lite han forstår av det hele.

Johannes kjenner hemmeligheten i det han skriver om. Han vet at om gleden ikke bor i hjertet, så vil alle hans formaninger være til liten nytte. Han vet at "Herrens glede er vår styrke" (Neh 8,10). Kan han gjøre sine disipler glade, så har han dermed også gjort dem sterke og utholdende.

David er inne på samme tanke når han i Sal 119,32 sier: "Dine buds vei vil jeg løpe. For du frir mitt hjerte fra angst." Og Paulus sier at Guds fred skal bevare våre hjerter og våre tanker i Kristus Jesus (Fil 4,7).

Nå forstår vi hvorfor Bibelen vår legger så stor vekt på dette med gleden. Ingen har større grunn til å glede seg enn Guds barn. Hele deres liv burde med rette være bare fryd og gammen. Derfor bør de heller ikke la dagliglivets opp- og nedturer stjele deres glede. Den må stadig fylle deres hjerte.

Hvis ikke, så vil hjertet snart se seg om etter andre gleder – for uten glede kan det ikke leve. Slik er hjertet. Får det ikke nyte den hellige, himmelske gleden, vil de jordiske og syndige gledene snart fylle tomrommet der inne.

Et menneske som ikke har sin skatt og sin glede i Gud, har heller ingen kraft til seier over synden. Dette vet den vakte som arbeider med å forbedre seg selv, men ennå ikke har smakt troens fred og glede. Og dette vet den kristne hos hvem trellesinnet igjen tok overhånd, og som derfor mistet sin glade frimodighet. Bekjennelsen er forstummet, bønnen er blitt en tung plikt og har mistet sin kraft. Ja, hele det åndelige liv er blitt sløvt og slapt.

Gode forsetter er det nok av, men kraften til å gjennomføre dem mangler. De mest alvorlige formaninger til gode gjerninger blir uten frukt. Andre derimot utøver gode gjerninger uten å måtte formanes til det, fordi troens glede er drivkraften i deres liv.

Her kan kanskje noen bemerke: Gleden i Herren er en troens og Åndens frukt. Den kan man ikke ta av seg selv. Ingen velment formaning makter å bringe den frem.

Det er sant! Men også kjærlighet, mildhet og ydmykhet er Åndens frukter, og likevel formanes vi til dette i Guds ord. På samme måte formanes vi også til den Åndens frukt som heter glede i Herren.

- "Vær alltid glade – for det er Guds vilje for dere i Kristus Jesus." 1 Tess 5,16–18.
- "Gled dere i Herren alltid" Fil 4,4.

Derfor bør vi strebe etter å eie denne glede. Mister vi den, mister vi også vår kraft.

Gleden er avhengig av de ytre forhold, vil en annen si. Når jeg har grunn til å være glad, så er jeg glad. Men hvordan kan jeg være glad når ulykken rammer meg, og sorgen fyller mitt sinn.

Det er helt riktig at all jordisk glede er flyktig. Men, sier apostelen:

- "Som sørgende, men alltid glade". 2 Kor 6,10.
- "Jeg er blitt rikelig trøstet og har fått glede i overflod i all vår trengsel." 2 Kor 7,4.

Og til oss lyder hans oppfordring: "Gled dere i Herren alltid! Igjen vil jeg si: Gled dere!"

Guds barn kan eie gleden midt i den dypeste sorg. Det betyr ikke at de ikke kjenner på følelsen av sorg. Så lenge de er her på jorden, så kjenner de også på smerte. Lytt til Asafs bekjennelse:

"Når mitt hjerte var bittert, og det stakk meg i mine nyrer, da var jeg ufornuftig og forsto ingenting. Som et dyr var jeg imot deg." (Sal 73,22–23).

Men gledeskilden har han fortsatt i behold:

"Men jeg blir alltid hos deg, du har grepet min høyre hånd. Du leder meg ved ditt råd, og deretter tar du meg opp i herlighet. Hvem har jeg ellers i himmelen? Når jeg bare har deg, begjærer jeg ikke noe på jorden. Om enn mitt kjød og mitt hjerte svikter, så er Gud mitt hjertes klippe og min del for evig." (Sal 73,23–26).

Men å formane en vantro til å glede seg i Herren, er like fruktesløst som å ville få vann til å brenne. Han har heller ingen grunn til å være glad. Han lever jo under den allmektiges vrede, og haster av sted mot den evige fortapelse. På ham passer ordene i Jak 5,1: "Gråt og klag over all den ulykke som kommer over dere!"

Apostelens oppfordring til glede gjelder de som av Guds nåde er født på ny, de Guds barn som eier den allmektiges vennskap. De har i sannhet grunn til å glede seg, også når sorger og ulykker rammer dem. Om de enn ikke alltid er glade, så er de dog alltid lykkelige – og derfor burde de også alltid være glade.

Men ingen kristen er utlært i denne kunst. Følelsene skifter som skyene på himmelen, men dypere og mer varig enn den følbare glede er troens glede. Det er den apostelen taler om når han sier: Gled dere alltid! Og hemmeligheten i denne gleden ligger i det siste: "i Herren."

Ikke i sølv eller gull, ikke i lyst og sang, ikke i helse og styrke, ikke i kunst og visdom, ikke i makt og ære, ikke i vennskap og gunst, og ikke engang i gode gjerninger og hellighet.

De ekte Guds barn, som lever under Guds Ånds veiledning, får heller ikke anledning til å glede seg over noe av dette særlig lenge. Dels er det en farlig glede som drar hjertet bort fra Herren; han alene vil være sine barns sanne glede. Dels er det også en kort og usikker glede. Den som vil være glad alltid – ja, for evig – må glede seg i Herren.

Av Jesu advarsel til disiplene ser vi at gleden over Åndens gaver er en farlig glede. De kom og fortalte med begeistring, at til og med de onde åndene adlød dem i Jesu navn. Men Jesus svarte: "Gled dere ikke over dette at åndene er dere lydige! Gled dere heller over at navnene deres er innskrevet i himmelen!" (Luk 10,20).

Og i Jeremia 9, 23–24 advarer Herrens Ånd: "Den vise skal ikke rose seg av sin visdom, den sterke skal ikke rose seg av sin styrke, og den rike skal ikke rose seg av sin rikdom! Men den som vil rose seg, la ham rose seg av at han er forstandig og kjenner meg, at jeg er Herren, som gjør miskunn, rett og rettferdighet på jorden. For i det har jeg velbehag, sier Herren."

Herren, vår Gud, er en nidkjær Gud. Han tåler ikke at hans brud har sitt hjertes glede i noe annet enn ham. Denne onde verden kalles med rette en jammerdal. Lidelse og sorg, nød og smerte er syndefallets følger, og en kristen må her på jorden dele kår med alle andre. Ikke nok med det, under Åndens tukt pines han stadig av sin onde natur, urolige samvittighet og Satans brennende piler. I tillegg forbitres hans liv av motstand og hån fra den store mengden som lever uten Gud.

Derfor er det så avgjørende for en kristen å ha sin glede i Herren alene. Skal han bevare sin hjertefred og ikke gå trett på veien, behøver han i sannhet overmenneskelig trøst. Bestandig må han fordype seg i den lykke og rikdom han eier i Herren.

Paulus sier at han ikke bare hadde trøst, men glede i overflod midt i all sin trengsel. Hvordan er dette mulig? Vi har jo også gjennom tidene sett eksempler på utallige kristne som med smil på leppene og glede i hjertet var villige til å lide tap på alt, ja endog deres liv. Hvordan får man et sinn som er så løst og befridd fra alt jordisk, at all

verdens ondskap og alle helvetes makter ikke er i stand til å frarøve dem freden og gleden?

Det skjer kun ved å eie en lykke så stor, at den langt overskygger alt annet, og å eie den ikke bare med sin forstand, men i sitt hjerte i en levende tro og med full visshet. Denne visshet er Den Hellige Ånds verk. Derfor sier også Paulus at fred og glede er Den Hellige Ånds frukter. Men disse fruktene finnes kun der hvor hjertet er fullt av sin store lykke.

La oss bruke et bilde for å belyse dette: En lykkelig brud er på vei til sin brudgom som hun elsker høyere enn sitt eget liv. Før han festet henne til brud, levde hun i den dypeste fattigdom og nød. Han er rik og fornem, og det som venter henne sammen med ham er et liv i rikdom, lykke og glede.

Om enn reisen er besværlig – hun enser det ikke. Lider hun tap på et eller annet – hun bare smiler. Om hun på veien blir møtt med sinte blikk og onde ord, så forstyrrer det ikke hennes glede. Hennes brudgoms kjærlighet er henne nok, og den lykken hun eier fyller så fullstendig hennes hjerte.

På samme måte er det med vårt forhold til Gud. Vårt hjerte må være fylt av den store, altoverskyggende lykken det er å eie Den Allmektiges vennskap, vite at man er bestemt til et evig liv, er et Guds barn og en himmelens arving, utvalgt til brud for Herlighetens Herre. Å med hjertelig tillit kunne lene sitt hode mot frelserens bryst, og med full trosvisshet kunne si: "Min venn er min, og jeg er hans" – det kan gjøre vår glede fullkommen. Ikke fullkommen slik den en gang skal bli i himmelen, men slik vi i troen får lov å oppleve den allerede her.

Når alt hva vår Frelser er og har er vårt, kan vi med rette tale om en fullkommen glede.

Når Johannes skrev sitt brev for at «vår glede kan være fullkommen», så kan vi også gå ut fra at han i brevet taler om hva som ligger til grunn for vår glede. Allerede i den første linjen i kapittel 1, finner vi en antydning av hva den dypeste kilde til trøst og glede består i. Apostelen begynner slik: "Det som var fra begynnelsen."

Om enn stormene raser og tidene skifter – det som var fra begynnelsen er til evig tid vår faste borg. Det er kilden til en fred og en glede som er uten sidestykke, og som ikke kan rokkes. Hvor fattig og trist ble ikke livet til en kristen om han ikke daglig hadde dette for øye.

"Det som var fra begynnelsen", var altså til før verden ble skapt. Og i vers 2 får vi vite hva apostelen taler om: "Livet ble åpenbart – det evige, som var hos Faderen."

Det er den samme apostelen som begynner sitt evangelium slik:

"I begynnelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Alt er blitt til ved ham, og uten ham er ikke noe blitt til av alt som er blitt til. I ham var liv, og livet var menneskenes lys – Og Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss."

Apostelen vil aller først minne oss om det evige og urokkelige i Guds nåde mot oss i Kristus Jesus. Det er ikke noe nytt og ukjent han forkynner. Tvert imot! Det er eldre enn både himmel og jord. For før verdens grunnvoll ble lagt, har Gud utvalgt oss i sin sønn, og besluttet at han i tidens fylde ville sende ham til vår jord.

Og den beslutningen Gud hadde fattet, står fast. Den kan aldri i evighet rokkes. "For Gud angrer ikke sine nådegaver og sitt kall." (Rom 11,29). Og ingen makt på jorden er i stand til å tilintetgjøre eller forhindre det Gud har besluttet.

Han har skapt millioner av verdener og med sitt allmaktsord anvist dem i deres baner. Skulle da noen eller noe kunne rokke ved hans evige forsett? Vel førte hans motstander, djevelen, synd og død inn i menneskets liv, men Gud lot ikke mennesket bli i døden uten håp og uten redning. Livet, som var hos Faderen, måtte åpenbares i kjød og bli menneskenes lys, frelse og håp. Før verdens grunnvoll ble lagt, utvalgte han oss i Kristus (Ef 1,4).

Hva som enn måtte hende oss, hva vi enn måtte føle og se hos oss selv – Guds evige forsett står fast. Mennesket er skapt i Guds bilde til å være hans barn og arving. Før verdens grunnvoll ble lagt, ble grunnen lagt for vår frelse. Vi er utvalgt i Kristus. Han skulle råde bot på syndefallet, bli vår andre Adam, vår stedfortreder, vår frelseshøvding, for at hver og en som i tro vender seg til ham ikke skal fortapes, men ha evig liv.

Derfor skapte Gud mennesket, skjønt han forutså syndefallet og den nød og elendighet det ville føre med seg. Derfor ble også fra begynnelsen vår bolig i himmelen gjort rede, og på den siste dag skal vi møte innbydelsen fra Kongens egen munn: "Kom hit, dere som er velsignet av min Far! Arv det riket som er beredt for dere fra verdens grunnvoll ble lagt." (Matt 25,34).

Men ikke nok med det. Også vår jordiske bolig ble innrettet med kongelig rikdom og prakt, og forsynt med alle ting som kunne gagne og glede oss.

Å slik fordype seg i tanken om Guds evige bestemmelse med mennesket, kan mektig glede og styrke et sorgfullt hjerte. Hvor ofte har ikke en nedslått og bedrøvet kristen funnet trøst, når Guds Ånd ga ham å tenke som så: Du er jo dog et menneske! Og de tanker Gud har tenkt om mennesket er sprunget ut like fra hans faderhjerte. Dessuten, så er han den allmektige skaper. Aldri kan du falle så dypt at ikke han makter å reise deg opp.

Da våre første foreldre syndet – de som jo hadde alle betingelser for å holde Guds bud – oppsøkte han da ikke sine falne barn med en fars forbarmende kjærlighet? Og har han ikke gitt oss sin enbårne sønn til bror og frelser? Dette ser ikke ut som likegyldighet overfor mennesket. Det vitner tvert imot om dyp og ekte farskjærlighet. Hvor mye godt vil ikke en slik far kunne gjøre deg?

Men det er spesielt to ting som vil stjele en kristens frimodighet og hindre ham fra å tilegne seg denne trøsten.

Den ene er synden. Han kjenner Guds vilje, men handler ikke desto mindre imot den – noe som i høy grad må sies å være utilbørlig for en kristen. Det andre er hans harde og kalde hjerte. Om han bare kunne angre sin synd, bli riktig sønderknust, be flittig og for alvor forbedre seg, kunne han kanskje gjøre seg håp om Guds nåde. Men når han verken kan angre, våke eller be, hvordan tør han da å regne med en nådig Gud?

Vår frelse står og faller ikke med vår fullkommenhet. Gjorde den det, var vi tusen ganger fortapt. "Det som var fra begynnelsen" gjelder mer. Før verdens grunnvoll ble lagt, har Gud utvalgt oss i Kristus. Vår utvelgelse grunner seg således ikke på noe hos oss selv. Før vi ble født, før himmel og jord ble til, ja før verdens grunnvoll ble lagt, utvalgte Gud oss i Kristus til barn og arvinger. Det er da klart at han ikke så på noe hos oss, men ene og alene på Kristus.

Om vår synd enn var tusen ganger større, ville den ikke være i stand til å gjøre denne utvelgelsen til intet eller hindre vår frelse. Dens grunnvoll er lagt på en så fast og urokkelig klippe, at verken vår synd eller vårt hjertets ondskap, ja enn ikke djevelens raseri kan omstyrte den.

Hvor tungt synden din enn veier på vektskålen, veier det Gud har gjort, tusen ganger mer. Synes ditt hjerte å være en avgrunn av fordervelse, så se på "det som var fra begynnelsen."

Om du mener at du med din omvendelse, anger og bønn skulle kunne gjøre noe til din frelse, så kommer du for sent. Gud utvalgte oss i Kristus før verdens grunnvoll ble lagt. I Kristus utvalgte han oss – ikke i deg eller meg, eller i noen annen. I Kristus har Gud gjort opp regnskapet med oss, og i Kristus er han forsonet.

Så tidlig utvalgte han oss, at intet menneske hadde bedt ham om det, eller beveget ham til det ved noen form for anger eller forbedring. Han gjorde det "etter sin frie viljes råd, til pris for sin nådes herlighet, som han ga oss i Den Elskede." (Ef 1,5–6).

Vår frelse er like fullt Guds eget verk som skapelsen av universet var det. Gud gjør alt "for sin egen skyld."

Det var av denne evige kilden til trøst martyrene hadde drukket, når de med glede gikk bål og pinsler i møte. Den sannhet at Guds sønn var blitt menneske, og de hans brødre og medarvinger, behersket dem fullstendig. Den samme sannhet er for alle Guds barn den første og største grunn for vår glede i Herren. Vel er synden vårt største onde, men denne nåde og glede er langt større.

Om dette sier Luther i en preken over Filipperbrevet 4, 4: "Ettersom vi lever omgitt av synd og meget annet ondt som engster og bedrøver oss, så vil apostelen at vi skal væpne oss mot dette. Om vi enn også kan falle i synd, så må gleden i Herren overgå sorgen over synden. Jeg gjentar: Syndens natur er at den fører med seg sorg og en bevende samvittighet. Dog skal vi la gleden få overmakten, og la Kristus være sterkere enn våre synder. Johannes sier jo: "Om noen synder, så har vi en talsmann hos Faderen, Jesus Kristus, den rettferdige" (1 Joh 2,1). Og et annet sted: "For om vårt hjerte fordømmer oss, så er Gud større enn vårt hjerte og kjenner alle ting" (1 Joh 3,20).

For at denne velsignende trøsten skal få makt over synden, og styrke og glede våre hjerter, er to ting nødvendig: Vi må eie den fulle visshet om å være delaktige i det Gud har gjort, og vi må daglig fordype oss i det. Om dette taler Johannes når han sier: "det som vi har hørt, det som vi har sett med våre øyne, det som vi betraktet og våre hender rørte ved, om livets Ord – det som vi har sett og hørt, det forkynner vi for dere."

Det går en triumferende tone gjennom Johannes' vitnesbyrd. Det er som om han vil si: "Det er ikke noe usikkert vi forkynner dere. Jeg har selv vært til stede, sett, hørt og opplevd det." Johannes hadde hatt den store lykke å ligge ved Jesu bryst. Han hadde vandret, hvilt og våket sammen med Jesus. Han hadde stått ved hans kors, og vært med da han for opp til himmelen. Da er det intet under om gleden hos Johannes var den bærende kraft, både i tjenesten og i lidelsen.

I hans evangelium er det øyenvitnet som taler. I kapittel 1 sier han: "Vi så hans herlighet, en herlighet som den en enbåren Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet." Og når han i kapittel 19 forteller hvordan det fra Jesu side fløt blod og vann, tilføyer han: "og den som har sett det, har vitnet om det, og vitnesbyrdet hans er sant. Han vet at han taler sant, for at også dere skal tro."

På samme måte avlegger Peter sitt vitnesbyrd med øyenvitnets rolige overbevisning om dets sannhet. "For det var ikke kløktig uttenkte eventyr vi fulgte," sier han, "da vi kunngjorde dere vår Herre Jesu Kristi makt og gjenkomst, men vi hadde vært øyenvitner til hans storhet. For han fikk ære og herlighet av Gud Fader, da en slik røst lød til ham fra den aller høyeste herlighet: Dette er min Sønn, den elskede, som jeg har behag i. Og denne røsten hørte vi lyde fra himmelen da vi var sammen med ham på det hellige fjell." (2 Pet 1,16–18).

Men vi, som ikke med egne øyne har sett alt dette – hva skal vi bygge vår visshet på? Gud skje lov! "Den som tror på Guds sønn, har vitnesbyrdet i seg selv." Gud har ikke latt seg være uten vitnesbyrd, og den som ikke tror Guds vitnesbyrd er med rette slått med blindhet, likesom de vantro jøder på Jesu tid var det. Som Peter og Johannes, så også disse hans gjerninger – men dog, de så intet.

Men den som tror på Guds Sønn, ser herlige ting. Han ser hos seg selv en ny skapning, ikke mindre underfull enn den første skapelsen. Han ser Guds ords sannhet bekreftet, både i jødenes skjebne og i hedningenes villfarelser. Han ser hvordan ordet om den korsfestede forkynnes over den vide jord, og har her det kraftigste bevis for Jesu Kristi oppstandelse. Er ikke alt dette tilstrekkelig? Men ikke alle har sett det, kun de som Gud vil åpenbare det for. Kun ovenfra, fra lysenes far, faller det lys over disse sannhetene.

Det andre Johannes vil innprente i oss, er nødvendigheten av den daglige omgangen med disse himmelske tingene. Uten den er det

umulig å bevare gleden i Herren. Ikke bare én gang, men igjen og igjen må vi fordype oss i de evige sannheter som ligger til grunn for vår frelse. Dette er hemmeligheten i deres liv som bestandig er fylt av denne gleden.

Her har vi også forklaringen på hvorfor våre hjerter er så fattige på kraft, glede og fred. Alt annet betrakter vi tusen ganger, bare ikke det ene som gir liv og fred. Hva gagner det oss å høre og lese Guds ord når vi samtidig har våre øyne rettet mot oss selv? Det vi daglig omgås og beskjeftiger oss med, vil fylle vårt hjerte og prege vårt sinn.

Det er mange kristnes alvorlige svakhet, at de så lite ser på det store og herlige som alene makter å fylle deres hjerte med glede og fred, og så mye på det som skaper smerte og uro. Derfor bør vi hjelpe og oppmuntre hverandre til mer å omgås med, og fordype oss i de rikdommene vi eier i Kristus. Noen annen vei til glede og styrke finnes ikke.

Luther, den store teologiske doktor, som hver dag brukte sin tid til å granske og utlegge Guds ord, hadde intet annet råd for sin sjels behov enn det enhver enfoldig kristen har: Han tok daglig for seg de tre trosartiklene, de ti bud samt noen kjente skriftord om Kristus som han tusen ganger før hadde betraktet. Gud hjelpe oss til å gjøre det samme. Så skal vi "med glede øse vann av frelsens kilder."

Gud være lovet, min sjel er frelst
I kraft av blodet, ja blodet.
Nå kan du byde meg hva som helst.
Jeg velger blodet.
Min sorte drakt er blitt snøhvit skrud,
Og jeg står hellig og ren for Gud,
I kraft av blodet, ja blodet.

Jeg var fortapt og så ingen vei,
Da så jeg blodet, ja blodet.
Da ingen makt kunne frelse meg,
Da frelste blodet.
Da fikk jeg kaste min byrde av,
Da fikk jeg svømme i nådens hav.
Takk være blodet, ja blodet.

Nå kan det møte meg hva der vil,
Jeg har jo blodet, ja blodet.
Om helveds hærer enn slipper til,
Så har jeg blodet.
Så skal jeg seire en gang til sist,
For blodet gjelder,
det vet jeg visst.
Takk være blodet, ja blodet

Så takk og pris da, du store Gud,
Ha takk for blodet, ja blodet.
Takk at du valgte min sjel til brud,
Ha takk for blodet!
Når jeg står hjemme i hvite klær,
Da skal jeg synge som aldri her.
En takk for blodet, ja, blodet.

Samfunnet med Gud og alle de hellige

«Kom, jeg vil vise deg bruden, Lammets hustru.» Dette talte engelen til Johannes i Åpenbaringen 21,9. Måtte Guds Ånd gjøre det samme med oss. Må han ta oss ved hånden og vise oss bruden, når vi nå vil samle våre tanker om samfunnet og fellesskapet med Gud og alle de hellige. Dette er den andre uutømmelige gledeskilden for Guds folk.

Den første og dypeste kilden var Guds opprinnelige nåde, hvorved han utvalgte oss i Kristus før verdens grunnvoll ble lagt. Gjennom denne nåden ble «det evige liv, som var hos Faderen», «Ordet,» Guds enbårne sønn, til menneske, vår bror og stedfortreder.

Til denne trøstekilden er det adgang for alle mennesker, også for dem som fremdeles lever borte fra Gud. Det som var fra begynnelsen, står stadig ved makt. Nåden i Guds hjerte kan aldri forandres, og vår utvelgelse i Kristus kan aldri rokkes. Den løsesummen Gud en gang har godkjent, gjelder til evig tid.

Den andre rike og utømmelige gledeskilden står kun åpen for Guds barn. Den er et privilegium som følger med når ordet om den evige nåden i Guds hjerte blir mottatt i tro.

Apostelen sier: «Det som vi har sett og hørt, det forkynner vi for dere, for at også dere kan ha samfunn med oss. Og vårt samfunn er med Faderen og med hans Sønn, Jesus Kristus» (1 Joh 1,3).

Her ser vi hva som er den egentlige kjernen i all sann kristendom: fellesskap og samfunn med Gud. Det var dette apostelen hadde som siktemål med sin forkynnelse. Dette er kjernen og livet i all sann gudsfrykt. Det er det gjenopprettede paradiset, et himmelrike allere-

de her på jord. Det er en kilde til usigelig glede – og et emne til alvorlig selvprøvelse.

Vi vil først betrakte vårt samfunn og fellesskap med Gud, da dette er grunnlaget for vårt samfunn innbyrdes.

Ordet «samfunn» betyr forening, delaktighet, samvær. Og i samfunnet med Gud og hans sønn, Jesus Kristus, innbefattes nettopp disse tre:

* samfunn med Gud
* delaktighet i hans rike og alle dets goder
* det daglige, fortrolige samvær med ham.

Samfunnet med Gud er en hemmelighet som er skjult for all fornuft, men like fullt en virkelighet. Det bygger for det første på Guds evige bestemmelse med det mennesket han skapte. «Vi er av Guds ætt,» sier apostelen i Apostlenes gjerninger 17,29. Men da samfunnet med Gud ble avbrutt ved syndefallet, ble det lagt en ny og herligere grunnvoll. Guds Sønn ble menneske. I ham ble Gud og mennesket forent i én person. Han skulle kalles Immanuel: Gud med oss. Dermed er mennesket opphøyd til en slik ære og verdighet at det kan være en Guds bolig og ha fellesskap med ham.

Dette samfunnet begynner når et sønderknust hjerte hungrer og tørster etter Herren og hans rettferdighet. Da er hjertets dør åpen, og «da vil jeg,» sier Herren, «gå inn til ham og holde nattverd med ham, og ham med meg.» Når brudgommen søker bruden, og bruden søker sin brudgom, hvem skulle da kunne hindre samfunn mellom disse to?

I Johannes 14,23 sier Jesus: «Om noen elsker meg, da holder han fast på mitt ord, og min Far skal elske ham, og vi skal komme til ham og ta bolig hos ham.» Han sier ikke: «vi skal gjeste ham,» men «vi skal komme til ham og ta bolig hos ham.» Vår fornuft vegrer seg mot å tro dette, og våre hjerter er altfor små og snevre til å kunne romme noe så stort og herlig. Men Jesus har selv sagt det. Skulle vi da gjøre ham til en løgner?

Om du ikke ennå forstår hvordan det er mulig, så tenk over hvem han er som sier det. Du forstår heller ikke hvordan brødet og vinen i nattverden kan være Kristi legeme og blod. Maria kunne ikke forstå hvordan hun kunne bli mor til Guds sønn. Men et eneste ord fra

engelen var nok til å gjøre slutt på hennes tvil: «For Gud er ingenting umulig.»

Når det nå er den Allmektiges vilje og velbehag å bo og leve i sine barn på jorden, hva kan vel da være enklere for ham enn å gjøre det? Jesus har flere ganger talt om det samme. I Johannes 15,4–5 sier han: «Bli i meg, så blir jeg i dere,» og i kapittel 17,23 taler han til sin Far og sier: «Jeg i dem og du i meg, for at de fullkomment skal være gjort til ett.»

Kan noe være mer tydelig? Allerede i Det gamle testamentet møter vi den allmektige Guds majestetiske ord: «I det høye og hellige bor jeg, og hos den som er knust og nedbøyd i ånden» (Jes 57,15).

Paulus skriver i 2 Kor 6,16: «Vi er jo den levende Guds tempel, som Gud har sagt: Jeg vil bo hos dem og ferdes iblant dem.» Og i 1 Kor 6,19: «Eller vet dere ikke at deres legeme er et tempel for Den Hellige Ånd som bor i dere, og som dere har fått fra Gud? Dere tilhører ikke lenger dere selv.» Det er gjennom dette inderlige samfunnet at vi, som Peter sier, får del i guddommelig natur.

«Vårt samfunn er med Faderen og med hans Sønn, Jesus Kristus.» Dette er en høy stilling og en stor ære, men ofte så dypt skjult. I fristelsens stund er det for fornuft og følelse den største urimelighet at Kristus skulle bo i våre hjerter.

Men det kan ikke alltid være skjult for oss. Apostelen sier: «Ransak dere selv om dere er i troen! Prøv dere selv! Eller kjenner dere ikke dere selv at Kristus Jesus er i dere? Det måtte da være at dere ikke består prøven» (2 Kor 13,5).

Med dette mener han: Hvis Kristus virkelig bor i dere, da må dere vite det. Han kjennes gjennom sine gjerninger. «Den som tror på Guds Sønn, har vitnesbyrdet i seg selv» (1 Joh 5,10). Den som ikke har noe reelt bevis for at han står i dette inderlige samfunnet med Gud, skal vokte seg for å ta det for gitt.

Hvor Guds Ånd bor i hjertet, vil det ikke kunne skjules. Om han ikke alltid gir deg et umiddelbart vitnesbyrd, så kjennes han likevel på sine virkninger.

Etter din gamle natur er du verdslig, egenkjærlig og selvsikker. Du spør verken om Guds vrede eller Guds kjærlighet. Du har intet behov for Guds nåde, og intet ønske om hans nærvær.

Elsker du derimot Gud og sukker etter hans nåde og nærvær? Er du misfornøyd med deg selv og frykter for selvbedrag? Er Kristus og hans forsoning blitt det største for deg, ditt dypeste behov, ditt eneste håp, din trøst og din glede? Har du gjennom samfunnet med ham fått et hellig sinn som elsker Guds vilje og gjerne gjør den, og som lider under alt urent og vanhellig?

I så fall er alt dette noe som strider mot din gamle natur, og derfor alt sammen vitnesbyrd om at Kristus bor i deg. Det samme gjelder når du opplever at Ånden drar synden frem i lyset og straffer den, også den synd intet menneske ser, for eksempel det hemmelige selvbedraget.

Det er nødvendig for en kristen å være oppmerksom på disse vitnesbyrdene. Ellers vil han, i stedet for å bygge på Ordet, bli avhengig av følelser og innskytelser. Om du enn til tider er omgitt av det dypeste mørke, av idel synd og fristelse, så la ikke dette røve fra deg din frimodighet. Du har vitnesbyrd om din nådestand som veier langt mer enn dine skiftende følelser og erfaringer. I mørke tider er det godt å minnes apostelens ord: «Deres liv er skjult med Kristus i Gud» (Kol 3,3).

Våre tanker, følelser og meninger er svingende og betyr ingenting. Kun det Herren selv har sagt, står fast. Og han sier: «Om noen elsker meg» – altså ikke som fariseeren som er tilfreds med seg selv og fiendtlig innstilt mot evangeliet, men hungrer og tørster etter Guds nåde – «da holder han fast på mitt ord, og min Far skal elske ham, og vi skal komme til ham og ta bolig hos ham» (Joh 14,23).

Samfunnet med Gud gir delaktighet i hans rike med alle dets goder og skatter. «For dere kjenner vår Herre Jesu Kristi nåde, at han for deres skyld ble fattig da han var rik, for at dere ved hans fattigdom skulle bli rike» (2 Kor 8,9). Ikke for sin egen skyld ble han menneske, «født under loven», men for vår skyld og til beste for oss. I vårt sted oppfylte han loven, og i vårt sted led han straffen vi hadde fortjent.

«Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

For et herlig bytte! Han tok vår synd og ga oss sin rettferdighet. Bruden var fattig og tynget av gjeld, men brudgommen betalte det hun skyldte og ga henne del i sin rikdom.

Dette er evangeliets hovedinnhold. Men det inneholder også at hver den som tror på Kristus og er blitt forenet med ham, i samme

øyeblikk blir delaktig i Kristi lydighet, hellighet og rettferdighet. Alt det han vant oss ved sin lidelse og død blir like fullt vårt som om vi selv hadde gjort og lidd det. Han gjorde det i vårt sted, ikke for sin egen skyld, for han behøvde det ikke. For vår skyld ble han menneske, født under loven, og ofret seg selv: «en rettferdig for urettferdige» (1 Pet 3,18). «Jeg helliger meg selv for dem,» sier han (Joh 17,19).

Denne Kristi fortjenesten tilregnes en synder som hungrer og tørster etter nåde, som hans egen fortjeneste fra det øyeblikket han med hjertets tro tilegner seg den. Denne tilregnede fortjenesten kan han livet igjennom rose seg av, og i den kan han finne trøst mot sin daglige synd og usselhet.

Det er ikke tilstrekkelig bare å vite dette, heller ikke å ha hørt det mange ganger. Det må bli min personlige eiendom hvis hjertet skal finne trøst og hvile i det. Først da gir det liv, og først da begynner det fortrolige samfunnet mellom bruden og brudgommen.

For en forunderlig trøst det er å med hjertets tillit kunne si: «Alt mitt er hans og hans er mitt. Min synd er hans synd, min nød er hans nød, men hans rettferdighet er min rettferdighet, hans lydighet min lydighet, hans blod min renhet, hans død mitt liv. Lovet være hans navn! Mot min synd setter jeg hans rettferdighet, mot min kulde hans kjærlighet, mot min svakhet hans styrke. Er jeg syndig, så er Kristus rettferdig. Er jeg kald, så er Kristus varm. Er jeg forsagt og engstelig, så vet Kristus råd. Kort sagt: alt hans er mitt, og mitt er hans.»

Også hans liv, hans herlighet og hans rikdommer blir vi delaktige i. «Men er vi barn,» sier apostelen, «da er vi også arvinger. Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger, så sant vi lider med ham, for at vi også skal herliggjøres med ham» (Rom 8,17).

«Guds arvinger, og Kristi medarvinger.» Kan det være mulig? Kan det være «kløktig uttenkte eventyr» (2 Pet 2,16)? Vi ser at Gud skapte mennesket til arving og herre over alt det skapte. Vi forstår at kvinnens ætt fullkomment skulle gjenopprette det som var gått tapt ved fallet. Vi hører Jesus selv si til Faderen om sine svake disipler: «Den herlighet som du har gitt meg, har jeg gitt dem» (Joh 17,22), og vi hører ham tale om sine brødre og si: «Min Far og deres Far, min Gud og deres Gud» (Joh 20,17). Likevel er vi med vår forstand ikke i stand til å begripe det.

«Guds arvinger, og Kristi medarvinger.» Det må være overmåte rike arvinger, de som skal arve sammen med Kristus. Men det å være Guds barn er jo også det største av alt som er stort. Og er vi Guds barn, er vi Kristi brødre og søstre, og er vi Kristi brødre, er vi også hans medarvinger. Om det enn er altfor stort til at vi fullt ut kan fatte og tro det, så er det likevel Guds egne ord og hans bestemmelse med oss.

At Guds egen sønn ble født som et menneske og ble vår bror er jo ikke mindre stort. Og det er likevel en kjensgjerning. Selv om vi ikke alltid kan tro det som vi ville, så er det like sant og visst, for han som har sagt det heter: «Troverdig og sanndru.» Og når Jesus sa: «Den herlighet som du har gitt meg, har jeg gitt dem,» så var det om mennesker som fremdeles lever her på jorden han sa det. Den herligheten de ennå ikke hadde sett, men som var gjemt for dem i himmelen, var deres allerede her.

Men vi kan ikke her danne oss noen forestilling om denne arvets størrelse og herlighet. Johannes sier: «Nå er vi Guds barn, og det er ennå ikke åpenbart hva vi skal bli! Vi vet at når han åpenbares, da skal vi bli ham like, for vi skal se ham som han er» (1 Joh 3,2).

Vårt fellesskap med Gud fører også til fortrolig omgang med ham. Har jeg begynt å tro på disse herlige sannhetene og av Gud fått den ånd som gir barnekår, kan jeg umulig holde meg på avstand fra ham.

Denne fortrolige omgangen med vår frelser er som et barns omgang med sin far: barnlig og tillitsfull, men også hellig, kjærlighetsfull og lydhør. Har jeg forbrutt meg, angrer jeg det straks og ber om forlatelse, men beholder likevel den barnlige fortroligheten, omgås ham fortsatt og ønsker kun det ene: å være hans.

Uansett hva barnet sysler med, stiger det fra hjertet utallige og usigelige sukk opp til Frelseren. Hans nåde og hans nærvær er hjertets dypeste behov. Man vandrer for hans ansikt, akter på hans minste vink og søker i alt å være ham til behag. Derfor gir man også akt på hans ord, og spør ham til råds i alt man foretar seg.

Det er et paradis på ny så lenge denne fortrolige omgangen er varm og uforstyrret. Men gjennom denne onde verden blåser det tørre, kalde vinder som nedkjøler sinnet og drar det bort fra ham som likevel er kjærest for vår sjel. Da blir det nødvendig å våke og ta vare på sitt hjerte, «for livet utgår fra det» (Ordsp 4,23). Da blir det nødvendig å ta

vare på barnets fortrolige omgang med sin Gud, for dette er hjertet i all sann gudsfrykt. Lider dette skade, er det selve livet som tar skade.

Djevelen, vår svorne fiende, vil alltid på ny søke å få oss til å betrakte Guds hjertelag og nåde med mistenksomhet, for derved å frarøve oss vår sjelefred og vår kraft. Derfor er det så viktig å opprettholde den fortrolige omgangen med Gud. Kommer uro og uvisshet som følge av synd, må vi straks haste til Gud, søke rensing i Jesu blod og tro ham når han tilsier oss syndenes forlatelse.

Til en fortrolig omgang med Gud hører også den daglige omvendelsen, en ydmyk bekjennelse av synd og skrøpelighet, og ikledning av Kristi rettferdighet.

Daglig må Guds bud stå som rettesnor for vårt liv – i særdeleshet budene om kjærlighet og tro. Daglig må Jesu hellige eksempel være bestemmende for vår vandel, og daglig må vi være lydhøre overfor Den Hellige Ånds advarsler og formaninger. Ellers er vi selv skyld i at freden forstyrres, og at Guds ansikt skjules for oss. «Jeg har noe imot deg,» sier Herren. Ofte gjør han oss oppmerksomme på dette ved å vende sitt ansikt bort fra oss og unndra oss sin nåde og fred. Skjer dette, må vi ransake oss selv for å finne grunnen og få forholdet brakt i orden igjen.

Men da det kleber så mye synd og skrøpelighet ved oss at vår fred av den grunn vil forstyrres, må vi fremfor alt se til at vi ikke mister den gode samvittighetens frihet og hvile i den uforskyldte nåden i Kristus, og atter lar oss spenne i trelldommens åk.

Evangeliet må derfor uopphørlig preges i hjertet, og vi må aldri slå oss til ro med en såret samvittighet. Vi må snakke ut med vår frelser og få det gamle tillitsforholdet gjenopprettet. Men denne tilliten må ikke grunnes på følelser. Da vil vi umulig kunne holde ut i troen, for nå som før, så bruker Herren ofte den fremgangsmåten at han skjuler sitt ansikt for sine venner, også når han omfavner dem med den inderligste kjærlighet.

Slik handlet for eksempel Jesus med den kanaaneiske kvinnen, da han stilte seg så avvisende overfor alle hennes bønner, ja, til sist til og med antydet at hun var en hund, mens han samtidig gledet seg storlig over hennes tro. Det samme ser vi med Maria Magdalena da han sa til henne: «Rør ikke ved meg!» (Joh 20,17).

Og hvor hardt ble ikke Job, Abraham og Josef prøvet. Det er ikke så sjelden at hans kjæreste barn får erfare noe av dette. Da gjelder det om å ikke la seg forvirre, men si til Gud: «Er det etter din vilje at jeg skal tro uten å se, så skje din vilje! Jeg vet du er den samme, enten du skjuler deg for meg eller jeg får lov å smake din kjærlighet.»

I samfunnet med Faderen og hans sønn, Jesus Kristus, har vi en kilde til usigelig glede. For en ubegripelig nåde og ære det er å stå i forening med Gud, være ett med ham, ha samfunn med ham og kunne tale med ham om alt. For en herlig trøst det er å ha Kristi fortjeneste som motvekt mot all vår synd og usselhet. Og for en rik arv vi har i vente, vi som er Guds arvinger og Kristi medarvinger.

Denne nåden og denne lykken er større enn noen mennesketanke kan fatte, og større enn noen mennesketunge kan finne ord for. Fikk vi sett det i hele dets fylde, ville vi ikke kunne leve av bare glede. Vi ser det imidlertid ikke i sin fulle herlighet, innhyllet som det er i en tett tåke av jordelivets usselhet og våre egne synder og mangler. Men når han åpenbares, skal også dette bli åpenbart.

Hva betyr det om du skulle bli «verdens avskum» og et utskudd i alles øyne, når du bare har fellesskap med Gud? Det er en større ære enn å være konge i et jordisk rike.

Er du ensom og forlatt av mennesker – Gud har tatt bolig hos deg. Ser du hos deg selv ikke annet enn skrøpelighet og synd – i Guds øyne er du rettferdig og ren, for Kristi rettferdighet er din. Er du fattig i denne verden – du er likevel overmåte rik, for du er en Guds arving og en Jesu Kristi medarving. Herren sier selv: «Jeg vet om din fattigdom – men du er rik» (Åp 2,9).

Har vi samfunn med Gud, har vi også samfunn med alle de hellige. «For at også dere kan ha samfunn med oss,» sier apostelen. Vi minnes i denne forbindelse Jesu egne ord, når han i Johannes 17 ber for sine disipler og tilføyer: «Jeg ber ikke bare for disse, men også for dem som ved deres ord kommer til tro på meg, at de alle må være ett, likesom du, Far, i meg, og jeg i deg – at også de må være ett i oss» (Joh 17,20).

«De skal alle være ett» – disiplene og alle dem som ved deres ord kommer til troen – til alle tider og i alle land, ja, inntil verdens ende. Er vi blant dem som tror, så er vi innbefattet i hans barn. Da er også vi blant dem som skal være ett med apostlene og med ham. Vi er med i

et brødrefellesskap så stort og underfullt at den forakt vi måtte møte fra verden blir for et intet å regne.

Vi har ikke alltid dette klart for oss her, men en gang skal den store skaren fra hver en tidsalder og fra hvert et land samles. Da skal vi se Abraham, Isak og Jakob og alle profetene, se Maria, «den velsignede blant kvinner», se Paulus, «det utvalgte redskap», og mange andre. Da skal det Jesus her sier, bli åpenbart: De skal alle være ett.

Så er det da det ene som er nødvendig: at vi ikke bare i det ytre synes å være med i dette fellesskapet, men at vi i sannhet lever i samfunn med Gud. Etter at Johannes i vers 4 har sagt at han skriver dette «for at deres glede kan være fullkommen,» fortsetter han:

«Og dette er det budskapet vi har hørt av ham og forkynner dere: Gud er lys, og det er ikke noe mørke i ham. Dersom vi sier at vi har samfunn med ham, men vandrer i mørket, da lyver vi og gjør ikke sannheten» (1 Joh 1,5–6).

Gud er lys, hellighetens og allvitenhetens strålende klare lys. Det er slett intet mørke i ham – ingen mørk krok å gjemme seg i for den som vil vandre i mørket. Alt ligger nakent og bart for hans øyne. «Dersom vi sier at vi har samfunn med ham, men vandrer i mørket, da lyver vi.»

Disse ordene viser oss hvorfor Johannes her fremhever den ene siden av Guds vesen, at Gud er lys. Han vil mane til oppriktighet, advare mot hykleri og stille dem på prøve som sier seg å ha samfunn med Gud, men ikke av hjertet har det. For en forferdelig stilling å være i. Oss selv kan vi kanskje for en tid føre bak lyset, men ikke Gud, for «Gud er lys, og det er ikke noe mørke i ham.»

En bestandig nåde

Dette er den tredje uutømmelige kilden til Guds barns glede.

Først vil vi gjøre oss klart hvem som har tilgang til denne bestandige nåden. Når vi gjør dette, blir det nødvendig å skille mellom to slags syndere. Dette gjør vi ut fra apostelens ord om dem som vandrer i mørket og dem som vandrer i lyset:

«Dersom vi sier at vi har samfunn med ham, men vandrer i mørket, da lyver vi og gjør ikke sannheten. Men dersom vi vandrer i lyset, likesom han er i lyset, da har vi samfunn med hverandre, og Jesu, hans Sønns blod renser oss fra all synd.» (1 Joh 1,6–7).

Gud er lys! Han er et blendende lys av hellighet og rettferdighet, som ikke tåler eller tillater en eneste synd. Han er allvithetens lys, med øyne som flammende ild, og for ham er ingen skapning skjult. For ham lyser natten som dagen, og mørket er som lyset (Salme 139).

Hele vårt innerste ligger nakent og bart for hans øyne. Han kjenner våre hemmeligste tanker, hører alle våre ord og ser alle våre gjerninger. Og Gud er den hellige nidkjærhets flammende ild.

De som møter ham i oppriktighet og i ly av hans elskede sønn, blir møtt av hans kjærlighet. Men samtidig, så er han også en flammende ild mot all falskhet. Kan det da tenkes noe mer forferdelig enn å hykle overfor Gud, lyve ham opp i ansiktet, eller med forsett gjøre noe han ikke har behag i.

Om dette går opp for oss, så forstår vi også at det kall vi er kalt med er et hellig kall. Vi forstår at det ikke lar seg gjøre, å samtidig ha samfunn med Gud og vandre i mørket. Da blir det også maktpåliggende å bli klar over hva som egentlig menes med å vandre i mørket.

På dette spørsmålet er det avgjørende at vi søker svaret i Guds ord og ikke i egne tanker og meninger. Ellers kommer vi fort på avveier,

enten til høyre eller til venstre. Vi kan enten påføre oss selv unødvendig bekymring, eller vi kan ende opp med å trøste oss selv med en falsk trøst.

Og svaret er ikke vanskelig å finne. Apostelens ord her og i det følgende kapittel stemmer overens med det Jesus selv sier i Joh 3,20: «For hver den som gjør det onde, hater lyset og kommer ikke til lyset, for at hans gjerninger ikke skal bli refset.»

Når et menneske ikke vil fram i lyset med sin synd, ikke vil bekjenne den eller slippe den, ikke ønsker å få den tilgitt eller bli den kvitt – mon tro om ikke det er å vandre i mørket?

I Joh 1,8 leser vi følgende: «Dersom vi sier at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss», og i vers 9 har vi motsetningen: «Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet.»

Den som vil gjøre krav på ha samfunn med Gud, men som vandrer i mørket, han er en hykler. Han dekker seg bak unnskyldninger og unndrar seg oppgjøret med Gud. «For hver den som gjør det onde, hater lyset og kommer ikke til lyset, for at hans gjerninger ikke skal bli refset.»

Den egentlig årsak til denne vandring i mørket, er et sovende, ulydig og ubotferdig sinn, som ikke tar det Gud har sagt på alvor. Når Gud i sitt ord lar oss vite, både hva som er hans vilje, og hva han har gjort til vår frelse, taler til oss om gjenfødelse og helliggjørelse, og vi dog fortsetter å leve et liv som ikke er i overensstemmelse med Ordet, da er grunnen til dette forherdelse og ringeakt for Gud.

Det finnes også mennesker som lever et meget fromt liv, og som tydelig skiller seg ut fra verden ved forskjellige andaktsøvelser, kristelig virksomhet og pene talemåter. Samtidig, så lever de i mørket. De lever ikke i omvendelsen til Gud og troen på vår Herre Jesus. De har ikke noe behov for å fly til nådestolen med sin synd, og de har aldri blitt født på ny. Disse menneskene driver gjøn med den Allmektige, idet de forakter alt som taler om hjertets indre forhold til Gud.

Men Gud er lys. Hans øyne ser det og han lar seg ikke spotte. Det skal du tenke over, du som aldri er kommet gjennom den trange porten, aldri har vært i syndenød, og derfor heller aldri hatt bruk for det forløsende ord om syndenes forlatelse. Du som vel i det ytre har

begynt å vandre enn annen vei enn før, og som legger vekt på andaktsøvelser, bønner og gode gjerninger, men som aldri har opplevd at »der synden ble stor, ble nåden enda større!» Rom 5,20.

Din forbedring og din trøst har holdt følge med hverandre, og grunnen til dette er at din trøst grunner seg på din forbedring. Dette er å drive gjøn med Herren og forakte hans ord.

Du vet jo godt at Guds ord lærer at veien til frelse går gjennom gjenfødelsens trange port, og at Jesus uttrykkelig har sagt: «Uten at en blir født på ny, kan han ikke se Guds rike.» Det Herren sier om denne sak hopper du enkelt over. Dette er det samme som å vandre i mørket og ikke ville komme fram i lyset.

Det er dette Jesus sikter til når han forteller om mannen kongen fant inne i bryllupssalen, men uten bryllupsklær. Og da han ble spurt om hva grunnen til dette kunne være, hadde han ikke noe svar å gi. Alt annet kunne han sikkert tale om, men da han ble stilt overfor dette spørsmålet, står det kun: «Men han tidde.» Matt. 22.

«Bind hender og føtter på ham», lød dommen. Da var det slutt på hans gjerninger og hans vandring, det som han hadde satt så stor lit til, at han ikke hadde behov for bryllupskledningen, Kristi rettferdighet. Og så lyder det: «Kast ham ut i mørket utenfor!» I mørket hadde han vandret i nådetiden her, og i mørket utenfor blir han nå kastet.

Hvilken forferdelig tanke: å hele sitt liv ha pleid omgang med de troende, samlet seg med dem om Gud ord og tatt del i kristelig virksomhet – og så til slutt, når brudgommen kommer, bli forkastet for evig, bare fordi man ikke hadde vært oppriktig overfor Herren.

Hvilken lykke om du stanset opp og gav akt på Herrens advarsler. Hvilken lykke om din stilling kunne gå fra en selvrettferdig Simon til den gråtende synderinnen ved Jesu føtter. Luk 7,37–47.

Men djevelen er en tusenkunstner når det dreier seg om å lede mennesker til fortapelsen. Det finnes iblant oss mennesker som bekjenner seg som kristne, og virkelig virker å ha en grad av erfaring i åndelige spørsmål. De kan fortelle om både deres vekkelse og deres omvendelse, de kan tale om lov og evangelium, om tro og helliggjørelse, men vandrer ikke desto mindre i mørket. Det kan man se av at de med freidig mot utøver mørkets gjerninger. De vil ikke bøye seg for Guds dom over synden, men unnskylder og forsvarer den.

Johannes sier f.eks. at «Den som sier at han er i lyset, og som hater sin bror, han er ennå i mørket – Men den som hater sin bror, han er i mørket og vandrer i mørket. Han vet ikke hvor han går, for mørket har blindet hans øyne.» 1 Joh 2,9, 11.

Noen eksempler fra Bibelen kan gi oss en klarere forståelse av hva som ligger i det å vandre i mørket.

Judas var en av de tolv, men ikke desto mindre så var han en tyv. Det var tilsynelatende ingen forskjell mellom ham og de øvrige apostlene, og det var ingenting i hans opptreden som tydet på at han hadde en dårlig samvittighet. Derfor falt det heller ikke de andre inn å fatte mistanke til Judas da Jesus sa: «En av dere kommer til å forråde meg!». De ble tvert imot bedrøvet og fylt av tvil, og den ene etter den andre spurte Jesus: «det er vel ikke meg?». Mark 14,18–19.

Kun en av dem forble uberørt, og det var Judas. Ikke engang da Jesus uttalte de forferdende ord: «Ve det mennesket som forråder Menneskesønnen», viste han noe tegn til frykt eller anger. Et tydeligere bilde av en som lever i mørket kan vi vanskelig finne. Om dem gjelder i sannhet ordene, at «mørket har blindet deres øyne.»

Peter fornektet samme natt sin mester. Han grep til en løgn, sverget og bannet, men ett eneste blikk fra Herren fikk ham til å gå utenfor og gråte bittert.

Legg merke til forskjellen mellom ham og Judas. Begge hadde de falt dypt. Men den ene syndet med vitende vilje, og ikke engang de mest forferdende trusler vekket ham til erkjennelse av sin synd. Den andre ble i et svakt øyeblikk overlistet av fristelen og ført til fall, men i sitt hjerte var han stadig tro mot sin mester, og angret øyeblikkelig sin synd.

La oss se på enda et eksempel: Ananias og Safira tilhørte den første kristne menighet (Apg. 5). Likesom flere andre i menigheten hadde de solgt en eiendom, og leverte pengene til apostlene som deres bidrag til felleskassen. De var imidlertid på forhånd blitt enige om å sette noe av salgssummen til side.

Men «Gud er lys», og hans ånd åpenbarte for Peter den hemmeligheten som de trodde var vel bevart. Tiden var kommet for Herren å gi et advarende eksempel mot all hykleri innenfor menigheten, og både Ananias og Safira ble straffet med døden. Hva hadde de gjort? Jorden var deres, og pengene de hadde fått for den følgelig også deres. Hva

bestod så deres synd i? De hadde løyet, sa Peter. Men hadde ikke også Peter selv løyet da han fornektet Jesus og sa: «Jeg kjenner ikke det menneske»? Og vi ser dog ikke ham falle død til jorden!

«Hvordan kunne dere bli enige om å friste Herrens Ånd?», sier Peter. Ananias og Safira hadde syndet med fullt overlegg. De lot seg heller ikke vekke til erkjennelse av sin synd ved Peters ord.

Det er ikke synden som skiller mellom dem som vandrer i mørket og dem som vandrer i lyset. På det punktet er det dessverre ofte liten forskjell. Alle har vi jo syndet, og ville vært i en ulykkelig stilling om ikke Kristi rettferdighet dekket vår synd. Og når det gjelder fristelser, så har en kristen langt mer å kjempe med enn en vantro.

Det er forskjellen i sinnelaget som er det avgjørende. Mens den ene lider under sin synd, og neppe våger å tilegne seg evangeliets trøst, er den andre rolig og uberørt, og søker kun å unnskylde synden eller skjule den for menneskers øyne.

Han tenker slik Sirak sier: «Hvem ser meg? Det er mørke rundt meg og veggen skjuler meg, og ingen ser meg. Hvem frykter jeg for? Den Høyeste vil ikke komme mine synder i hu. – Han frykter for menneskers øyne og vet ikke at Herrens øye er ti tusen ganger klarere enn solen og ser alle menneskers veier og skuer inn i lønnlige steder.» *Sirak, Apokryfisk bok*.

Spørsmålet dreier seg altså ikke om hvorvidt vi er syndere eller ei, men om vi vil erkjenne og bekjenne synden for Gud. Apostelen tilføyer jo: «Dersom vi sier at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv, og sannheten er ikke i oss. Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han forlater oss syndene og renser oss fra all urettferdighet.» 1. Johs, 1, 8-9. Nettopp i disse ordene ligger forklaringen på hva det vil si å vandre i mørket og vandre i lyset.

Vi er nå blitt klar over forskjellen mellom de to slags syndere. De som vandrer i lyset, tynges av deres synd, og synden trer desto sterkere frem fordi den bestråles av lyset. Om dem sier apostelen at de har en evig renselse, en evig soning og en evig nåde for deres vedvarende synd, gjennom et hellig og fullt ut tilstrekkelig soningsmiddel: Jesu Kristi, Guds Sønns blod.

Med disse ordene er vi inne i det aller helligste. Det er grunnlaget for at vi med vår bestandige synd har en bestandig nåde og er gjenstand for Guds evige, uforanderlige kjærlighet.

Jesu Kristi, hans sønns blod renser oss fra all synd.

Dette er kilden til frelse, til trøst og til legedom. Ingen menneske-tanke kan fatte, og ingen mennesketunge kan tolke høyden og dybden av den nåde som ligger gjemt i disse ord.

«Jesu, hans Sønns blod renser oss fra all synd.» Her ser vi ordet om kvinnens ætt som skulle knuse slangens hode gå i oppfyllelse. Her har vi forklaringen på de utallige offerdyrs blod som i det gamle testamentets tid måtte flyte som forbilde på Jesu Kristi forsoningsblod. Da Herren slo ihjel alle førstefødte i Egypt, var det til påskelammets blod løfte om frelse var knyttet. «For ditt paktsblods skyld vil jeg også fri dine fanger ut av brønnen som det ikke er vann i.» Sak 9,11.

Så forstår vi også bedre grunnen til den merkelige bestemmelsen om blodet: «For kjøttets sjel er i blodet, og jeg har gitt dere det på alteret til å gjøre soning for deres sjeler. For blodet er det som gjør soning, fordi sjelen er i det.» Alt peker frem mot Kristi, Guds sønns dyrebare blod.

Det er om blodet den frelste skare for Lammets trone synger den nye sang: «Verdig er du til å ta imot boken og åpne seglene på den, fordi du ble slaktet og med ditt blod kjøpte oss til Gud av hver stamme og tunge og folk og ætt.» Åp 5,9. Og kjennetegnet på de som alene kunne lære denne sangen var dette: «De har vasket sine kapper og gjort dem hvite i Lammets blod.» Åp 7,14.

Når vi taler om Kristi blod, tenker vi til vanlig på hans blodsutgytelse, hans lidelse og død. Men om selve blodet har Gud altså sagt dette eiendommelige som vi ikke er i stand til å utgrunne: «Jeg har gitt dere det på alteret til å gjøre soning for deres sjeler. For blodet er det som gjør soning, fordi sjelen er i det.»

«Du skal visselig dø» – slik lød den første dommen Gud felte på jord. Syndens lønn er døden. Rettferdigheten krevde liv for liv. «Og uten at blod blir utgytt, blir ikke synd tilgitt.» Hebr 9,22.

Det er også underlig å se, at i loven om de forskjellige ofringer, er det ingenting som omtales så utførlig, og som det gis så mange forordninger om som blodet. Vi må utbryte med Paulus: «Å dyp av rikdom og visdom og kunnskap hos Gud! Hvor uransakelige hans dommer er, og hvor usporlige hans veier.»

Å forstå alt dette er heller ikke nødvendig, bare vi forstår og i tro tilegner oss den sannhet, at om vår synder var røde som blod, skal de

ved Kristi blod bli hvite som snø. Da er vi «bestenket på hjertene og renset fra en ond samvittighet», og kan med takknemlighet prise ham «som elsket oss, og har løst oss fra våre synder med sitt blod.»

Det er ingen av Guds Ords sannheter vi har så klart belyst og så fast bekreftet som denne. Først peker hele det gamle testamentet, både med ord og med forbilder frem mot det blod som alene kunne sone vår synd. Og siden sier Jesus selv: »dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgytes for mange til syndenes forlatelse.»

Om våre synder enn er mange og store, om vårt hjerte er en avgrunn av fordervelse og vår kristendom ytterst mangelfull, så har vi her noe som veier tusen ganger mer: Herrens egne ord når han sier: «Mitt blod utgytes for dere til syndenes forlatelse – Den som eter mitt kjød og drikker mitt blod, har evig liv. Og jeg skal reise ham opp på den siste dag.»

Å bøye seg under lovens dom og virkelig erkjenne synden som synd mot Gud, og på samme tid tro Guds nåde og se seg renset fra alle synder i Lammets blod – det er livets vanskeligste kunst.

Troen er ikke en så likefrem sak som mange mener. Den som har en dyp syndserkjennelse og ønsker å eie Guds nåde, må legge nøye merke til hva som her sies om Kristi blod som soning for synd.

Dessverre har vanens makt virket sløvende på oss. Vi har hørt det så ofte at det har mistet sin frydefulle klang og sin evne til å gripe våre hjerter. Når derfor vår samvittighet engstes, fordi hele vårt vesen er besmittet av synd – når vi hører Guds ords klare tale om dette, og derved føler dommen gå over vårt liv – og når vi daglig står som en skyteskive for djevelens brennende piler, da er det intet mindre enn et Guds under om det lykkes oss å bevare troens frimodighet.

Fra vår side kreves det at vi uavlatelig og uten å skjelne til høyre eller venstre, holder blikket festet på det evige gyldige soningsmiddel, og under bønn om Åndens lys og veiledning, gir akt på hva Gud har sagt om dette i sitt ord.

For som sagt: Hvor syndens makt er stor og hjertets ondskap uten grenser, der bevares ikke troen uten kamp.

Selv for den som ikke har særlig grove synder på samvittigheten, men som ser at alt hva han tenker, taler og gjør er besmittet av synd, koster det kamp å tro Guds nåde. Verre enn alt annet er dog vårt kalde,

døde og falske hjerte, som i stedet for anger, tro og kjærlighet til Gud, kun huser kjærlighet til synden, lettsindighet og hykleri.

Dessuten, så er vi dypest sett fremdeles lovtreller. Talen om gjerninger og fortjeneste finner så lett gjenklang hos oss. Talen om nåden derimot, klinger fremdeles fremmed for våre ører. Da er det intet under om det oppstår brytninger, ja, en kamp på liv og død i vår sjel. Gud betrakter vi kun som dommeren, den hellige og rettferdige, og alle hans løfter og tilsagn om nåde, viser vi fra oss. De kan umulig gjelde oss, slik som vi er.

Det eneste vi da kan bygge på og som holder, er Guds evige rådslutning til vår frelse. Alt annet er som agner som vinden blåser bort. Og denne faste og urokkelig beslutning finner vi uttrykt nettopp i de ord vi her har betraktet: »Men dersom vi vandrer i lyset, likesom han er i lyset, da har vi samfunn med hverandre, og Jesu, hans Sønns blod renser oss fra all synd.»

Hva veier mest – din synd, om den er aldri så stor, eller disse ord? For å kunne lodde noe av dybden i dette vers, vil vi betrakte hvert uttrykk for seg.

Først vil vi se på hvem personen er som her omtales. Jesus Kristus, «kvinnens ætt», «Herrens salvede», han, hvis opprinnelse er fra fordum, fra evighets dager, men som dog ble født i Betlehem, og om hvem englene brakte bud om da de forkynte: «Dere er i dag en frelser født i Davids by.» Han, om hvem det er sagt: «Du skal gi ham navnet Jesus, for han skal frelse sitt folk fra deres synder.»

Jesu Kristi blod – i seg selv et mektig ord med en mektig virkning. Men det står skrevet noe enda større og herligere, noe som i en særlig grad gir uttrykk for hvor betydningsfull personen er som det her tales om: «Jesu, Kristi, Guds sønns blod.»

Guds Sønn! Kan det være mulig at Guds sønn utgyter sitt blod for oss? Ja, om ikke dette er sant, så finnes det ikke et eneste sant ord i Bibelen. Tenk så på hva dette betyr.

Den allmektige Gud, himmelens, jordens og menneskets skaper, har elsket verden så høyt at han lot sin egen sønn ikle seg vårt kjød og blod, bli vår bror og stedfortreder. Gud gav oss ikke en engel eller en helgen – det slo ikke til – men sin eneste sønn som var Faderen lik i guddomsmakt og herlighet.

Så inderlig er han – også som menneske – forenet med Gud, at hans blod i Skriften også kalles Guds blod. Paulus formaner menighetens eldste i Efesus til å «vokte Guds menighet, den som han vant seg med sitt eget blod.» Dette er en løsepenge av ufattelig stor verdi.

Himlene er hans henders verk, jorden og alt som er på den har han skapt, og imot ham er folkene å regne som en dråpe i et spann, som et støvfnugg på en vekt. Jes 40,15.

En så stor og opphøyet person er det som gir sitt liv og blod for menneskers frelse. Hadde han bare gitt oss en eneste tåre, eller om han bare en eneste gang hadde gått i forbønn for oss, ville det for oss synes å være tilstrekkelig. Men nei! Så stor var menneskets skyld, og så alvorlig var Guds rettferdighet blitt krenket, at intet mindre enn mellommannens liv og blod strakte til.

Hvilken verdi må da ikke dette blod ha for Gud. Guds sønns sjelekval i Getsemane, hans tårer og blodsvette, de pinsler hans hellige legeme måtte utstå, hans tornekronede hode, hans gjennomborede hender og føtter, hans angstrop da mørket senket seg over hans sjel, og hans forsmedelige død på korset – hva må vel ikke alt dette bety for Faderen i himmelen.

Her har vi årsaken til at Gud ikke ser noen synd der hvor en synder nærmer seg ham i Jesu navn. På dette grunnlag er det at selv de største syndere har fått nåde. Intet annet enn Jesu Kristi, Guds sønns blod har en slik makt.

Om dette blod, sier apostelen, at det renser oss fra all synd. Det sier ikke at vi gjennom det får hjelp til å bli renset, ei heller at det renser oss fra lysten til synd. Det renser oss fra selve synden. Ikke bare en eller annen synd, men fra all synd.

Men lærer ikke Skriften også at Ånden renser oss? Jo, men ikke i samme betydning som Guds Sønns blod gjør det. Hadde det her vært tale om Ånden, så hadde renselsen betegnet helliggjørelsen, men her tales det om blodet, soningsmiddelet, og derfor om renselsen gjennom soningen – utslettelsen av skyld. Det var jo det Jesus selv sa om sitt blod: «Det utgytes for dere til syndenes forlatelse.»

Hele verdens synder ble utslettet ved Kristi død. Apostelen sier uttrykkelig, at «det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv, så han ikke tilregner dem deres overtredelser.» Derfor er Gud tilfreds-

stilt, og derfor kan sendebud be på Kristi vegne: «La dere forlike med Gud». 2 Kor 5,19–20.

Av dette følger, at den som er gått inn under Guds dom over synden, og søker tilflukt ved nådestolen – med andre ord: den som «vandrer i lyset» – han er i Guds øyne fullkommen ren fra all sin synd for blodets skyld. Alt det syndige og urene som fremdeles bor i hans kjød, og daglig gir seg utslag i tanker, ord og gjerninger, skal aldri tilregnes ham. Det har gjennom blodet skjedd en soning for hans synd og han er ren.

Derfor kunne Jesus si om sine høyst ufullkommne disipler: «Dere er rene, men ikke alle.» For han visste at en av dem ville forråde ham. Det var han som vandret i mørket. De øvrige derimot var oppriktige, og derfor var de helt rene, på tross av all deres svakhet som samme kveld skulle blottlegges så ynkelig. Og dette sier han som har øyne som ildsluer og som skal dømme på den siste dag.

Kristi blod må åpenbart gjelde mer i Guds øyne enn i våre. Så stor verdi har det, at den som er i Kristus, står fullkommen ren for Gud, likegyldig hvor mye synd og urenhet han ser hos seg selv. Vi ser og tror kun så lite på blodets sonende kraft, men i himmelen, hos Gud, der har Jesu Kristi, hans sønns blod sin fulle verdi.

Johannes sier at det renser fra all synd. Og når Skriften taler om synd, mener den virkelige synder, overtredelser av Guds hellige lov og ikke bare – slik vi ofte er tilbøyelige til å mene – små feil og mangler som vi har. Derfor skal vi heller ikke undres eller tape motet når vi oppdager at vi stadig forsynder oss mot Guds lov, for hva er vel synd annet enn overtredelse av loven.

Og når det har kostet Gud så mye å sone vår synd – kostet hans Sønns blod – skulle virkningen av dette da ikke strekke seg lenger enn til noe ubetydelig småtteri? En slik hjelp ville kun vært en halv hjelp, og en halv hjelp blir det samme som ingen hjelp, om vi ikke selv har annen mulighet for frelse.

Jesus er en fullkommen frelser. Luther sier: «Han har sannelig ikke utgytt sitt blod for tenkte og innbilte synder, men for sanne og virkelige, ikke bare for små og ubetydelige, men for store og grove. Og ikke bare for de synder vi har beseiret og tatt avstand fra, men også for de sterke og mektige, som vi ennå ligger under for.»

Hvordan skulle vi ellers få kraft til seier over synder, om ikke gjennom vissheten om at også de er sonet ved Jesu Kristi blod.

Vel taler Johannes om «en synd som er til døden», og sier at med hensyn til den skal man ikke be. 1 Joh 5,16. Jesus talte om det samme. Matt 12,31–32. Og av Hebr 6,5, ser vi at årsaken til at denne synd ikke kan forlates, er at det er umulig å på ny bringe de som har begått den til omvendelse. Vender bare et menneske seg til nådestolen, finner han der synden sonet og nåde i overflod, likegyldig syndens art.

Det står enda et ømtålig spørsmål igjen å behandle. Kan en igjen og igjen søke tilgivelse for den samme synd? Gud kan vel ikke bli ved å tilgi synd som jeg stadig fristes til og faller i?

Å få klarhet i denne saken er av stor viktighet.

Det hele beror på din innstilling til synden. Holder du fast på den og har til hensikt å fortsette i den – likesom de som vandrer i mørket – da er du offer for et forferdelig selvbedrag om du tror at du lever under nåden. Da heter det om deg: «Du har verken lodd eller del i dette ord, for ditt hjerte er ikke rett for Gud.» Apg 8,21.

Er derimot dine gjentatte fall for fristelsen til samme synd din største sorg, og du for hver gang går til Gud med den, så har du også lov til å regne med hans tilgivelse.

Når vi faller, er det kun en følge av at synden stadig bor i vårt kjød og gir seg utslag i ord og handlinger, så snart vi ikke er på vakt imot den.

Hvem er det Guds ord priser salig? Ikke den som ingen synd har, men den som ingen synd tilregnes. Rom. 4. Disse skal ikke dømmes etter loven, men lever i et rike hvor nåden hersker. Her gjelder ikke gjerninger, verken til frelse eller fordømmelse, men kun det ene: «Den som har Sønnen, har livet.» Det er et folk, hvis rettferdighet og hellighet ikke består i noe annet enn Kristi blod som renser fra all synd. Dette er et folk som lever under nåden, et folk som på samme tid er store syndere og fullkomment rettferdige.

Apostelen sier jo at om vi vandrer i lyset, renser Jesu Krist blod oss fra all synd. Det står ikke «har renset», men »renser». Dette sier oss at vi stadig har synd vi behøver renselse for, men også at vi stadig får lov å regne med nåden.

«Dersom vi sier at vi ikke har synd, da bedrar vi oss selv og sannheten er ikke i oss.» De som er av sannheten, sier ikke: «Vi har ingen synd». De vet at de etter deres gamle natur stadig har et hjerte som er

fullt av synd og urenhet. Det ville være like så dåreaktig å hevde at et menneske i seg selv skulle være uten synd, som å påstå at Gud skulle vært falt i synd. Det ville stride mot selve menneskets vesen, likesom det å synde ville stride mot Guds vesen.

Derfor sukker de troende stadig over deres synd, og derfor har de bestandig bruk for det rensende blod. «Dersom vi bekjenner våre synder,» tilføyer apostelen, »er Gud trofast og rettferdig så han forlater oss syndene.» Han tilregner oss ikke vår synd, men ser oss i Kristus fullkommen rene og hellige, for «Jesu Kristi, hans sønns blod renser oss fra all synd.»

Renset fra all synd! Hvem kan finne ord for den lykke og herlighet det er å være i en slik stilling. Renset fra all synd! Så urimelig det enn lyder, og så ufattelig det enn er for vår fornuft, så er det dog en kjennsgjerning. Det er besluttet, sagt og gjort av Herren selv. Priset og takket være hans navn, han «som elsker oss og har løst oss fra våre synder med sitt blod.»

Guds folks hjemland i himmelen

Her på denne jord er vi gjester og fremmede. Vårt hjem og vårt fedreland er i Himmelen, hvor Jesus gikk inn som forløper for oss, og hvor venner og slektninger venter på oss.

Ved siden av ordet om Kristus og formaningen til et kristelig liv, er det ingen sannhet som er så viktig å ha for øye som denne. Vår jordiske natur vil stadig dra oss nedover.

Mange lever et sløvt og slapt kristenliv uten spesiell iver i kampen for kronen. Andre blir jordbundne og får kjærlighet til denne verden, opptatt som de er, av å skape seg et paradis her nede. Atter andre igjen lever et tomt og trist liv. I verden finner de ingen glede, og Guds barns glede kjenner de såre lite til, fordi de mangler den fulle vissheten, både om Guds nåde og om den herligheten som venter dem.

Ingenting virker så svekkende som uvisshet i troen, og ingenting er så styrkende som full visshet. Derfor, la oss daglig be om visshet, og dessuten undersøke hvordan de gamle hellige fikk den trosvissheten de hadde.

Vi leser fra Fil 3,20–21:
«Vi har vårt hjemland i himmelen. Derfra venter vi også Herren Jesus Kristus som frelser. Han skal forvandle vårt fornedringslegeme og gjøre det likt med sitt herlighetslegeme ved den kraft han har til også å legge alle ting under seg.»

Alene den faste overbevisningen apostelen Paulus taler med her, gjør vårt hjerte godt. Det er altså mulig allerede her å eie visshet, ikke bare om sin benådning, men også om det liv som venter i himmelen. Når det da er Paulus, Gamaliels disippel, en mann med en usedvanlig

skarp forstand og tankeevne som uttaler seg på denne måten, så har han utvilsomt også hatt klare og tilstrekkelige grunner for sin visshet.

Det er ved disse grunnene vi først og sist skal feste vår oppmerksomhet. Da blir det ikke bare flyktige blikk vi kaster på vårt herlige mål. Da vet vi at det er en stor og reell virkelighet. Vissheten om dette styrker oss i troen og håpet, og blir dermed en kraft i våre liv.

Den sanne kristendom er ikke – som den forblindede verden mener – et læresystem på siden av andre systemer, uten noen forbindelse med det praktiske livet. Den er den mest underfulle «Guds kraft til frelse». Den skaper nye mennesker med hele deres vesen gjennompreget av kristendommens ånd. Derfor tilhører de allerede her det «borgersamfunn i himmelen» som apostelen taler om.

De viktigste grunnene til at det nye mennesket er gjennompreget av kristendommens ånd er: for det første, vissheten om at vår borgerrett i himmelen allerede er vunnet til oss; for det andre, den daglige erfaringen av å eie en levende frelser; og for det tredje, håpets blikk på den herligheten Gud har bestemt til oss.

I sine brev fra fengselet i Rom kaller Paulus seg en fange, men likevel fri. Han er undertrykt av verden, men dog triumferende over den. Ansikt til ansikt med døden er han full av glede og frimodighet. Og til menigheten i Korint skriver han følgende:

«I ære og vanære, med dårlig rykte og godt rykte. Som forførere og likevel sannferdige. Som ukjente og likevel velkjente. Som døende – og se, vi lever! Som straffet, men ikke slått i hjel. Som sørgende, men alltid glade. Som fattige som likevel gjør mange rike. Som de som ingenting har, men likevel eier alt.» (2 Kor 6,8–10).

Lyder ikke dette gåtefullt? Det må da være et høyst eiendommelig vesen som kan uttrykke seg på denne måten. Et slikt merkelig vesen er en kristen: undertrykt og likevel triumferende, bedrøvet og likevel glad, fattig og dog overmåte rik, syndig og likevel fullkommen rettferdig, ussel og dog herlig, fremmed og utlending på jorden, men med borgerrett i himmelen.

Også verden har sin glede og sine fornøyelser. Men «gresset blir tørt, blomsten visner» (Jes 40,8), og når det først er slutt på den jordiske lykken, er det også slutt på gleden.

For Paulus derimot står solen opp først når kvelden kommer: Når det mørkner her nede, svinger han seg opp til lyset i Guds paradis. Han lever et dobbelt liv: som vandringsmann på jorden, men med borgerrett i himmelen. Hele sitt hjerte har han i dette sitt rette fedreland. Vårt hjemland er i himmelen, sier han. Det er i himmelen, ikke «det skal bli».

Det som Paulus her taler om er noe helt annet enn det verden forstår med et håp om et liv etter dette. Allerede nå, mens han er her på jorden, vet han med seg selv at han er en himmelborger.

Men hvor fikk Paulus denne trosvissheten fra? Jo, han kjente Kristus.

Kristus, som sa om seg selv: «Jeg er utgått fra Faderen og er kommet til verden.» (Joh 16,28). Kristus, som gikk bort for å gjøre i stand et sted for sine venner i sin Fars hus, og som da disiplene hans spurte om veien dit, svarte: «Jeg er veien og sannheten og livet.» (Joh 14,6). Kristus, som da de ba ham vise dem Faderen, kunne si: «Den som har sett meg, har sett Faderen.» (Joh 14,9).

Kristus, som ved sitt allmaktsord gjorde at de blinde fikk synet, de døve hørte, de døvstumme talte og de døde stod opp. Han som drev ut demoner, tilgav synder og befalte over naturens krefter. Kristus, som til slutt selv brøt dødens bånd og stod opp fra graven med et forklaret legeme.

Det var i særdeleshet dette siste, Kristi oppstandelse fra de døde, som fylte apostlene med den frydefulle vissheten om at deres tro ikke var forgjeves. Paulus skriver: «Men er ikke Kristus reist opp, da har dere en unyttig tro, og da er dere ennå i deres synder.» (1 Kor 15,17). Og hvor gammelt og forslitt dette budskapet enn er for vår tanke, så har det den dag i dag fremdeles en underfull kraft når det rett faller lys over det.

La oss stanse et øyeblikk for dette og tenke etter.

Er det sant at han som ga sitt liv på korsets tre var sann Gud?
Er det sant at det var Gud som i Kristus forlikte verden med seg selv? (2 Kor 5,19).

Da sier jeg: Er Kristus stått opp, etter at det er bevist at han var død og holdt under sikker bevoktning, da behøver jeg ikke vite mer. Da er jeg klar over hvem han var, hvilken verdi hans blod har for Gud,

og hvilke tanker Gud har tenkt med mennesket. Er Kristus oppstått – var det Gud selv som skjulte seg under en martyrskikkelse – er Guds blod utgytt for oss – da har jeg sett Gud ansikt til ansikt, og min sjel er frelst. Da blåses mine synder bort som støvet for stormen, og da skal også jeg få min plass i den lovsyngende skare for Lammets trone.

Det er intet under at de som hadde sett den oppstandne frelser og vært ham så nær at de kunne røre ved sårene i hans hender og side, kunne tale med en slik frydefull visshet. Og det er intet under at de med glede utsatte seg for pinsler og død for hans vitnesbyrds skyld.

Men hvordan skal vi som ikke med egne øyne har sett ham, kunne eie samme visshet?

Vi ser her bort fra hva Åndens lys og vitnesbyrd betyr, og fester vårt blikk på kun én eneste ting: Bærer ikke kristendommen i seg selv det store, guddommelige beviset for sin sannhet? Ville disiplene ellers ha fortsatt med å bære frem budskapet om ham etter at han var falt i fiendens hånd og led den forsmedelige død? Og er det ikke det eiendommelige med kristendommen at den har vunnet utbredelse på tross av forakt og forfølgelse, ja på tross av pinsler og død, og ikke med sverdet som for eksempel Muhammeds lære (islam)?

Kristus hadde lovet sine etterfølgere et stort og herlig rike, men fant selv sin død ved fienders hånd. Dersom han ikke var stått opp, og dersom ikke hans oppstandelse var fullt ut blitt bevist for hans disipler, ville neppe noen av dem noen gang mer ha åpnet sin munn igjen for å si noe godt om ham, og langt mindre la seg forfølge, mishandle og drepe for hans skyld. De ville tvert imot ha forbannet ham som en bedrager.

Før Jesu død kunne en av de tolv bli en forræder, og en annen, selv om hans hjerte var tro mot sin mester, av menneskefrykt bli forledet til å fornekte ham. Men etter hans død er det ikke mulig å få noen av dem til å falle fra eller fornekte. Da kan den før så svake Peter glede seg når han blir pisket for Kristi skyld – glede seg over at han er ansett verdig til å lide for sin guddommelige Herre og Frelser.

Før Kristi død var frukten av Jesu egen herlige forkynnelse gjennom tre år bare en liten flokk svake disipler. Etter hans død ble tre tusen mennesker lagt til menigheten ved én eneste preken av Peter. Hva var grunnen til at ordet nå hadde en så mektig virkning? Ganske enkelt det at det var Kristi oppstandelse Peter forkynte.

Jesus hadde selv gjentatte ganger forutsagt sin oppstandelse. Han hadde gitt store løfter om et evig rike og om seier over alle fiender. Imidlertid var det fiendene som fikk ham i sin vold, og han dør en forbryters død midt mellom to røvere. Er da ikke hans disiplers vitnesbyrd, og den makt som viste seg å ligge i deres vitnesbyrd, det beste bevis for at det han hadde lovet var gått i oppfyllelse?

Han er virkelig oppstått. Det var dette som gjorde apostlene så visse og glade i deres tro. Og det var om dette Paulus skrev: «Men er ikke Kristus reist opp, da har dere en unyttig tro.»

Men Paulus sier videre: «…og da er dere ennå i deres synder.» Vårt onde og vantro hjerte vil innbille oss at vi fremdeles er i våre synder, enten Kristus er oppstått eller ikke.

Men når Paulus her sier at vi er i våre synder dersom Kristus ikke er stått opp, så må vi ha lov til å slutte at om Kristus er stått opp, så er vi ikke i våre synder. Det var dette apostlene hadde forstått, og bevisstheten om dette fylte deres hjerte med glede og ga dem kraft.

For de første kristne var det heller ingen tvil om hva Jesu forsoningsdød og oppstandelse betydde for deres frelse. De hadde det ikke som oss, som nok tror at Guds Sønn har utgytt sitt blod for oss, men som samtidig tenker med engstelse på hvordan vi selv skal klare å bli befridd fra våre synder.

De hadde forstått at når Kristus er stått opp, da er ikke vår tro tom, og vi er ikke i våre synder. Da er alle menneskers synder ryddet bort og utslettet, og alle de som tror på Kristus er for alltid fri for anklage og dom. Men er Kristus ikke oppstått, da er vi ennå i våre synder, da står vi under lovens vilkår og må selv sørge for å bli forlikt med Gud.

Hvilken rikdom den troende eier i Kristus: Han er fri for lovens krav og dom, hans synder tilregnes ham ikke, og han rammes ikke av Guds vrede. Han har adgang til en evig nåde, arverett i himmelen og det evige liv.

Intet av dette har han fortjent, full av synd og uverdighet som han er. Alt er en gave fra ham som ble «gitt for våre overtredelser og reist opp til vår rettferdiggjørelse» (Rom 4,25).

Etter at Paulus hadde stiftet bekjentskap med denne Herre og Frelser, kunne han med full fortrøstning si: «Vi har vårt hjemland i himmelen.» Da visste han at han gjennom Jesus hadde fått igjen det

som i syndefallet var tapt, barnerett hos Gud og borgerrett i himmelen.

Av dette følger at alle de som står i samme forhold til Frelseren som Paulus gjorde, eier de samme rettighetene som ham. Kjøpt med det samme blod burde de derfor også eie samme trøsterike visshet.

Vel er vårt liv «skjult med Kristus i Gud». Vi ser ikke det vi eier i himmelen i sin fulle herlighet så lenge vi er her på jorden, men det er dog like fullt en virkelighet. Om det er natt her nede, der oppe stråler solen lys og klar. Er veien vår her ujevn og strødd med torner, er vi på pilegrimsferd mot vårt rette fedreland. Der venter våre venner som gikk foran oss på gjenforeningens glede, og der skal vi møte vennen fremfor andre venner, vår frelser selv.

Dette er ikke skjønn poesi, men en salig virkelighet. Jesu Kristi offerdød og inngang i det aller helligste ligger til grunn for den.

«Så er dere da ikke lenger fremmede og utlendinger», sier apostelen, «men dere er de helliges medborgere og Guds husfolk.» (Ef 2,19). Og her er det ingen forskjell, ingen persons anseelse. Alle er de syndere, men alle som tror på Kristus og har sin eneste trøst i ham som rettferdiggjør den ugudelige, de står rene og rettferdige for Gud. Synderinnen i Simons hus så vel som jomfru Maria, røveren på korset så vel som Paulus.

For «Gud, som er rik på miskunn, har, på grunn av sin store kjærlighet som han elsket oss med, gjort oss levende med Kristus, vi som var døde ved våre overtredelser. Av nåde er dere frelst. Han reiste oss opp sammen med ham og satte oss med ham i himmelen, i Kristus Jesus.» (Ef 2,4–6).

«Vi har vårt hjemland i himmelen. Derfra venter vi også Herren Jesus Kristus som frelser.» Vi venter ikke bare på den dagen han skal komme synlig, men vi venter på ham daglig. Har vi fått den ånden som gir barnekår, så taler vi fortrolig med Gud, som barnet med sin far. Og selv om vi i vår svakhet ikke alltid er i stand til dette, er det likevel i vårt hjerte et begjær og en lengsel etter Herren. Dette er nettopp kjennetegnet på Guds barn. Frelserens nåde og nærvær er deres daglige behov, og det at de venter på ham, er som det nye menneskets åndedrett.

Herren lar ikke sine venner vente forgjeves. Han sier selv: «Om noen elsker meg, da holder han fast på mitt ord, og min Far skal elske ham, og vi skal komme til ham og ta bolig hos ham.» (Joh 14,23).

Men du må ikke regne med at hans nærvær alltid vil være følbart. Det er jo nettopp det som er karakteristisk med hans oppdragelse av oss: at han skjuler seg for oss, slik at vi tror han er langt borte, og vi føler oss fullstendig i de onde makters vold.

Da sukker vi: «Herren har sviktet meg, Herren har glemt meg!» Da går bruden i nattens mørke og søker den som hennes sjel har kjær, og Maria gråter ved den tomme graven fordi hennes Herre er borte. Det er dette Jesus taler om når han sier: «Om en liten stund ser dere meg ikke lenger. Og om en liten stund igjen skal dere se meg.» (Joh 16,16), og: «Dere skal gråte og klage.»

For deg vil det alltid synes som om han for alltid har slått hånden av deg, og at dette skyldes en eller annen synd eller utroskap fra din side. Men hvis det var slik, ville det heller ikke blitt den øvelsen for din tro, din bønn og din venting på Herren som var hensikten med det. Glem aldri at dette at han skjuler seg, hører med til hans oppdragelse av oss.

Like så sikkert som Herren selv sier til Sion: «Et lite øyeblikk forlot jeg deg, men med stor barmhjertighet vil jeg samle deg» (Jes 54,7), og like lite som Jesus kunne fortsette å skjule seg for den gråtende Maria, eller for de to troende disiplene på veien til Emmaus som trodde de hadde mistet ham for alltid, like umulig er det at noen av dem kan bli til skamme som ber og søker etter Herren dag og natt. Det ville stride mot selve Guds vesen. Selv om han ofte fører oss på underlig vis, er han alltid med evig trofasthet.

Når Jesus i Luk 18,1–8 taler om enken og den urettferdige dommeren, og i 11,5-9 om vennen som kom ved midnattstid for å låne et brød, så vil han med disse lignelsene få oss til å innse at det er umulig for ham å holde sin hjelp tilbake for en sjel i nød.

Men ofte må vi over lengre tid nøye oss med hans ord, for hans hensikt med prøvelsen var jo nettopp at troen skulle øves. Den som vil holde fast ved Herren, må være forberedt på å bli bløtgjort i mange vann og tørkes i mange slags stormer. På den måten dannes de som har borgerrett i himmelen for det evighetslivet som venter dem.

Enda oftere prøves dog vår tro på den måten at vi synes å være blottet for enhver følelse. Vi har ingen erfaring av verken sorg eller trøst,

verken av synd eller av nåde. Den stillheten og roen som hersker i vår sjel synes å være en dødens ro, og vi frykter for at hele vårt åndelige liv er utslukket. Dette er for en våken og oppriktig kristen den aller vanskeligste prøvelsen.

Men nettopp denne frykten for en hemmelig død er det beste vernet mot den, og det kraftigste beviset for at livet fremdeles er i behold. De derimot som aldri kjenner til noen frykt angående dette har all mulig grunn til å frykte.

Men hvor underlig Herren enn fører oss, kan han dog ikke alltid være skjult. «De som venter på Herren, får ny kraft.» (Jes 40,31). Fra tid til annen får vi se hans herlighet og nyte hans nærvær slik at vi fylles av undrende glede over vår underlige, men trofaste Gud. Og vi som trodde at Herren fullstendig hadde glemt oss, kan nå takke også for den tiden han skjulte seg for oss, og den bedrøvelsen som da fylte vårt sinn.

De som fremdeles er barn i Kristus, rammes normalt ikke av så dyptgående og langvarige prøvelser som de mer modne kristne. Også deres tro blir prøvd, men de har ennå brudgommen hos seg, og Herrens nåde og nærvær er mer følbart. De omgås med ham som barn med sin far og taler fortrolig med ham om alt.

Hver morgen lyder det: «Herre, kom!», og han kommer. «Jeg behøver hjelp!», og Herren hjelper. Igjen er det noe vi mangler. «Gud, gi oss det!», og vi får det. En storm reiser seg. «Herre, byd den å legge seg!», og stormen legger seg, eller den kaster oss til Jesus' føtter og vi berges på den måten gjennom stormen.

En uventet velsignelse kommer over oss. Vi vet med en gang hvor den kommer fra, den er fra Herren, og glade takker vi ham for den. En ulykke rammer oss. «Hjelp oss, O Herre!» – «Den jeg elsker, den tukter jeg», lyder det i vårt hjerte, og straks senker stillheten seg der inne.

Vi faller i synd. «Tilgi meg, min Frelser, tilgi meg for din egen skyld.» Herren svarer: «Jeg, jeg er den som utsletter dine misgjerninger for min skyld, og dine synder kommer jeg ikke i hu.», og vi er trøstet. En fristelse møter oss. «Herre, frels meg! Vern meg!» Og på underfull måte sender vår trofaste Gud oss hjelp.

Det er vårt livs lykkeligste øyeblikk når vi får lov å oppleve slike vekslende erfaringer. Da føler vi at Herren er nær som en levende og

trofast hjelper. Vi hører lyden av hans fottrinn og ser glimt av hans hånd når veien foran oss ligger i mørke.

Da er det lett for oss å tro at han som så trofast har fulgt oss gjennom livet heller ikke vil slippe oss i døden. Han forlot jo sin himmel, ble vår bror og ofret sitt liv alene for at vi her på jorden skulle eie hans nåde og nyte hans selskap.

Alt som han hittil har gjort for oss tjener som bevis for at han har tiltenkt oss noe mer: et evig liv i himmelen. Der skal vi se ham som han er, ansikt til ansikt. Han har jo selv sagt: «Jeg kommer igjen og skal ta dere til meg, for at også dere skal være der jeg er – for at de skal se min herlighet, som du har gitt meg, fordi du elsket meg før verdens grunnvoll ble lagt.» (Joh 14 og 17).

«Vi har vårt hjemland i himmelen. Derfra venter vi også Herren Jesus Kristus som frelser. Han skal forvandle vårt fornedringslegeme og gjøre det likt med sitt herlighetslegeme ved den kraft han har til også å legge alle ting under seg.» (Fil 3,20–21).

Disse ordene forteller oss at vi har herlige ting i vente. Vi venter Herren Jesus Kristus som frelser, og vi venter på at han skal forvandle oss til likhet med seg selv. Da kan gjerne alle jordens gleder bli tatt fra oss – vi er likevel over all måte lykkelige i vår forventning om den herlige dagen når Guds basun skal lyde.

Herren skal komme med sine mektige engler for å «vise seg herlig i sine hellige og underfull i alle som tror» (2 Tess 1,10). Da er det forbi med jordelivets ufullkommenhet, forbi med synd og sorg, uvisshet og angst. Vi skal se ham som han er, den trofaste frelseren som usynlig har fulgt oss gjennom livet, hørt våre bønner, tilgitt oss våre synder og vært vår hjelp i all vår nød.

Det er umulig å forestille seg hvordan det skal bli når han som allerede i skapelsen viste seg så stor i makt og herlighet vil bruke sin makt til å gjøre sine venner så glade og lykkelige. Et øyeblikks følbar fornemmelse av hans nåde kan allerede her fylle vårt hjerte med fryd. Hvordan blir det ikke da, når tiden er inne for at vi skal nyte og ta i besittelse det som vi her på jorden bare eide i tro?

Ikke nok med at vår sjel skal nyte herligheten og saligheten der hjemme hos Gud. Også vårt kjødelige legeme skal forvandles. Hvordan kan det være mulig, spør du. «Ved den kraft han har til å legge alle ting under seg», svarer apostelen. Og som forklaring på hvordan

legemets oppstandelse går for seg, minner han oss om det oppstandelsens under vi år for år ser med våre egne øyne når sæden som legges i jorden spirer og vokser opp.

«Og det du sår, er ikke det legemet som skal bli, men et nakent korn – om det nå er av hvete eller av et annet slag. Men Gud gir det et legeme slik han vil, hvert frøslag får sitt eget legeme.» (1 Kor 15,37–38).

Vår nådige Gud, som visste hvordan vår fornuft ville krympe seg overfor oppstandelsens gåte, har her anskueliggjort den for våre øyne. Såmannen legger såkornet i jorden når den beleilige tiden er inne, og for oss ser det ut som om såkornet var bortkastet og gått til spille. Om vi ikke hadde blitt så vant til å se det spire og gro i naturen om våren, så ville det være like god grunn til å bekymre seg for såkornets skjebne som for hvorvidt et legeme som var lagt i jorden ville kunne oppstå.

Hvor mange eksempler på Guds allmakt har vi vel ikke sett, og dog er vi klar til å gjøre ham til en løgner så snart han taler til oss om noe vi ikke forstår eller er i stand til. Han som selv ga oss det ubetydelige hvetekornet en oppstandelsesdag, skulle han ikke gjøre det samme med det mest kostbare og mest underfulle han har skapt: menneskets legeme?

Menneskelegemet, som har hatt den æren å være den skikkelsen som Guds egen Sønn trådte frem i på vår jord, og som er gjenløst med hans blod, like så fullt som sjelen! Skulle han la det såkornet som har kostet ham så mye gå til grunne for bestandig? Nei! «Og de mange som sover i jordens muld, skal våkne opp, noen til evig liv, noen til skam og evig avsky.» (Dan 12,2).

Om vi nå spør, med tanke på de troende, «Hva slags legeme skal de oppstå med?», så lyder svaret: «Han skal forvandle vårt fornedringslegeme og gjøre det likt med sitt herlighetslegeme ved den kraft han har til også å legge alle ting under seg.» (Fil 3,21). Kan det tenkes noe større og herligere? Johannes sier det samme: «Mine kjære, nå er vi Guds barn, og det er ennå ikke åpenbart hva vi skal bli! Vi vet at når han åpenbares, da skal vi bli ham like, for vi skal se ham som han er.» (1 Joh 3,2).

Og i 1 Kor 15 sier Paulus: «Det finnes himmelske legemer og jordiske legemer. De himmelske legemene har én glans, de jordiske en annen. Én glans har solen, en annen månen, og en annen stjernene – stjerne

skiller seg fra stjerne i glans. Slik er det også med de dødes oppstandelse. Det blir sådd i forgjengelighet, det reises opp i uforgjengelighet. Det blir sådd i vanære, det reises opp i herlighet. Det blir sådd i svakhet, det reises opp i kraft. Det blir sådd et naturlig legeme, det reises opp et åndelig legeme. Så sant det finnes et naturlig legeme, finnes det også et åndelig legeme. Slik står det også skrevet: Det første mennesket, Adam, ble til en levende sjel. Den siste Adam ble til en ånd som gir liv – Det første mennesket var av jorden, jordisk. Det andre mennesket er av himmelen. Som den jordiske var, slik er også de jordiske. Og som den himmelske er, slik skal også de himmelske være. Og likesom vi har båret bildet av den jordiske, så skal vi også bære bildet av den himmelske.»

At vi har båret den jordiske Adams bilde, er en sørgelig kjensgjerning som ofte har forbitret vårt liv. At vi en gang skal bære den himmelskes bilde, er like fullt en virkelighet – en så stor og herlig virkelighet at vi undrende spør: Er det virkelig mulig?

Det er mulig fordi Kristus kom og ble sine brødre lik. Slik skal også de bli ham lik. Han ble sant menneske og vår medborger på jorden, og vi skal få del i guddommelig natur og bli hans medborgere i himmelen. Så fullt og helt var han Menneskesønnen at hans slektsregister, akkurat som vårt, regnes fra Adam. Hans historie er så nøye knyttet til vår, at den ikke er avsluttet før vi, forvandlet til likhet med ham, er hjemme hos Herren!

«Å dyp av rikdom og visdom og kunnskap hos Gud! Hvor uransakelige hans dommer er, og hvor usporlige hans veier.» (Rom 11,33).

Vår største hindring for å kunne tro dette, er vår uverdighet, våre synder og våre mangler. Vår virkelige trøst må vi finne i evangeliet. Men det er også verdt å legge merke til at selv i Kristi ættetavle (Matt 1,1–16) finner vi navn på mennesker som vi med god grunn kan kalle for syndere og synderinner. Det sier oss at det var til syndere Kristus ble sendt, og at han kom for å bli synderes frelser og hjelper.

Om dette har Luther i en preken over Kristi ættetavle sagt omtrent som følger: «Noen av de kongene og fyrstene Matteus her regner opp har ifølge Kongebøkene vært rene skurker. Heller ikke de fire kvinnene som nevnes har noe å rose seg av. Tamar gjorde seg selv til en hore (1 Mos 31,18) og Rahab kalles det samme (Jos 2,1). Rut var en hedningkvinne, og Batseba syndet med David (2 Sam 11,4).»

Når nå disse blir ansett som verdige til at Kristus kunne fødes i deres ætt, finner vi allerede i hans ættetavle en mektig trøst for alle syndere og synderinner. Kristus ble sendt til syndere, og lot seg føde av syndere. Jo større syndere, desto rikere adgang til denne nåderike Frelser, yppersteprest og konge, i hvem loven er oppfylt, og i hvem vi har nåde hos Gud. Derfor kom han ned fra himmelen og begjærer ingenting annet enn at han får lov å være vårt alt. Slik skal vi gjennom ham være Guds barn og arvinger til himmelriket.

Har ikke alle syndere grunn til av hele sitt hjerte å glede seg over at deres synder er ansett verdige til en slik Frelser? Og må ikke den som av Guds nåde har fått sin synd forlatt, vekkes til liv, og av kjærlighet til Gud begynne å leve et helt nytt liv?

«Min Herre Jesus Kristus! Selv om du er Gud, himmelens og jordens konge, så frykter jeg ikke for deg, for du er min bror, mitt kjøtt og mitt blod. Jeg lar meg ikke skremme av at jeg er en synder, og at du er den hellige. For hadde jeg ikke vært en synder, hadde du ikke behøvd å lide for meg. Derfor er jeg ved godt mot. Jeg forstår også at når både gode og onde oppregnes blant dem du nedstammer fra, så er det for at du som synderes Frelser skal kunne trøste de sårede og engstede samvittigheter.»

Sagt i korte ord til slutt: Forvent aldri at du skal få gode dager mens du er her. Forsøk heller ikke å skape deg et paradis på denne jord. Vi er kun gjester og utlendinger. Vårt hjemland er i himmelen og veien dit går gjennom et fiendtlig land. Men tap ikke motet om det enn skulle mørkne omkring deg. «I alt dette vinner vi mer enn seier ved ham som elsket oss.» (Rom 8,37).

Han som går i spissen for vårt pilegrimstog er den samme som Johannes så ridende på den hvite hesten, og som har navnet «Troverdig og Sanndru.» «Han er iført en kledning som er dyppet i blod, og hans navn er Guds Ord. Hærene i himmelen fulgte ham på hvite hester, kledd i fint lin, hvitt og rent.» (Åp 19,13–14).

Han vil aldri kunne skuffe eller svikte deg. For hans blodplettede klednings skyld er hele den øvrige skaren iført den hvite drakten. Du trenger derfor aldri å engste deg for Guds misbehag på grunn av synden som stadig henger ved deg. Du trenger heller ikke å frykte for de lidelser som mennesker kan tilføre deg, for han er «kongenes konge og herrenes herre.» Helt inn i himmelen vil han føre deg til slutt, for

det navnet han bærer er «Guds Ord» – «det som var i begynnelsen hos Gud, og som var Gud, men som ble kjød, ble vår bror, høylovet i evighet! Amen.»

Den nye skapning

«Derfor, om noen er i Kristus, da er han en ny skapning, det gamle er forbi, se, alt er blitt nytt», sier apostelen Paulus i 2 Kor 5,17.

Videre sier han i Efeserne 2,10: «For vi er hans verk, skapt i Kristus Jesus til gode gjerninger», og i kapittel 4,24 taler han om «det nye menneske, som er skapt etter Gud.»

I Sal 51,12 ber David: «Gud, skap i meg et rent hjerte.»

Her er det altså tale om en ny skapning, skapt av den Allmektige, han som i begynnelsen skapte alle ting ved sitt ord, og som gjorde mennesket av jordens støv.

Ved syndefallet ble den første skapningen ødelagt. Det som frydet Guds øye var ikke lenger «såre godt», og ikke lenge etter talte Gud på menneskelig vis om at han angret på at han hadde skapt menneskene av jorden (1 Mos 6,6).

Men i kvinnens ætt, i den førstefødte fremfor enhver skapning, skulle atter en gang en ny skapning fremstå på jorden. Denne skapningen er skapt i Guds bilde likesom den første. Denne skapningen er skapt til å leve i den rettferdighet og fromhet som hører sannheten til, skapt i «Kristus Jesus til gode gjerninger som Gud forut har lagt ferdige for at vi skulle vandre i dem» (Kol 1,15; Ef 2,10).

«Om noen er i Kristus, da er han en ny skapning» (2 Kor 5,17).

Den som av Guds Ånd er blitt overbevist om sin synd, sin vantro og sin egenrettferdighet, og har funnet sitt alt i Kristus og hans rettferdighet, han er i Kristus og derfor en ny skapning.

Samtidig som han tok imot nåden i Kristus og fant fred i hans rettferdighet, ble det også skapt i ham et nytt hjerte og et nytt sinn. Det som før var likegyldig for ham, ble nå hans lyst. Han fikk nye gleder og nye sorger, herlige fremtidsutsikter og et nytt mål for sin streben.

Kort sagt: verden omkring ham var blitt som ny, og det var født et nytt liv i ham. Hans språk, hans tale og hans innstilling til livet bærer vitnesbyrd om dette.

Den gamle naturen er såvisst ikke død, men også til den er hans innstilling blitt en annen. Synden, som før var hans lyst, har han nå fått avsky for, og de himmelske ting som han før var likegyldig overfor, er nå blitt hans største lyst.

Hans sinn er blitt nytt, men kjødet, Adams fordervede natur, er stadig seg selv likt.

Denne sinnsforandringen er det beste bevis for at en ny fødsel har skjedd. For «ingen kan se Guds rike om han ikke blir født på ny», sier Jesus i Johannes 3,3. Og Johannes taler om Guds barn og sier: «De er ikke født av blod, heller ikke av kjøds vilje, heller ikke av manns vilje, men av Gud.»

Gjennom den nye fødsel gjenopprettes i de troendes hjerter, det gudsbildet som gikk tapt i syndefallet. Ennå er det uklart og ufullkomment, fordi kjødet bestandig strider mot ånden. Men en gang skal det nye mennesket som ble skapt i Guds bilde, løses fra dette jordiske legemet, og da skal vi bli ham like.

«Om noen er i Kristus, da er han en ny skapning.»

La enhver prøve seg selv på dette ordet. Om du anser deg selv for å være en kristen, men ennå ikke har fått dette nye sinn og blitt en ny skapning, ja, da har du ennå ikke opplevd frelsen i Kristus. For et nytt sinn og et nytt hjerte, fortrolig vennskap med Gud, lyst til hans lov og seier over verden, er ifølge Skriften den sanne tros virkninger. Like lite som ild kan være uten varme, kan tro og gjenfødelse være uten liv og kraft.

«Om noen er i Kristus, da er han en ny skapning.» Kort og enkelt, men like fullt avgjort og bestemt lyder apostelens ord. Gå dem ikke raskt og likegyldig forbi, men stans opp og vær oppriktig mot deg selv. Alt Guds ord må holdes i ære og tas alvorlig. Det er bedre å i tide bli klar over sin ånds falskhet, enn for sent å oppdage at man har levd i et bedrag.

Du kan jo ikke være uvitende om hvorvidt du gjennom troen er blitt en ny skapning. Du vet om din synd er blitt din største sorg, og om Kristus er blitt ditt ett og alt, din eneste trøst og ditt daglige behov. Er budskapet om Kristus det du først og fremst må høre, har du fått ny

kjærlighet til Guds lov, ny lyst til å vandre på hans veier, så har du her det sikreste bevis for at du er født av Gud.

I sin forklaring til Galaterbrevet taler Luther i veloverveide ord om denne saken: «Når vi leser og hører ordet om Kristus,» sier han, «og våre hjerter ved dette oppflammes og opplyses, slik at vi blir andre og nye mennesker, tenker annerledes enn før, får et nytt sinn, nye tanker og en ny vilje, da er dette ikke et verk av menneskelig fornuft og kraft, men et verk av Den Hellige Ånd i oss. Ånden virker gjennom Ordet, og Ordet renser ved troen våre hjerter og omskaper oss til likhet med Gud.»

Skjønt det ikke alltid kan sees på oss at våre hjerter er blitt fornyet og nå er en bolig for Guds Ånd, så fremgår det likevel av at vi nå ser helt annerledes på alle ting, dømmer annerledes, fører en annen tale og beskjeftiger oss med andre ting enn før.

Dessuten gjør vi oss flid med å øve oss i gudsfrykt og vokter oss for synden. Om vi fremdeles synder, så er det ikke med forsett, men av vanvare. At vi faller er neppe til å unngå, for Satan legger uopphørlig sine snarer for en kristens fot, og etter vår gamle natur kleber synden stadig ved oss selv om vi har mottatt Den Hellige Ånd.

Når det gjelder det praktiske liv, er det derfor ofte kun en liten forskjell mellom en kristen og alminnelige, moralske verdensmennesker. Det er jo ikke noe spesielt stort eller merkelig det en kristen gjør, men kun det som kommer av hans kall og stand når han utfører sitt embete i samfunnet. Han ser til sitt hus, sår sin mark, hjelper og tjener sin neste, alt sammen noe som hvilket som helst menneske kan gjøre. Derfor har verden vanskelig for å tro at vi skulle ha Den Hellige Ånd og være drevet av den.

Men skulle det komme til at en må bære sitt kors og bekjenne sin tro, kanskje måtte velge mellom å gi avkall på sin hustru, sine barn, liv og gods eller fornekte Kristus, da må det bli klart for enhver som vil se, at den kraften som dette krever, må være et verk av Den Hellige Ånd.

Derfor har vi heller ingen grunn til å tvile på at Den Hellige Ånd har tatt bolig i oss. For den som har lyst og kjærlighet til Guds ord, gjerne tenker, hører, taler og skriver om Kristus, skal vite at dette ikke skjer av menneskelig vilje eller fornuft, men at det er et Åndens verk i hjertet. Et slikt sinn er ikke noe som er medfødt, ei heller noe loven

er i stand til å bringe frem. Kun Den Høyestes høyre hånd er mektig til å virke en slik forandring i oss.

Jeg sier igjen: Når vi gjerne hører om Kristus, Guds Sønn som ble menneske, født under loven for å kjøpe oss fri som var under loven, så skal visselig Gud Herren, gjennom denne troens forkynnelse, sende sin Hellige Ånd inn i våre hjerter.

Det er ut fra disse kjennetegnene vi kan vite at Guds Ånd bor i oss. For en slik kjærlighet og lyst til Kristus og hans ord kan intet menneske ta av seg selv, ei heller oppnå ved sitt eget arbeid og sin egen anstrengelse, men ene og alene gjennom Kristus. Først rettferdiggjør han oss, deretter skaper han i oss et rent hjerte og et nytt sinn. Så langt Luther.

Det er med god og veloverveid grunn at denne vår lærefader atter og atter bruker uttrykket: «om Kristus», og vi bør derfor legge nøye merke til det. For øvrig stemmer det overens med Skriftens vitnesbyrd. Er ikke Kristus og hans forsoning ditt hjertes liv og lyst, da er du død.

Det er mulig å være religiøs, elske Guds ord for dets skjønnhet og opphøyde tanker, være ulastelig i det ytre, men likevel uten å stå i et slikt forhold til Gud at man for hver dag og stund er avhengig av hans nåde. Man kan ha åndelige og kirkelige interesser uten å ha lært den nye sangen som var kjennetegnet på den frelste skare foran Lammets trone. Dette er i sannhet et uhyggelig perspektiv.

Når det derimot er Gud selv som er dyrebar for deg, når du taler om ham på grunn av den nåde han har vist mot deg, og ikke for å vise frem din innsikt i evangeliet, da har du fått et nytt hjerte og et nytt sinn. Du er blitt en ny skapning. Gled deg over dette, og «hold fast på det du har, for at ingen skal ta din krone» (Åp 3,11).

Gjør ikke Den Hellige Ånd sorg, vær lydig mot hans manende røst, fly synden og gjør det gode. Våk og be, for at du ikke skal falle i fristelse. Men først og sist: la troens liv i ditt hjerte få den næringen det behøver ved evangeliets ord.

Vi går nå over til å betrakte et mer hemmelighetsfullt emne, som i like stor grad vil fryde vårt hjerte, og styrke vår tro og vår kjærlighet.

Målet for menneskets skapelse i tidenes begynnelse var at det skulle leve i fortrolig omgang med Gud og nyte hans velbehag, nåde og nærvær. Dette er stadig menneskesjelens dypeste behov – bevisst

hos de troende, ubevisst hos de vantro. Og det er summen av alt hva Kristus har vunnet for oss.

Men tanken på min egen uverdighet står alltid i veien når jeg vil nyte dette fortrolige samfunnet med Gud. Ikke bare min synd, men også Guds underlige førelse med meg, bidrar til at han ofte synes meg så fjern. Når han skjuler sin kjærlighet, blir det vanskelig å tro at han likevel har sin glede av menneskenes barn.

Den eneste hjelpen mot slike tanker er å holde fast på det Ordet sier om Kristi hjertelag mot mennesker. Herren er Gud, han er ikke som oss, og hans tanker er ikke våre tanker. Det er sitt eget verk han ser på, og ikke vårt. Mennesket har verdi i hans øyne fordi de er kjøpt med hans sønns blod. Her på jorden har han sin lyst og sitt paradis, fordi det er her han har sine gjenløste, nye skapninger.

Paradislivet, som ble forstyrret ved synden, er gjenopprettet ved Kristus. Likesom i det første paradis, omgås Gud igjen fortrolig med mennesket, ikke bare som skaper og far, men som bror. Han ferdes som en lege blant de syke, som en hyrde blant sine får, og som en vingårdsmann i sin vingård. Om dette taler det merkelige ord i Ordspråkene 8,30–31, som vi i den følgende artikkelen vil samle vår oppmerksomhet om.

Kristi glede av menneskenes barn

«Da var jeg hos ham som kunstner*, jeg var hans glede dag etter dag, og jeg frydet meg alltid for hans åsyn. Jeg frydet meg på hele hans vide jord, og min lyst hadde jeg i menneskenes barn.» (Ordsp 8,30–31).

(På dansk er «kunstner» oversatt med «fosterbarn» – fra Bibel Ressurs (NB88) forklaring: Ordet kunstner er også blitt oversatt med «kjært barn». Visdommen er begge deler – I sin lekende, barnlige begeistring er visdommen et kjært barn. Det visdommen gleder seg mest over, er det fremste av Guds skaperverk – menneskenes barn.)

I disse versene, som i hele dette kapittelet i Ordspråkene, er det «Visdommen» som taler. Likesom Guds Sønn i Johannes 1,1 kalles «Ordet», kalles han her og flere andre steder for «Visdommen» (Matt 11,19; Luk 11,49; 1 Kor 1,30). Og likesom det i Johannes 1,2 står at Ordet i begynnelsen var hos Gud, og at alt er blitt til ved ham, så sier Visdommen her:

«Herren hadde meg i eie som begynnelsen av sin vei, før sine gjerninger i gammel tid. Fra evighet er jeg blitt innsatt, fra begynnelsen, før jorden var til. – Da han bygde himmelen, var jeg der – da han la jordens grunnvoller – da var jeg hos ham som kunstner.»

Men så kommer det mest bemerkelsesverdige: «Min lyst hadde jeg i menneskenes barn.» Ordene er som en kostbar edelsten som lyser i stadig nye farger når den dreies og lyset brytes i den. De forteller oss at den evige visdom, Kristus selv, opptrer stikk imot all menneskelig fornuft. Han dveler ikke med forkjærlighet der hvor fredens palmer suser, hvor livets tre er plantet ved krystallklare vann, og hvor englenes myriader med deres gyldne harper omgir hans trone.

På «Guds vide jord» – hos menneskenes barn – har han sin lyst og sin glede. Og det er menneskenes barn til alle tider, så lenge jorden står, det er tale om her. Ikke bare de første to, de to gode og fromme, slik de var før fallet. Han sier jo selv til det folk som hadde vendt ham ryggen: «Jeg elsker deg med en evig kjærlighet» (Jer 31,3).

Til alle tider har Herren hatt sin glede av menneskenes barn, men ganske særlig etter at han på grunn av syndefallet fikk så mye med dem å gjøre, ble deres frelser, deres bror og deres hyrde. Ordene er også talt i en tid hvor hele verden lå i det onde, hvor menneskene kun pønsket på ondt. Det er talt i en tid hvor hele menneskeslekten, død i overtredelser og synder, bundet i Satans lenker, gjenstand for Guds vrede og forbannelse, var som sunket i bunnløs gjørme.

Med rette undres vi over at Herlighetens Herre likevel kan si: «Min lyst hadde jeg i menneskenes barn.»

Fra evighet, før noe ennå var skapt som kunne glede Guds øye – hva var da hans lyst og hans glede? Intet annet enn Gud selv – Kristus. Han alene er i seg selv fullkommen skjønn og Guds kjærlighet verdt. Alt annet er kun skjønt, så vidt det er en del av ham, eller utgått fra ham. Bare i seg selv, i sin egen fullkommenhet, finner Herren sin lyst og sin glede.

Skulle han da ha sin lyst i menneskenes barn? Ja, hvor ellers? I englene kanskje? Nei! Den herligheten de har, er deres egen. Kristi herlighet finner Gud kun hos syndere. Så underfullt det enn lyder, så er det dog sant.

«Fader», sier han: «den herlighet som du har gitt meg, har jeg gitt dem» (Joh 17,22). «For dere kjenner vår Herre Jesu Kristi nåde, at han for deres skyld ble fattig da han var rik, for at dere ved hans fattigdom skulle bli rike» (2 Kor 8,9). «Ham som ikke visste av synd, har Gud gjort til synd for oss, for at vi i ham skal bli rettferdige for Gud» (2 Kor 5,21).

Sin rettferdighets hvite drakt har han skjenket sin brud, og «din skjønnhet – den var fullkommen» (Esek 16,14).

Hvordan skulle vi ellers kunne stå for Gud med frimodighet og en god samvittighet? Hvordan skulle vi med fortrolighet kunne omgås ham, for hvem enn ikke himlene er rene, om vi ikke visste at vi var ikledd den fullkomnes fullkommenhet og den helliges hellighet?

Hvordan skulle vi kunne trosse ondskapens åndehær, om vi ikke hadde visshet om den Allmektiges vennskap? Hvordan skulle vi kunne løfte vårt hode og med glede se frem til dommens store dag, om vi ikke fra hodet til fot var innsvøpt i hans lydighet, og kunne påberope oss hans rettferdighet, hans kjærlighet og hans herlighet – som om det alt sammen var vårt eget?

Det kan synes lettvint å rose seg av en annens fortjeneste og stråle i en annens glans. «Det er da ingen kunst», vil kanskje noen innvende.

Men forsøk da, og se om kunsten er så enkel som det kan synes.

Likesom Herren Jesus har sin lyst i sin egen fullkommenhet, så har han det ikke mindre i det som er hans henders verk. Hvem setter vel ikke pris på det han selv har utført? Skulle da ikke Gud være tilfreds med det han selv har frembrakt, skjønt og fullkomment som det er?

Men hvor finner vi noe som med rette kan kalles hans verk? Hos djevelen i helvete? Nei! Han har seg selv å takke for hva han i sin nåværende skikkelse er. Hos englene i himmelen? Ei heller der! De har selv forvervet seg sin herlighet. Hos de selvrettferdige da – i deres fortjenester og gode gjerninger? Langt derifra! Det er alt sammen deres eget, og hver av dem må svare for seg selv.

Men der hvor en toller slår seg for sitt bryst og ber: «Gud, vær meg synder nådig!», der finner vi noe som ikke kan være brakt frem av andre enn Herren selv. Der hvor en Bartimeus roper ved veien: «Jesus, du Davids sønn, miskunn deg over meg!», der hvor en kananeisk kvinne taler om smulene og hundene, og en sønderknust kvinne væter Jesu føtter med sine tårer. Vi finner det der hvor en Paulus glad utbryter: «Barmhjertighet ble meg til del!», og en Simon Peter med skjelvende stemme svarer sin mester: «Herre, du vet alt, du vet at jeg har deg kjær.»

Vi finner det der hvor steinharde hjerter forvandles til bløt leire i Mesterens hånd, og hvor ansikter, harde som stål, blir til voks, hvor Herren selv kan prege sitt bilde. Vi finner det der hvor sjeler som aldri før har spurt etter Herren, begynner å tørste etter den levende Gud, hvor de vise begynner å akte sin egen visdom for dårskap, og hvor syndere gråter for hans føtter. Der ser vi hans henders verk, og der har han sin lyst og sin glede.

Den som har sans for naturen, nyter å oppholde seg i en skjønn mark, og den som har plantet en frukthage, fryder seg over å se den

blomstre og bære frukt. Slik kan heller ikke Herren se seg mett på den nye skapning i en synder. Det er jo hans eget verk. Derfor sier han også til sin due: «La meg se din skikkelse, – For din skikkelse er fager» (Høys 2,14).

Men disse ord kan ikke gjelde meg», innvender du, «for jeg er en vederstyggelig synder. I meg, og de som ligner meg, kan ikke Gud ha sin lyst og sin glede!»

Kjære deg! Er det da din egen fromhet han skal ha behag i? Skal du tekkes Gud for din egen skyld? Har du glemt at det er i det som er hans egne henders verk han har sitt behag?

«Men jeg finner ikke annet hos meg enn synd og urenhet», sier du, «og det kan da ikke være Herrens verk?» Nei, ikke synden i seg selv. Men at du ser den som synd, er verken naturens eller Satans verk. En bedrøvet og sønderknust ånd er et så stort under av Herren at både Gud og englene hans gleder seg over det (Luk 15).

Det er et underverk som fører tapte sønner og døtre tilbake til Faderens favn, og som driver syndere til nådestolen for å bli ikledd Kristi rettferdighet. Og den som er ikledd Kristus, er i Guds øyne hellig og herlig, om han enn selv i egne øyne er en stor synder. Det er om slike Herren sier: «Jeg holder meg til de hellige som er i landet, de herlige, som jeg har all min glede i» (Sal 16,3).

I seg selv er intet menneske hellig og herlig. «Hva er et menneske, at han skulle være ren, og en som er født av en kvinne, at han skulle være rettferdig? Se, han stoler ikke engang på sine hellige, og himlene er ikke rene i hans øyne» (Job 15,14–15).

Var vel Peter eller de øvrige disiplene rene i seg selv den kvelden de trettet om hvem av dem som var den største? Var de rene da de ikke maktet å våke én time sammen med sin Mester i Getsemane? Eller da de tok anstøt av ham, og Peter endog fornektet ham?

Men samme kveld hadde Jesus to ganger sagt: «Dere er rene.»

Grunnlaget for deres renhet hadde han også talt om. De var rene fordi de var renset, rene på grunn av det ord han hadde talt til dem (Joh 13,10; 15,3). Det er om samme sak han sier: «Den som tror og blir døpt, skal bli frelst.» Og Paulus sier om Kristus og hans brud: «Han renset den i vannbadet ved ordet» (Ef 5,26). Det er på dette grunnlaget Jesus ser Peter og de andre som fullkomment rene.

Skulle vi da ikke våkne opp, og se hva Kristi rettferdighet betyr, og forstå at det er fullt alvor, når ordet taler om renselsen i hans blod? Vårt av vantroen formørkede sinn regner ofte Kristi blod for et intet, men for Gud har det til enhver tid sin fulle verdi. Derfor kan Gud i samme øyeblikk som du selv ser deg syndig og uren, ha sin største lyst i din renhet og herlighet. Gud ser og vurderer det han selv gjennom sin elskede Sønn har utrettet. Derfor har han sin glede i menneskenes barn.

Om vi sammenligner dette ordet, ikke bare med hva Herren har sagt, men også med hva han har gitt oss beviser på, så kan vi med full rett omskrive det til: «Han har sin glede i å bo blant menneskenes barn.»

Han sier jo: «Jeg vil sette min helligdom midt iblant dem for evig tid. Min bolig skal være over dem, jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk» (Esek 37,26–27). «I det høye og hellige bor jeg, og hos den som er knust og nedbøyd i ånden» (Jes 57,15). Og videre: «For Herren har utkåret Sion, han ville ha det til bolig: Dette er mitt hvilested for all tid. Her vil jeg bo, fordi jeg har lyst til det» (Sal 132,13–14).

Men hvordan kan det være Herrens lyst å bo på et sted hvor han må se så mye som mishager hans øye og gjør hans hjerte sorg? **Jo, han har sin glede i å bo blant menneskenes barn fordi han er en frelser**.

Han vil være en hjelper for de hjelpeløse og en lege for dem som har ondt. Han «er ikke kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge i manges sted» (Mark 10,45). I vår forblindelse holder vi ofte Gud for å være en hard dommer og en streng herre, som kun stiller krav til oss. Men hans lyst er i virkeligheten å gjøre oss godt. Derfor er det hans lyst å bo iblant oss, nettopp fordi det her er nok av elendige for ham å ta seg av.

Da Jesus en dag, trett og sulten, hadde satt seg ved Jakobs brønn, og sendt sine disipler inn til byen for å kjøpe mat, kom han i samtale med en stakkars syndbelastet hedningekvinne. Det går opp for henne hvem han er som innledet samtalen med: «Gi meg noe å drikke», og rammet i sin samvittighet, men glad i håpet, iler hun av sted for å kalle på de andre i byen.

Imens kommer hans disipler tilbake med maten og sier: «Rabbi, et!» Men hans hunger har allerede blitt tilfredsstilt. Han har funnet

sjeler han kunne få lov til å frelse, og han svarer: «Jeg har mat å spise som dere ikke vet om» (Joh 4).

Slik er Frelserens hjertelag. Hans mat, hans hvile og hans lyst er å gjøre godt. Derfor har han sin glede i å bo blant menneskenes barn. Og dette skyldes ikke en tilfeldig og forbigående interesse for dem, men grunner seg på hans hjertelag, som han fra evighet har omsluttet menneskeslekten med.

Gud skapte mennesket i sitt bilde. Han skapte det ikke på samme måte som han skapte den øvrige skapningen, ved et mektig «Bli!» Menneskets legeme ble med stor omhu dannet av landjordens støv. Han blåste sin hellige livs ånde inn i dets nese, «og mennesket ble en levende sjel» (1 Mos 2).

At Herren selv vandret i hagen sammen med de to første menneskene, undrer vi oss ikke over. Men vi har vanskelig for å tro, at det var vårt fall, vår synd og vår nød, som for alvor fikk hans hjerte til å brenne, og som gjorde lysten til å bo iblant oss varm og levende. Og likevel, slik forholder det seg. Det kjæreste han eide var falt i fiendens vold. Det kunne han ikke bære over med i sitt hjerte, for «Gud er kjærlighet».

Nå gjaldt Sakarias' ord i sin fulle betydning: «Vær stille, alt kjød, for Herrens åsyn! For han har reist seg og er gått ut av sin hellige bolig.»

Fra den gamle pakts tid har vi tallrike eksempler på hvordan Herren har pleiet omgang med syndige mennesker på jorden. Vi finner ham i ørkenen hos Abrahams trellkvinne, Hagar, og vi ser ham sitte til bords med Abraham under skyggen av trærne i Mamres terebintelund. Vi går med Jakob til Betel og Pnuel, og med Moses til den brennende tornebusken ved Horeb, og ser Herren åpenbare seg for dem. Vi ser ham i ildstøtten og skystøtten, den skikkelsen han hadde i førti år for et trassig folk, både som veiviser og et vern mot solens brennende hete.

Alt dette er vitnesbyrd om at han har sin glede i å bo blant menneskenes barn.

Vi kan gå videre til Ofra, hvor Gideon ser Herren sitte under eiketreet, og til tempelet i Jerusalem, hvor han bodde over nådestolen.

Men hvorfor søke ham langt borte når han har åpenbart seg enda nærmere. I krybben i Betlehem ser vi et barn. Og dette barnet, født

julenatt, er nettopp han som sa: «Min lyst hadde jeg i menneskenes barn.»

«Gud åpenbart i kjød», svøpt og lagt i en krybbe – Gud som et barn ved sin mors bryst – vår tanke står stille, vårt hjerte undres, og vi fatter kun så lite av det under vi ser for våre øyne. Kanskje er det godt at vi kun ser det så dunkelt. Gikk det opp for oss i hele dets fylde hva det betyr, kunne det koste oss livet. En slik lykke ville vi ikke kunne tåle.

Mellom Herren og Israel var svelget fremdeles stort. Han var Gud, de var syndere. I dypeste forstand bodde han enda ikke blant mennesker. Et hjertelig forhold og et varmt vennskap er kun mulig der hvor to parter står på likefot.

Da ble han selv menneskebarn, vår slektning og bror. Det er dette vi ofte er så tilbøyelige til å regne for et intet, mens serafene som nå i to tusen år med hellig undring har skuet ned i dette kjærlighetsdyp, enda ikke har sett til bunns i det, men stadig inspireres til nye, herlige lovsanger.

«Ordet ble kjød, og Ordet var Gud – og Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss» (Joh 1,1;14).

Det var mennesker, og ikke engler, han hadde sin lyst i. Og fra hvor stammer denne lyst, om ikke fra hans eget hjerte? Gud elsket, derfor elsker han. Annen forklaring gis ikke.

Guds Sønn ligger ikke lenger i krybben i Betlehem. Han har igjen inntatt sin plass på tronen ved Faderens høyre hånd, og vi må ikke glemme at han fremdeles er et menneske. Og som den som har vært fristet i alle ting, i likhet med oss, kan han ha medlidenhet med oss i vår skrøpelighet.

Hans lyst til å bo blant menneskenes barn er heller ikke blitt mindre. Vi skal ikke betrakte ham som en gjest som kommer og går. Likesom han for alltid bor i høyhet og herlighet, så skal han også for alltid bo hos sine barn på jorden. Jesus sa jo uttrykkelig: «Jeg er med dere alle dager.»

«Jeg er ikke kommet for å la meg tjene, men for selv å tjene», sier han.

Hos den som elsker ham, vil han ta bolig. Han vil gå ut og inn hos oss, ikke som en fornem herre, som allernådigst nedlater seg til oss og lar seg oppvarte av oss, men som en som tjener oss. Er du bedrøvet

og rådløs? Han er ingen av delene. Finner du deg selv uverdig til en så stor nåde og ære, så husk at nettopp det å tjene deg var hans lyst. Sitt liv var han villig til å gi for deg, for han har sin lyst i menneskenes barn.

Han vil gå ut og inn hos oss, ikke bare som en rådgiver vi kan henvende oss til med vanskelige spørsmål og viktige avgjørelser, men som en som tilhører familien. Som vår nærmeste slektning og bror, vil han ta del med oss i alt, stort og smått. Han vil bistå oss i både viktige og mindre viktige anliggender.

Og tro endelig ikke at han er så opphøyet og åndelig, at du kun tør tale med ham om åndelige ting. Sørget han ikke i gammel tid for melet i krukken og oljen i dunken? Spurte han ikke sine disipler ved Genesarets sjø: «Har dere noe å spise?», og stekte fisk til dem på stranden?

Om noe skulle være for smått eller ringe til å falle under Guds omsorg, hvor går så grensen?

Har han ikke selv skapt også alt det små og ubetydelige vi ser omkring oss? Taler han ikke om spurver, og at ikke én av dem faller til jorden uten at Gud er med i det? Alt som er stort nok til å gjøre deg bekymret, er også stort nok til at han bryr seg om det. Om vi bare kunne tro, skulle vi se Guds herlighet.

Immanuel, vår bror, har sin glede i å bo blant sine brødre. Hvor finnes det et folk som har guder som er dem nær, slik vår Gud er det? Han svarer når vi kaller, våker når vi sover, står oss bi i vår daglige gjerning, ja, sørger endog for vårt legemlige behov. For han har sin lyst i menneskenes barn.

De navn som blir gitt den kommende Messias i Jesaja 9,6, uttrykker de mest karakteristiske trekk i hans personlighet. Det første av disse navn er «Underfull». Og underfull har han i sannhet vist seg å være. Underfull i sitt vesen, underfull i sitt hjertelag, underfull i de veier han fører oss på. Er det ikke underfullt, at han kan ha sin lyst i menneskenes barn?

At han «ble kjød og tok bolig iblant oss», til tross for at vi var syndere – ja, nettopp av denne grunn, for å lege våre sykdommer og ta på seg vår sak – vi burde daglig takke og prise Gud for en så forunderlig kjærlighet. Den skulle gjøre hverdagen til en fest for oss, og jorden til et paradis.

Men hvor ofte går vi ikke i stedet rundt motløse, med en hemmelig frykt for at det ikke står rett til med oss? Vi føler det som om Gud er langt borte fra oss, og fullstendig har overlatt oss til oss selv.

Alle disse bekymringene kommer ene og alene av at Gud fører oss så underlig, at det ikke er mulig for oss å forstå hans underfulle veier. Ikke engang synden skulle kunne bringe oss til å tvile på Guds nåde og nærvær, om vi bare kunne tro hva Gud har sagt i sitt ord.

Dette skulle vi også gjerne gjøre, om ikke våre egne erfaringer sa oss det stikk motsatte. Ordet forsikrer oss for eksempel om våre synders forlatelse, men vi føler fremdeles lovens dom i vår samvittighet. Ordet lover oss frihet fra syndens herredømme, men for oss virker det som om synden stadig har oss i sin makt. Dette gjør oss motløse og rokker ved vår tillit til Herren.

Men hver gang vi synes å erfare det motsatte av hva Gud har sagt, er det ikke annet enn en underlig «gjemmelek» vår underfulle Gud har med oss.

«For hans åsyn lekte jeg alltid*», sier han. Visdommen, det evige ord, taler om å leke. Hvordan kan disse to tingene forenes? For å forstå dette må vi se nærmere på den guddommelige visdoms underlige måte å leke på.

** fra dansk oversettelse.*

Da Gud ville gjøre Abram til en Abraham og til «far for en mengde folk», lot han ham gå til han var hundre år, uten noen sønn og arving. Da han så endelig hadde gitt ham Isak, løftets sønn, og sagt: «I Isak skal det nevnes deg en ætt», befaler han Abraham å ofre denne sin sønn.

Da han ville gjøre Josef til en mektig hersker, for hvem hans brødre skulle kaste seg til jorden, lot han brødrene hans selge ham som slave. Hva annet er dette enn en spennende lek av den guddommelige visdom? Sier han ikke selv: «Da min vrede strømmet over, skjulte jeg mitt åsyn for deg et øyeblikk, men med evig miskunnhet forbarmer jeg meg over deg, sier Herren, din gjenløser» (Jes 54,8).

Gud handler med oss som en mor, som gjemmer seg for sitt barn, for å nyte gleden over barnets søken, eller som en far som gir sitt barn et eple, men umiddelbart tar det tilbake for å prøve barnets tålmodighet. Som Luther sier: «Når Gud vil forøke et menneskes tro,

lar han det føle seg aldeles blottet for tro, og utgir seg som en som ikke vil holde sine løfter.»

Før vi ser nærmere på dette, vil vi undersøke hva vår tekst egentlig sikter til:

«Da han bygde himmelen, var jeg der, da han tegnet inn en hvelving over dypet, da han festet skyene der oppe, da han bandt avgrunnens kilder, da han satte grense for havet, så vannet ikke skulle gå lenger enn han bød, da han la jordens grunnvoller – da var jeg hos ham som kunstner (dansk: «fosterbarn»), jeg var hans glede dag etter dag, og jeg frydet (dansk: lekte) meg alltid for hans åsyn. Jeg frydet meg på hele hans vide jord» (Ordsp 8,27–31).

Ikke bare med visdom, men også med kjærlighet ble jorden skapt og prydet. Ikke bare til nytte, men også til glede for de menneskebarn som allerede da var i Guds tanke. Den som har et åpent sinn for naturens skjønnhet og rikdom, finner allerede der spor av den guddommelige visdom og kjærlighet.

Da Gud kledde marken med blomster, og blomstene med så mange skjønne farger, da han utspente himmelvelvingen med dens vekslende skydekke over jorden, da han skapte fjellene og dalene med de sildrende bekkene i dalenes dyp, da han ga fuglene deres skjønne og avvekslende stemmer – ja, når Herrens opphøyde tanker syslet med småting som utsmykning, farger og lyd, da leker han på Guds vide jord.

Og når vi i skaperverket finner så mange symboler på de åndelige og evige sannhetene, at hele naturen synes å være et forunderlig billedspråk, hvor vi kan finne de dypeste åndelige lærdommer, så er også det en følge av den guddommelige visdoms lek på Guds vide jord.

Solen er for eksempel et bilde på ham selv, og dens virkninger et bilde på Åndens verk i en synders hjerte. Hvetekornet som legges i jorden og dør, men oppstår igjen til liv i en ny og herlig skikkelse, skulle for mennesket være et pant på legemets oppstandelse og det evige liv.

Til denne Herrens lek med menneskenes barn, hører det også med at han tilpasser sin tale og sine handlinger etter menneskelige begreper og forestillinger – på samme måte som en voksen gjør det, når han taler med et barn. Legg merke til hvordan Gud mange steder i sitt ord benytter seg av våre barnlige uttrykksmåter, for å gjøre seg

forståelig for oss. Han taler om at han «angret» det han hadde gjort eller besluttet, mens han i virkeligheten ikke er et «menneske så han skulle angre» (1 Sam 15,29).

Han fremstiller den herligheten vi har i vente, med bilder av det som allerede her på jorden gleder vårt hjerte og fryder vårt øye: bryllup, herlige boliger, gull og edelstener, grønne trær og deilige frukter.

Han satte regnbuen i skyen som et tegn på sin pakt med Noah, og lovet at når buen kom til syne ville han komme sin pakt i hu, at vannet aldri, aldri mer skal bli en flom som ødelegger alt kjød (1 Mos 9). Som om Gud behøvde en slik påminnelse for å ikke glemme sitt løfte. Men han visste at vi trengte det for å styrke oss i troen. Derfor leker han med oss på denne måten.

Omsider kom han selv, drevet av sin glede i menneskenes barn til jorden og tar bolig iblant dem. Han fødes som et menneskebarn inn i menneskeslekten, og straks begynner en underfull lek. Han, den høye og opphøyde, oppsøker det aller tarveligste sted han kan finne – lar seg føde i en stall. En himmelsk hærskare bringer bud om hans fødsel, men deres herre og konge lar seg svøpe og legge i en krybbe.

Ved å opptre på denne måten, gjorde han all fornuft til skamme, og ble til anstøt for de vise og kloke, som ventet en jordisk konge med jordisk makt og herlighet.

Og hvordan drev han ikke sitt spill med sine fiender og den gamle slange, ved sin lidelse og død? Den Allmektige, som med ett ord kastet hele den væpnede skaren til jorden i Getsemane, lar seg umiddelbart etterpå binde, mishandle, dømme og korsfeste. Fiendene triumferer, graven forsegles og bevoktes, men påskemorgen bryter Herrens engel seglet, vakten gripes av forferdelse og den døde står opp. Og nettopp de sikkerhetsforanstaltningene som var truffet, ble det sterkeste bevis for oppstandelsens virkelighet. Slik er den guddommelige visdoms lek på jorden.

Men han leker innimellom med sine barn på en underfull, hardhendt måte, som er vanskelig for oss å forstå, og som volder oss mye bekymring. Og likevel så skjuler det seg også bak dette en guddommelig kjærlighet og trofasthet.

Det spillet han innimellom driver med sine fiender, og spesielt de som hykler overfor ham og driver gjøn med det hellige, er noe helt

annet. David sier: «Mot den rene viser du deg ren, mot den forvendte viser du deg vrang» (Sal 18,27).

Da Farao ikke ville bøye seg for Herrens befaling, falt dommen over ham: «Men jeg vil forherde faraos hjerte, og jeg vil gjøre mange tegn og under i landet Egypt. – Egypterne skal kjenne at jeg er Herren» (2 Mos 7). Og så tillater Gud de egyptiske trollmennene å gjøre de samme underne som Moses og Aron, inntil Faraos hjerte er så forherdet, at ikke de største under, eller de hardeste plager, kan gjøre noe inntrykk på ham.

Da jødene ikke ville la seg overbevise av Jesu klare og alvorlige tale om hvem han er, men med bitterhet svarte: «Sier vi ikke med rette at du er en samaritan og en besatt?», forblinder han dem ytterligere ved å tale til dem i så dunkle ord og vendinger at de ingenting forstår, men derimot får sin oppfatning bekreftet.

Da Jesus sier: «Den som holder fast på mitt ord, skal aldri i evighet smake døden!», så svarer de: «Nå skjønner vi at du er besatt. Abraham døde, og profetene likeså, men du sier: Den som holder fast på mitt ord, skal aldri i evighet smake døden! Du er da vel ikke større enn vår far Abraham som døde? Også profetene døde. Hvem gjør du deg selv til?»

Og Jesus gir dem ingen forklaring. Han sier ikke: «Det er den evige død jeg taler om, ikke den legemlige», men driver spillet videre, idet han fortsetter: «Abraham, deres far, frydet seg til å se min dag. Og han så den og gledet seg.»

Nok en gang synes jødene å ha god grunn til å svare slik de gjør: «Du er ennå ikke femti år og har sett Abraham?» Fremdeles ingen forklaring, kun en påstand som vekker forargelse: «Sannelig, sannelig sier jeg dere: JEG ER før Abraham ble til.» Nå finner hans motstandere at det har gått for langt, og i stedet for å fortsette ordskiftet, tar de opp steiner for å kaste på ham (Joh 8).

Det kan synes å være vel hardt, men slik handler Herren med dem som ikke vil ydmyke seg under hans veldige hånd. Alle skal se at han er Herren. Jesaja sier: «Men de, de var gjenstridige og gjorde hans Hellige Ånd sorg. Da skiftet han sinn og ble deres fiende, han selv stred mot dem.» Og når Gud blir vår fiende, er han forferdelig.

Den lek derimot, som Herren har med sine barn og fortrolige venner, består dog bare i at han for en tid skjuler sitt ansikt for dem,

for at de skal lære å **tro uten å se**. Han unndrar dem de liflige følelser som gjorde den første tid med Herren så forunderlig skjønn.

Ordet har ikke den opplivende virkning på deres hjerter som før, bønnen er ikke lenger kjær og uunværlig, og noe svar på deres bønner synes de heller ikke at de får. De frykter for at de har bedrøvet Guds Ånd, og tror seg å være forlatt av Gud. Var de klar over at det som skjer med dem ikke er noe annet enn Frelserens underfulle lek med sine barn, skulle derimot en underlig glede fylle deres hjerte.

Nettopp slik var det jo at Jesus handlet med den kananeiske kvinnen. I tillit til ryktet hun hadde hørt om ham, at han tok imot alle som kom til ham og aldri viste noen bort, kommer hun og begjærer hans hjelp i sin store nød. Men han går rolig videre og svarer henne ikke ett ord.

Hun følger etter ham og roper – men forgjeves. Da disiplene får medlidenhet med den stakkars kvinnen, og ber ham om å hjelpe henne, gir han et svar som rammer henne enda mer enn hans taushet: «Jeg er ikke utsendt til andre enn de fortapte får av Israels hus!» (Matt 15,24). Så er det altså intet håp for henne.

Hun mister likevel ikke motet, men ber ennå en gang: «Herre, hjelp meg!» Ennå mer avvisende svarer han: «Det er ikke pent å ta brødet fra barna og kaste det til de små hundene!»

Slik kan Frelseren på det mest bitre bedrøve og såre dem han likevel så inderlig elsker. Men kvinnen griper hans tanke, tar ham på ordet og sier: «Det er sant, Herre! Men de små hundene eter jo av smulene som faller fra bordet hos deres herrer.»

Da kan han ikke lenger skjule sitt sanne hjertelag, men må med glede si: «Kvinne, din tro er stor! Det skal skje deg som du vil.» Samtidig med at han kalte henne for en hund, brant altså hans hjerte av den inderligste kjærlighet.

Men du sier: «Ja, slik var det i dette tilfellet, men slik er det ikke med meg. Jeg har syndet, jeg har bedrøvet Guds Ånd og er selv skyld i at han har veket fra meg.»

At du har syndet og derved bedrøvet Guds Ånd er sant nok. Men så lenge du søker din trøst i evangeliet og sukker etter nåden i Kristus, er det umulig at Guds Ånd kan ha veket fra deg. Var det tilfelle, ville du ikke hatt noe mer behov for Guds nåde. Det er ganske avgjort.

Farao søkte vel å bli kvitt plagene, men å forlike seg med Gud falt ham aldri inn. Esau ønsket vel senere å arve velsignelsen, ja, han begjærte den endog med tårer, men omvende seg, det ville han ikke.

Legg merke til forskjellen. Hungrer og tørster du etter Kristus og hans rettferdighet, og har du intet høyere ønske enn å eie full visshet om syndenes forlatelse, da er dette et sikkert bevis for at du er en av dem som står Guds hjerte nær, og at Kristi fortjeneste også er din. Men føler du intet av dette, hva er så det annet enn en underfull lek av den guddommelige visdom?

Men det er ikke alltid at Gud nøyer seg med å skjule sitt ansikt, eller lar de liflige følelsene forsvinne som dugg for solen. De av hans venner som har fått de største nådegaver, og det største lys over Evangeliets hemmeligheter, kan måtte gå gjennom en hardere lek.

En mann som Job, hvis like ei fantes på jorden, en mann som fryktet Gud og vek fra det onde, måtte oppleve at selve Satan ble sluppet løs på ham, og en hel stormflod av motgang ble sendt på hans vei.

Peter var en av søylene blant apostlene. Han brant av kjærlighet til sin Mester, og i Getsemane tok han som eneste mann opp sverdet mot den bevæpnede skaren. Men samme natt nøydes han ikke med å flykte som de andre disiplene. Tre ganger fornektet han sin Herre, ja, sverget på at han ikke kjente «dette menneske». «Se, Satan krevde å få dere i sin makt for å sikte dere som hvete», hadde Jesus sagt.

Paulus, det utvalgte redskap, han som ble bortrykket inntil den tredje himmel, og som hørte usigelige ord, måtte få en «torn i kjødet, en Satans engel» til å slå seg i ansiktet. Og da han tre ganger hadde bedt om å bli fri for denne, lød svaret: «Min nåde er nok for deg.»

Denne Guds handlemåte, har alle hans hellige til alle tider rygget tilbake for. Gud handler tilsynelatende stikk i strid med sitt eget ord. Han gir løfte om velsignelse, men sender i stedet nød og elendighet. Han krever hellighet og lover hjelp mot syndens makt, men slipper i stedet djevelen og syndens mektige krefter løs. Hvor er da hans store nåde og trofasthet?

Han handler med oss likesom med Abraham, da han lover å gjøre hans ætt «tallrik som stjernene på himmelen og som sanden ved havets strand» (1 Mos 22,17), og siden befaler ham å ofre Isak, sin eneste sønn. Er ikke dette en underlig hard måte å leke med mennesker på?

Alltid å ha motgang i verden, leve i fattigdom og trykkende gjeld, rammes av langvarig og smertefull sykdom, eller for livet å være bundet til et menneske, som gjør hver dag til en plage for en, er alt sammen harde prøvelser. Men i de timelige bekymringene kan jeg likevel lettere tilegne meg ordets trøst som sier at den Gud elsker, den refser og tukter han, og at «vår trengsel er kortvarig og lett, og virker for oss en evig fylde av herlighet i overmål på overmål.» Langt vanskeligere blir det, når det er selve det åndelige livet som blir angrepet.

En kristen er et menneske som av Guds barmhjertighet er blitt ført over fra mørket til lyset, har fått forlatelse for alle sine synder, har smakt og sett hvor god Herren er, og i Guds Ånds skole har fått lys over evangeliets hemmeligheter.

Nå er det hans høyeste ønske å leve et hellig liv som er evangeliet verdig. Men da smuldrer hele hans kristendom sammen for ham. Målet for hans streben synes å være forfeilet, og den første kjærlighets varme og glød, som en gang gjorde livet med Gud til et paradis, er borte. Hans hjerte er dødt og hardt, fylt av syndige begjær, hykleri og lettsindighet. Synden og Satan synes å ha samme makt over ham som før, og rett som det er faller han for fristelsen til synd.

Han kjemper, engster seg og ber. Han søker hjelp i Ordet og sakramentene, i privat skriftemål og i brødrenes forbønn. Han finner kanskje også trøst i sin nød, men kun for en kort tid. Atter igjen blir han overrumplet av synden, og nok en gang synker han ned i mismot. Da er han klar til å gjøre profetens ord til sine: «Han murte igjen for meg, så jeg ikke kan komme ut. Han gjorde mine lenker tunge. Om jeg så ropte og skrek, slipper han ikke min bønn inn på seg» (Klag 3,7–8).

I et slikt mørke synes alt Guds ord å være bedrag. I en slik prøvelse har stundom fromme og redelige sjeler ønsket seg døden. En mann som Paulus hadde måttet gjennomgå store legemlige lidelser. Fem ganger var han blitt hudstrøket, tre ganger pisket, én gang steinet, men aldri hører vi at han av denne grunn ønsker seg døden.

Når han derimot taler om den «syndens lov» som er i hans lemmer, og som hindrer ham i å gjøre det gode han så gjerne vil, da bryter han ut i fortvilelse: «Jeg elendige menneske, hvem skal fri meg fra dette dødens legeme?» (Rom 7,24).

Når den guddommelige visdom leker med mennesker på denne måten, er det med en ganske bestemt hensikt. Han vil skape ydmyke kristne.

Og det som Guds ord og Guds nåde ikke alltid er i stand til å utrette, det oppnås iblant, når Gud trekker seg tilbake og overlater mennesket til seg selv, prisgitt syndens og djevelens makt. Da varer det ikke lenge før de gamle syndene igjen blir levende, all egen fromhet går opp i røyk, og tilbake står en forsagt og ydmyket kristen, som knapt nok vet om han våger å løfte sine øyne og se på sine kristne brødre – så foraktelig er han i sine egne øyne, og så herlige er de andre sammenlignet med ham.

Det var nettopp da Peter forsikret Jesus om at han var sterkere enn alle de andre, at han fikk til svar: «I denne natt skal du fornekte meg tre ganger.» Og Paulus sier: «For at jeg ikke skal opphøye meg av de overmåte store åpenbaringene, har jeg fått en torn i kjødet» (2 Kor 12,7).

Satan fikk av Gud tillatelse til å føre så hard trengsel over Job, at han til slutt forbannet den dagen han ble født. Gud hadde selv sagt om Job at en så from og rettsindig mann fantes det ikke på jorden, og i den første prøvelsen, da han mistet både sine brødre og alt han eide, bøyde han seg ydmykt under Guds vilje og sa: «Herren gav, Herren tok, Herrens navn være lovet.» Hadde nå Gud satt grensen for Satan her, så var Job gått seierrik ut av prøvelsen. Men når Satan får lov til å føre ytterligere trengsel over ham, brister hans tålmodighet.

Vi fristes nesten til å gå i rette med Gud. Vil han da med vold og makt få Job ført til fall, eller hvorfor tillater han Satan å gå så langt? Den tanken er Job selv inne på når han sier: «Jeg er jo dømt på forhånd – hvorfor strever jeg da forgjeves? Om jeg vasket meg med snø og renset hendene mine med lut, likevel skulle du dyppe meg i en grøft» (Job 9,29–31).

Og hvorfor skulle Satan få lov til å bringe Peter til fall? Han hadde jo dog bevist sitt mot og sin troskap, da han grep til sverd for å forsvare sin Mester. Han hadde bevist sin kjærlighet til Jesus ved å følge etter ham til yppersteprestens gård, og hans sorg etter fallet skyldtes jo nettopp at han så gjerne ville være sterk og tro.

Men Herren visste nok hva han gjorde da han overlot Peter til å siktes av Satan. Han måtte falle i så store synder som løgn og fornektelse, for å reddes fra en enda større fare: sin selvtillit.

Og da Peter senere ble stilt overfor spørsmålet: «Elsker du meg?», så var det med skjelvende stemme han svarte. Den før så modige og selvsikre Peter var blitt en ydmyk Peter, og til oss lyder nå hans formaning: «Og dere alle må ikle dere ydmykhet mot hverandre. For Gud står de stolte imot, men de ydmyke gir han nåde» (1 Pet 5,5).

Kanskje får du ingen trøst av disse eksemplene. Du frykter for at det står langt verre til med deg, og du synes at din tilstand mest av alt minner om åndelig død. Du synes du tar alt for lett på alt. Du våker og ber ikke slik du burde, du er full av lettsindighet, hykleri og falskhet.

Også i denne nød er din trofaste og allmektige Frelser din eneste tilflukt, og du får lov å be med David: «Ransak meg, Gud, og kjenn mitt hjerte! Prøv meg og kjenn mine mangfoldige tanker, se om jeg er på fortapelsens vei, og led meg på evighetens vei!» (Sal 139,23).

Skulle denne din bønn gå din Frelsers øre forbi? Han som vekket deg opp da du ikke selv ønsket å bli vekket, skulle han ikke ville gjøre det samme nå, når du ber ham om det?

Det er jo han, og ikke du, som skal gjøre det. Om du ennå tror at du er i stand til selv å gjøre noe, hvorfor forsøker du ikke da så raskt som mulig å bli annerledes? Forstår du ikke at du må være på villspor, og at det eneste du er i stand til av deg selv er å synde?

Tilbake står da spørsmålet:

Kan et menneske, som fra dypet av sitt hjerte roper: «Ransak meg – og led meg på evighetens vei», overlates av Gud til å bedra seg selv med en falsk trøst?

Vi er alltid tilbøyelige til å mene, at kun dersom vi vandrer på den rette veien i ett og alt, og er slik vi bør være, vil Gud ha noe med oss å gjøre. Men dette er et falskt bilde av vår Frelser.

Han har selv beskrevet sitt hjertelag overfor syndere, når han fremstiller seg selv som den gode hyrde, med et hjerte som brenner av kjærlighet til det villfarne får, og som søker etter det inntil han finner det. Skulle han da la deg som roper etter hamm gå videre på en vei som fører til smerte uten å komme deg til hjelp?

Så sier Herren: «For han henger fast ved meg, og jeg vil redde ham. Jeg vil sette ham trygt på et høyt sted, for han kjenner mitt navn.

Han skal påkalle meg, og jeg vil svare ham» (Sal 91,14–15). «Et lite øyeblikk forlot jeg deg, men med stor barmhjertighet vil jeg samle deg» (Jes 54,7).

Det er Frelserens hjertelag vi møter i disse ordene. Han søker dem som ikke søkte ham. Han ble vår bror og sonet våre synder, mens vi ennå var hans fiender (Rom 5).

Og om det til tider ser ut for oss som om han ikke vil høre, så er han likevel stadig den samme. Det er bare den guddommelige visdoms lek på Guds vide jord vi er gjenstand for.

Han sov i båten da disiplene ropte: «Vi går under», men han sov ikke for lenge. Han lot som om han ikke ville gå inn til de to disiplene i Emmaus. Og han henvendte seg til Filip, da det gjaldt om å skaffe brød til de fem tusen i ødemarken, «men», sier Johannes, «dette sa han for å prøve ham, for han visste selv hva han ville gjøre» (Joh 6,6).

Det er for oss en ufattelig nåde at den evige visdom, vår Herre Jesus Kristus, leker også med oss. Midt i våre mørkeste stunder, når vi tror at vi er forlatt av Gud, får vi lov å erfare det. Evigheten blir ei for lang til å takke og prise ham for det. Han har fremdeles sin glede i menneskenes barn.

Er din synd og din svakhet din største sorg, og det å bli hellig og ren ditt høyeste ønske? Søker du din trøst i evangeliet, og kjemper for å holde fast på troen på Guds nåde i Kristus, skjønt synden og Satan ofte truer med å ta makten, og Frelseren skjuler sitt ansikt for deg? Da er Kristus deg nok til rettferdighet.

Noe helt annet er det om du har sluttet vennskap med synden og har slått deg til ro i den, eller om du i fortvilelse vender deg bort fra din Frelser.

«Han har sin glede i menneskenes barn.» Gud gi at vi bedre lærte å forstå den guddommelige kjærlighet og visdom. Amen.

Om Carl Olof Rosenius

1816–1868

Carl Olof Rosenius (1816–1868) var en svensk lekpredikant og forfatter, og en av de viktigste skikkelsene i den nyevangeliske vekkelsen i Norden. Han var prestesønn fra Västerbotten og begynte å studere teologi i Uppsala, men ble i stedet predikant i Stockholm.

Fra 1842 og resten av livet redigerte han bladet *Pietisten*. Der skrev han artikler og betraktninger om lov og evangelium, om rettferdiggjørelsen ved tro og om livet i Guds nåde. Han var også med på å grunnlegge Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen i 1856.

Skriftene hans ble lest i hjem og bedehus over hele Skandinavia, og de fikk stor betydning for lekmannsbevegelsen i Norge. Artiklene her er oversatt fra den danske utgaven av hans samlede skrifter.